EMN
European Migration Network

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ
ΕΣΤΙΑΣΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ 2017

Αλλαγή στη ροή των αιτούντων άσυλο 2014-2016: Εμπειρίες των Κρατών Μελών

RES PVBLICA
1995
ΑΘΗΝΑ
EPLO
European Public Law Organization

Η μελέτη εκπονήθηκε από την Ομάδα Έργου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (ΕΟΔΔ).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Βασίλης Χατζόπουλος, Καθηγητής Ευρωπαϊκού Δικαίου και Πολιτικών στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Είναι επισκέπτης Καθηγητής στο Κολλέγιο της Ευρώπης στη Μπρυζ (Βέλγιο) και επί τιμή Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Νόττιγχαμ (Ηνωμένο Βασίλειο). Ειδικεύεται σε θέματα θεσμών και διακυβέρνησης της ΕΕ, εσωτερικής αγοράς, απελευθέρωσης των υπηρεσιών και οργάνωσης της δημόσιας υπηρεσίας (ΥΓΟΣ), κρατικών προμηθειών και κρατικών ενισχύσεων, καθώς και σε θέματα ασύλου και μετανάστευσης.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Θεόδωρος Φούσκας, Διδάκτωρ Κοινωνιολογίας με ειδικότητα στα θέματα μετανάστευσης, μεταναστευτικών κοινοτικών οργανώσεων, επισφαλούς απασχόλησης, χαμηλού-κύρους/χαμηλά αμειβόμενης εργασίας, ένταξης πολιτών τρίτων χωρών, αλληλεγγύης, κοινωνικής προστασίας, αδήλωτης εργασίας, παράτυπης μετανάστευσης, πρόσβασης στην υγεία και στα συνδικάτα στις κοινωνίες υποδοχής. Εργαστηριακός Συνεργάτης 2016-2018, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΤΕΙ) Αθήνας (Ελλάδα), Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΣΕΠ) 2017-2018, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), Εξωτερικός Συνεργάτης 2017-2018, Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας (ΕΣΔΥ) και Επισκέπτης Καθηγητής 2017-2018, Σχολή Ευρωπαϊκού Δικαίου και Διακυβέρνησης (ΣΕΔΔ), Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (ΕΟΔΔ), Τακτικός Καθηγητής 2011-2017, Τμήμα Επαγγελματικής Μετεκπαίδευσης Επιτελών-Στελεχών (ΤΕΜΕΣ), Σχολή Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης της Ελληνικής Αστυνομίας (Ελλάδα).

Κύριος Ερευνητής και Αναπλ. Επιστημονικός Υπευθύνος. Συγγραφή στην Ελληνική, μετάφραση στην Αγγλική και ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

Γρηγορίου Παναγιώτης, Καθηγητής Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Κάτοχος δύο ευρωπαϊκών εδρών Jean Monnet (2002-2009 και 2010-2013) καθώς και τριών Μαθημάτων (Modules) Jean Monnet με αντικείμενα: Η ΕΕ στο Διεθνές Δίκαιο, Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια και Θεμελιώδη Δικαιώματα και Ζητήματα Κοινωνικής και Οικονομικής Συνοχής Ευρωπαϊκού Χώρου. Συντονιστής του Jean Monnet European Network (Governance, Pluralism and Trans-nationalization in Europe (2016-). Έχει διδάξει σε Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια (Paris III/Nouvelle Sorbonne, Université Catholique de Louvain, Γενεύης, Κρακοβίας, Transylvania/Brassov, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης Βουκουρεστίου, Στρασβούργου, Nantes, Cadiz, EMUNI, Bilgi, Montpellier) και σε αφρικανικά (Abidjan, Marrakech). Το συγγραφικό του έργο πραγματεύεται θέματα διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου, μειονοτικών ζητημάτων, εξωτερικής πολιτικής ΕΕ, πολιτικών ΕΕ, διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου περιβάλλοντος, ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, κλπ.

Κύριος Ερευνητής και συντονιστής των εργασιών που θα αναπτύξουν οι ερευνητές και οι βοηθοί έρευνας. Επίσης ως κύριο μέλος της ερευνητικής ομάδας θα προχωρήσει στον συντονισμό της καταγραφής και επεξεργασία της σχετικής βιβλιογραφίας και των στοιχείων που αφορούν στις ειδικότερες θεματικές της μελέτης. Θα επιβλέψει τη συγγραφή επίσης το κύριο έργο της μελέτης.

Καραμπελιάς Γεράσιμος, Καθηγητής Κοινωνιολογίας, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Διευθυντής του Εργαστηρίου ΜΕΘΕΞΗ (Μετακινούμενες πληθυσμιακές ομάδες, Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Ριζοσπαστικοποίηση) του Παντείου Πανεπιστημίου. Ειδικεύεται σε θέματα μουσουλμάνων μεταναστών και στις σχέσεις τους με τις εγχώριες χριστιανικές κοινότητες, το ζήτημα της εθνικής ταυτότητας στις κοινότητες της διασποράς και το βαθμό ριζοσπαστικοποίησης που προκαλεί στους εγχώριους πληθυσμούς της ΝΑ Ευρώπης η αυξανόμενη παρουσία μεταναστών.

Κύριος Ερευνητής και συντονιστής των εργασιών που θα αναπτύξουν οι ερευνητές και οι βοηθοί έρευνας. Επίσης ως κύριο μέλος της ερευνητικής ομάδας θα προχωρήσει στον συντονισμό της καταγραφής και επεξεργασία της σχετικής βιβλιογραφίας και των στοιχείων που αφορούν στις ειδικότερες θεματικές της μελέτης. Θα επιβλέψει τη συγγραφή επίσης το κύριο έργο της μελέτης.

Καζανάς Κωνσταντίνος, LLM,Νομικός με ειδίκευση στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο και στο Δίκαιο μεταναστών και προσφύγων. Εργάζεται ως ειδικός σύμβουλος στη Διεθνή Οργάνωση Save the Children (παράρτημα Ελλάδας). Επίσης, είναι εξωτερικός Επιστημονικός Συνεργάτης στο Κέντρο Μελετών Ασφαλείας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Αν. Καθηγητής στην Αστυνομική Ακαδημία διδάσκοντας Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου και Θεμελιώδη Δικαιώματα.

Κύριος Ερευνητής. Συγγραφή στην Ελληνική, μετάφραση στην Αγγλική και ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

Μηνέ Φωτεινή-Μαρία, Διεθνολόγος, ΠΜΣ Πανεπιστήμιο Πειραιά (Ελλάδα) και MSc Sociology of European Law, Lund University (Σουηδία).

Κύρια Ερευνήτρια. Συγγραφή στην Ελληνική, μετάφραση στην Αγγλική και ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

Andrea de Maio, Διδάκτωρ Νομικής, Νομική Σχολή, Πανεπιστήμιο Ρώμης Σαπιέντσα (Ιταλία).Αναπληρωτής Διευθυντής Τεχνικής Συνεργασίας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (ΕΟΔΔ).

Βοηθός ερευνητής. Μετάφραση στην Αγγλική και ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

Cheryl Novak, MSc στις Διεθνείς Σχέσεις, Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ (Ηνωμένο Βασίλειο), Αναπληρώτρια Διευθύντρια Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (ΕΟΔΔ).

Βοηθός ερευνήτρια. Μετάφραση στην Αγγλική και ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Γεωργία Πεχλίδη, Δικηγόρος, Πτυχίο Νομικής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Νομικής Σχολής, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ειδίκευσης «Δημόσιο Δίκαιο και Πολιτική Επιστήμη», Τμήμα Νομικής Σχολής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Ελλάδα).

Βοηθός ερευνήτρια. Συγγραφή στην Ελληνική, μετάφραση στην Αγγλική και ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Οι συγγραφείς θα ήθελαν να ευχαριστήσουν θερμά για τα χρήσιμα σχόλια και τις παρατηρήσεις τους τα Μέλη της Ομάδας Παραλαβής και Αξιολόγησης της Μελέτης (ΟΠΑΜ) του Εθνικού Σημείου Επαφής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (ΕΔΜ):

Χώλ Εδουάρδος Αλβέρτος, Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Συνεργασίας της Υπηρεσίας Ασύλου.
Λαμπριανίδου Αλεξάνδρα, Υπάλληλος της Υπηρεσίας Ασύλου/Τμήμα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Συνεργασίας.
Ιψαραλέξη Φιλιώ, Υπάλληλος της Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, Τμήμα Εκπαίδευσης, Διασφάλισης Ποιότητας και Τεκμηρίωσης.
Αθηνά Μπαλοπούλου,Υπάλληλος της Διεύθυνσης Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Ευχαριστούμε επίσης για τη συνδρομή και την παροχή πληροφοριών τους:

Ελένη Σιώπη, Υπάλληλος της Διεύθυνσης Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.
Μιχαήλ Κοσμίδης, Προϊστάμενος του Τμήματος Μεταναστευτικής Πολιτικής της Διεύθυνσης Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Εικόνα εξωφύλλου: *Θεόδωρος Φούσκας – προσωπική συλλογή: «Πρόσφυγες στην Ελλάδα», 2017.*

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (ΕΔΜ) θεσπίστηκε το 2003, αρχικά ως προπαρασκευαστική δράση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχοντας σκοπό την παροχή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα Κράτη-Μέλη αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκρίσιμων, επικαιροποιημένων και ενημερωμένων δεδομένων για τη μετανάστευση και το άσυλο, ώστε να στηριχτεί η χάραξη της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατ' επέκταση των οικείων εθνικών πολιτικών στους τομείς αυτούς. Ακολούθως, το Συμβούλιο της ΕΕ, το 2008, με την υπ' αριθ. 381/2008/ΕΚ Απόφαση, ίδρυσε το ΕΔΜ, ως μόνιμη πλέον δομή, η οποία θα λειτουργεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τη συμμετοχή των Κρατών-Μελών με σκοπό την επίτευξη των ανωτέρω στόχων.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ΕΜΝ και τις εργασίες του, μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα
www.emn.europa.eu
ή στον ελληνικό ιστότοπο
http://emn.ypes.gr

Στοιχεία επικοινωνίας με το Ελληνικό Σημείο Επαφής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης:

Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής
Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής
Γενική Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής
Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής
Τμήμα Μεταναστευτικής Πολιτικής

Ευαγγελιστρίας 2
105 63 Αθήνα
Τηλ. 213 136 1251/57
Email: emn@immigration.gov.gr

© 2017, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής. Όλα τα δικαιώματα κατοχυρωμένα.
Αυτή η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την οικονομική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης. Τα περιεχόμενα της έρευνας αποτελούν αποκλειστική ευθύνη του συγγραφέα. Σε καμία περίπτωση η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται από τρίτους.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Περιεχόμενα

Top-line "Factsheet" (Εθνική συνεισφορά) 7

Ενότητα 1: Επισκόπηση του εθνικού πλαισίου 8

Ε1. Συνοπτική επισκόπηση των νομοθετικών αλλαγών και πολιτικών που ανακοινώθηκαν ή/και εισήχθησαν για την αντιμετώπιση ή τη διαχείριση των διακυμάνσεων του αριθμού των αιτήσεων ασύλου ή του καλύτερου ελέγχου των μεταναστευτικών ροών κατά την περίοδο 2014-2016 8

Ε2. Σε ποιο βαθμό είναι καθορισμένη η έννοια της αλλαγής των αιτήσεων ασύλου (είτε μια σημαντική αύξηση είτε μια μείωση) στο Κράτος (Μέλος) σας (π.χ., στη νομοθεσία, στις πολιτικές ή/και σε σχέδια); Πώς καθορίζεται ποια είναι η σημαντική εισροή; 15

Ε3. Το Κράτος (Μέλος) σας παρουσίασε σημαντικές αλλαγές στην εισροή αιτούντων άσυλο πριν από το 2014 (το 2000 και εξής, π.χ. Η αυξημένη εισροή που σχετίζεται με τον πόλεμο στην πρώην Γιουγκοσλαβία); Εάν ναι, ποια μέτρα θεσπίστηκαν για να ενισχύσουν την ετοιμότητα του Κράτους Μέλους σας ως απάντηση σε αυτές τις αλλαγές στην εισροή των αιτούντων άσυλο; 16

Ε4. Μήπως το κράτος μέλος σας παρουσίασε σημαντική διακύμανση στον αριθμό των αιτήσεων ασύλου (τόσο αύξηση όσο και μείωση) κατά τα έτη 2014, 2015 ή/και 2016; Θα μπορούσατε να προσδιορίσετε και να εξηγήσετε την (τις) περίοδο (ους) στις οποίες υπήρχε μια τέτοια διακύμανση και τη φύση της διακύμανσης (αύξηση/μείωση); 16

Ε5. Εάν το κράτος μέλος σας δεν παρουσίασε σημαντική διακύμανση κατά το 2014-2016 στον αριθμό των αιτήσεων ασύλου, παρακαλούμε να επεξεργαστείτε πώς και αν η έλλειψη μιας τέτοιας διακύμανσης έχει επηρεάσει τις εθνικές πολιτικές και προσεγγίσεις 29

Ε6. Σε ποιο βαθμό η συνεργασία σε εθνικό επίπεδο (δηλ. Μεταξύ των εθνικών οργανώσεων και των αρχών) ενισχύθηκε κατά την περίοδο 2014-2016 ως απάντηση στην μεταβαλλόμενη εισροή των αιτούντων άσυλο που έρχονται στο κράτος μέλος σας; Πώς επιτεύχθηκε αυτό; 29

Ε7. Σε ποιο βαθμό διαβουλεύθηκε το κράτος μέλος σας με άλλα κράτη μέλη κατά την περίοδο 2014-2016, ειδικά όσον αφορά την αντιμετώπιση μιας μεταβαλλόμενης εισροής; Εάν η διαβούλευση ακολουθήθηκε από προσεγγίσεις συνεργασίας, παρακαλείσθε να εξηγήσετε σε ποιους τομείς η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών ήταν πιο αποτελεσματική; .31

Ε8. Σε ποιο βαθμό τα μέτρα που ελήφθησαν στα γειτονικά κράτη μέλη (ή σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ γενικά) επηρεάζουν τις πολιτικές και τις πρακτικές του κράτους μέλους σας, ακόμη και αν το κράτος μέλος σας δεν παρουσίασε αλλαγή στην εισροή; 37

Ενότητα 2: Επισκόπηση των εθνικών ανταποκρίσεων κατά την περίοδο 2014-2016 40

2.1. Τα μέτρα που ελήφθησαν, ο αντίκτυπός τους και η ανταπόκριση στις μεταβαλλόμενες εισροές στα κράτη μέλη που αντιμετώπισαν αλλαγή στην εισροή των αιτούντων άσυλο 40

Ε9. Παρακαλείσθε να αναφέρετε στον παρακάτω πίνακα ποιες συγκεκριμένες θεματικές επηρεάστηκαν από τη μεταβολή της εισροής αιτούντων άσυλο στο (κράτος μέλος) που αναγνώρισαν τα κράτη μέλη σας. Παρακαλείσθε να διευκρινίσετε περαιτέρω στη στήλη «εξήγηση» εάν οι παρεχόμενες πληροφορίες σχετίζονται με την αύξηση ή τη μείωση της εισροής 40

Ε10. Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα για συγκεκριμένα στοιχεία των μέτρων που αναφέρονται στον προηγούμενο πίνακα. Λάβετε υπόψη ότι οι πολλαπλές ερωτήσεις είναι για να προσδιοριστεί απλώς η τυπολογία του μέτρου και πρέπει να υποδειχθούν μόνο τις επιλεγμένες επιλογές (όπως οι σειρές α) και β)). Περαιτέρω λεπτομέρειες παρέχονται από τη σειρά γ), με μια γενική εξήγηση στη σειρά ε) 45

Ε11. Σε ποιο βαθμό εφαρμόστηκαν κάποια από τα μέτρα από μη κρατικές οντότητες που έλαβαν εντολή από κρατική αρχή μέσω χρηματοδότησης ή έργου/νόμου/ανά μέτρο; 48

Ε12. Λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις των διακυμάνσεων της εισροής στις τοπικές αρχές, πώς και σε ποιο βαθμό οι τοπικές αρχές επηρεάζονται από τα μέτρα που λαμβάνονται από τις εθνικές κυβερνήσεις/αρχές που είναι αρμόδιες; Σε ποιο βαθμό οι τοπικές αρχές ήταν σε θέση να επηρεάσουν αυτή τη διαδικασία; 51

2.2. Μείωση ή κατάργηση των μέτρων μετά από μείωση του αριθμού αιτήσεων ασύλου 52

Ε13. Πολλά κράτη μέλη παρουσίασαν μείωση της εισροής αιτήσεων ασύλου το τρίτο και τέταρτο τρίμηνο του 2016, ενώ σε ορισμένα κράτη μέλη παρατηρήθηκε μια πιο ακανόνιστη μείωση σε ορισμένα χρονικά διαστήματα μετά την περίοδο 2014-2016. Εάν το κράτος σας (μέλος) αντιμετώπισε μείωση των αιτήσεων ασύλου, έγιναν αλλαγές (στο πεδίο εφαρμογής) σε μέτραπου είχαν προηγουμένως προσαρμόστει ή εισασχθεί; 52

Ε14. Σε ποιο βαθμό η μείωση είχε ως αποτέλεσμα την προσαρμογή ή την κατάργηση/διάλυση των μέτρων που ελήφθησαν σε περιόδους αύξησης; 52

Ε15. Σε ποιο βαθμό η μείωση οδήγησε σε μετατόπιση της πολιτικής και διοικητικής ιεράρχησης των ληφθέντων μέτρων (π.χ. Από τη διαδικασία χορήγησης ασύλου στην ένταξη και/ή την επιστροφή); 52

Ε16. Σε ποιο βαθμό η μείωση οδήγησε σε μέτρα (ή/και σε δημόσια συζήτηση) σχετικά με τη διατήρηση της καθιερωμένης εισδοχής, τις δυνατότητες στέγασης και ένταξης καθώς και τη διατήρηση της αποκτηθείσας εμπειρογνωμοσύνης (π.χ. Τακτική κατάρτιση πρώην υπαλλήλων, συντήρηση υποδομών, αύξηση των δυνατοτήτωνεντός άλλων διαδικασιών εισδοχής, όπως η επανεγκατάσταση, μετεγκατάσταση, ηεισδοχή ανθρωπιστικής βοήθειας); 52

Ενότητα 3: Αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί 53

Ε17α. Παρακαλείσθε νααναφερέτε τις επιπτώσεισ και την αποτελεσματικότητα κάθε μέτρου που αναφέρεται παραπάνω 53

Ε17β. Η μεταβαλλόμενη εισροή αιτούντων άσυλο προκάλεσε αλλαγές στις εθνικές προσεγγίσεις για άλλους τύπους μετανάστευσης, π.χ. Οικονομική μετανάστευση ή οικογενειακή επανένωση; 53

Ενότητα 4: Χρηματοδότηση των εφαρμοζόμενων μέτρων, άλλων πόρων και διοικητικός φόρτος **..... 54**

Ε18α. Πώς χρηματοδοτήθηκαν τα εφαρμοζόμενα εθνικά μέτρα; (δηλ. βάσει ενός προϋπολογισμού έκτακτης ανάγκης που εγκρίθηκε στο κοινοβούλιο, πρόσθετης κατανομής του προϋπολογισμού από το αρμόδιο υπουργείο/αρχή, μέσω δημοσιονομικών συνεισφορών από πολλαπλές αρχές, κεντρικής συνεισφοράς στον προϋπολογισμό).....54
Ε18β. Ήταν το σχέδιο χρηματοδότησης των ad hoc μέτρων διαφορετικό απο τη χρηματοδότηση ήδη υπαρχόντων και διαρθρωτικών μέτρων για τισ εθνικές πολιτικές ασύλου/εθνικό σύστημα ασύλου; Πως; 54
Ε19. Μήπως η διακύμανση της εισροής επέφερε αύξηση/μείωση του διοικητικού φόρτου για τις αρμόδιες εθνικές αρχές των αιτούντων άσυλο; Εάν ναι, πώς αντιμετωπίστηκε το κράτος μέλος σας με αυτό; 55
Ε20. Σε ποιο βαθμό η θέσπιση πρόσθετων μέτρων οδήγησε άμεσα στην αύξηση του προσωπικού/του ανθρώπινου δυναμικού σε εθνικό (υπουργείο, εθνικές υπηρεσίες) ή σε τοπικό επίπεδο;.....55

Ενότητα 5: Η πορεία προς τα εμπρός - μελλοντική ετοιμότητα.....56
Ε21. Μετά τις διακυμάνσεις μεταξύ 2014 και 2016, το κράτος μέλος σας έθεσε σε λειτουργία νέους διαρθρωτικούς μηχανισμούς (σχεδιασμού έκτακτης ανάγκης) για να προσαρμοστεί στην (πιθανή) μεταβαλλόμενη εισροή αιτούντων άσυλο στο μέλλον; 56
Ε22α. Παρακαλείσθε να αναπτύξετε σε ποιο βαθμό η εμπειρία από το 2014-2016 βοήθησε την κυβέρνηση (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο) να προετοιμαστεί για οποιαδήποτε μελλοντική μεταβολή εισροής στις αιτήσεις ασύλου, όπως για το 2017;.....56
Ε22β.Έχουν προβλεφθεί πιθανά μελλοντικά μέτρα; Εξετάζονται νέα μέτρα; 56

Ενότητα 6: Καλές πρακτικές και διδάγματα.....57
6.1. Προκλήσεις και εμπόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών προσαρμογής στην μεταβαλλόμενη εισροή αιτούντων άσυλο.....57
Ε23. Ποιες είναι οι κυριότερες προκλήσεις ή/και εμπόδια που έπρεπε να αντιμετωπίσει το κράτος μέλος σας κατά το σχεδιασμό στρατηγικών, διαρθρωτικών μηχανισμών και μέτρων προσαρμογής στην εισροή αιτούντων άσυλο;.....57
6.2. Καλές πρακτικές και διδάγματα 57
Ε24. Έχει κάνει ή θα κάνει το κράτος μέλος σας εθνική αξιολόγηση των πολιτικών και των μέτρων που εφαρμόζονται κατά την περίοδο 2014-2016; 57
Ε25. Θα μπορούσατε να προσδιορίσετε τις καλές πρακτικές στο κράτος μέλος σας όσον αφορά τη διασφάλιση της ευελιξίας και της προσαρμοστικότητας του εθνικού συστήματος ασύλου και των συναφών υπηρεσιών προκειμένου να αντιμετωπίσετε μια μεταβαλλόμενη εισροή αιτούντων άσυλο;.....58
Ε26. Ποια είναι τα βασικά διδάγματα που αντλήθηκαν από τις βασικές εθνικές αρχές που συμμετείχαν κατά την περίοδο 2014-2016; 59

Ενότητα 7: Συμπεράσματα 60

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

ΕΔΜ ΕΣΤΙΑΣΜΕΝΗ ΜΕΛΕΤΗ 2017
Αλλαγή στη ροή των αιτούντων άσυλο 2014-2016: Εμπειρίες των Κρατών Μελών

Top-line "Factsheet" (Εθνική συνεισφορά)

Εθνική συνεισφορά (μία σελίδα μόνο)

Επισκόπηση της εθνικής συνεισφοράς - εισαγωγή της μελέτης και εκπόνηση βασικών δεδομένων και στοιχείων από όλα τα τμήματα της εστιασμένης μελέτης, με ιδιαίτερη έμφαση στα στοιχεία που θα έχουν σχέση με τους (εθνικούς) υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

Η Εστιασμένη Μελέτη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης για το έτος 2017 με τίτλο «Αλλαγή στη ροή των αιτούντων άσυλο 2014-2016: Εμπειρίες των Κρατών Μελών» έχει σκοπό να ενημερώσει τόσο τα Κράτη-Μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσο και το κοινό για τις εξελίξεις στις πολιτικές στην Ελλάδα εντός του χρονικού πλαισίου 2014-2016 για τη διαχείριση της μεταβαλλόμενης εισροής αιτούντων άσυλο. Η Εστιασμένη Μελέτη αποτελείται από **επτά ενότητες**. Στόχος της **Ενότητας 1** είναι να προσφέρει μια επισκόπηση της εθνικής κατάστασης από τις αρχές του 2015. Η Ελλάδα αποτελεί το κύριο σημείο εισόδου στην Ευρώπη για σχεδόν ένα εκατομμύριο πρόσφυγες και μετανάστες που αναζητούν ασφάλεια για τον εαυτό τους και τις οικογένειές τους. Οι πρωτοφανείς προσφυγικές/μεταναστευτικές ροές του 2015 σε συνδυασμό με τη μετατόπιση της μεταναστευτικής οδού που ήρθαν στην Ελλάδα από την Τουρκία υπέβαλε σε τεράστια δοκιμασία το ήδη πιεσμένο σύστημα ασύλου της Ελλάδας της Ελλάδας και έφερε στο προσκήνιο τις αδυναμίες και δυσκολίες στη διαχείριση της δραματικής αύξησης των προσφύγων και μεταναστών και στην καλύψη των ανθρωπιστικών τους αναγκών. Στην ενότητα παρουσιάζεται επισκόπηση των νομοθετικών αλλαγών και πολιτικών που εισήχθησαν για την αντιμετώπιση ή τη διαχείριση των διακυμάνσεων του αριθμού των αιτήσεων ασύλου ή του καλύτερου ελέγχου των μεταναστευτικών ροών κατά την περίοδο 2014-2016. Τον Οκτώβριο του 2015, η Ελλάδα παρουσίασε έναν Χάρτη Πορείας (Roadmap) προς το Συμβούλιο της ΕΕ σχετικά με το σχέδιό της για την εφαρμογή των hotspots. Τον Ιανουάριο του 2016, η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι τα hotspot στα νησιά της Λέσβου (επέκταση σε προϋπάρχουν κέντρο), τη Λέρο, τη Χίο και τη Σάμο θα ολοκληρωθούν την Άνοιξη του 2016. Ο Νόμος 4375/2016 τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 2016, εν μέσω συζήτησης και υπολογισμών γύρω από τις νομικές μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016, μαζί άλλους σχετικούς Νόμους, Προεδρικά Διατάγματα και Αποφάσεις. Στην ενότητα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον καθοριστικό ρόλο της Υπηρεσίας Ασύλου και της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Στόχος της **Ενότητας 2** είναι να αναλύσει τα μέτρα που ελήφθησαν, ο αντίκτυπός τους και η ανταπόκριση στις μεταβαλλόμενες εισροές στην Ελλάδα, η οποία αντιμετώπισε εξαιρετικά μεγάλη αλλαγή στην εισροή των αιτούντων άσυλο, σχετικά με:. Έλεγχος στα σύνορα, κέντρα υποδοχής/διευθετήσεις διαμονής και άλλης στέγασης, ευρύτερες υπηρεσίες υποδοχής (κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες υγείας), δικαιώματα που παρέχονται στους αιτούντες, διαδικασία εγγραφής του αιτούντος άσυλο, διαδικασία ασύλου (σε πρώτο και δεύτερο βαθμό), υποδομές, προσωπικό και αρμοδιότητες των αρμόδιων αρχών, επιβολή του νόμου, μέτρα ενσωμάτωσης των αιτούντων άσυλο. Στόχος της **Ενότητας 3** είναι να εξετάσει τη αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί. Σημαντικές επιπτώσεις υπήρξαν στις Κινητές Μονάδες και λειτουργία hotspots καθώς και Υπερφόρτωση των Δομών Υποδοχής και των Κέντρων Φιλοξενίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διαδικασία προ-καταγραφής του πληθυσμού των ατόμων που παρέμειναν στη χώρα ενώ αρχικά ήθελαν να αναχωρήσουν, μετά το κλείσιμο των βορείων συνόρων το Φεβρουάριο του 2016 μέσω της οποίας «χαρτογραφήθηκε» αυτός ο πληθυσμός και οργανώθηκε η περαιτέρω διαχείρισή του (δηλαδή η μετεγκατάσταση, η οικογενειακή επανένωση ή η διαδικασία χορήγησης ασύλου στην Ελλάδα σε όσους το δικαιούνταν). Στόχος της **Ενότητας 4** είναι να διερευνηθεί η χρηματοδότηση των εφαρμοζόμενων μέτρων, άλλων πόρων και ο διοικητικός φόρτος. Τα εθνικά μέτρα που υλοποιούνται χρηματοδοτούνται από Ευρωπαϊκούς και Εθνικούς Πόρους. Εκτός των Υπηρεσιών της Υποδοχής και Ταυτοποίησης και Ασύλου, στη διαχείριση του μεγάλου όγκου των προσφυγικών ροών στην Ελλάδα, εμπλέκονται οι υπηρεσίες των Περιφερειών, οι υπηρεσίες των Δήμων, το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, η Ελληνική Αστυνομία, τα νοσοκομεία, οι αρμόδιες υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης, διεθνείς οργανισμοί, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), φορείς της κοινωνίας των πολιτών, ιδρύματα, φορείς, και εθελοντικές οργανώσεις. Το έργο των προαναφερθέντων φορέων περιλαμβάνει δράσεις και παροχές με πολύ υψηλές διοικητικές και οργανωτικές απαιτήσεις λόγω της τεράστιας έντασης του φόρτου εργασίας, συγκριτικά με τις τοπικές κοινωνίες και υποδομές. Επιπλέον, το υψηλό δημοσιονομικό κόστος, όπως οι δαπάνες για διαμόρφωση των νέων υποδομών υποδοχής, οι δαπάνες για τις βασικές παροχές φιλοξενίας και διαβίωσης (σίτιση, ύδρευση, κ.ά.), οι δαπάνες για συντήρηση των υποδομών, οι δαπάνες για το υψηλό λειτουργικό κόστος όλων των προαναφερθεισών δραστηριοτήτων, οι δαπάνες για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και νοσηλεία των εισερχόμενων πληθυσμών, και άλλες δαπάνες, προκαλούν δυσκολίες, ενώ το κράτος βρίσκεται σε βαθιά οικονομική ύφεση. Στόχος της **Ενότητας 5** είναι να εξετάσει πως η αποκτηθείσα εμπειρία μεταξύ 2014-2016 βοήθησε την κυβέρνηση (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο) να προετοιμαστεί για οποιαδήποτε μελλοντική μεταβολή εισροής στις αιτήσεις ασύλου, όπως για το 2017. Η εμπειρία των ετών 2014-2016 συνέβαλε σημαντικά στην προετοιμασία της κυβέρνησης για τυχόν μεταβολές στις αιτήσεις ασύλου σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Πρωτίστως, δημιουργήθηκε χωριστό Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, όπως επίσης, Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής και Γενική Γραμματεία Υποδοχής. Τόσο η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης όσο και η Υπηρεσία Ασύλου ενισχύθηκαν σημαντικά σε προσωπικό, υλικοτεχνική υποδομή αλλά και τεχνογνωσία. Με το Ν. 4375/2016, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το Ν. 4399/2016, ιδρύεται η νέα Αρχή Προσφυγών ως αυτοτελής Υπηρεσία. Στόχος της **Ενότητας 6** είναι να περιγράψει τις καλές πρακτικές όσον αφορά τη διασφάλιση της ευελιξίας και της προσαρμοστικότητας του εθνικού συστήματος ασύλου και των συναφών υπηρεσιών προκειμένου να μια μεταβαλλόμενη εισροή αιτούντων άσυλο. Αναφορικά με τη λειτουργία της Υπηρεσίας Ασύλου η διαδικασία της προ-καταγραφής υπήρξε ένα καλό παράδειγμα καλής πρακτικής και ευελιξίας εκ μέρους του δημόσιου τομέα με τη σύμπραξη της UNHCR και της EASO. Τέλος, Στόχος της **Ενότητας 7** είναι να εξάγει συμπεράσματα ως προς την αλλαγή στη ροή των αιτούντων άσυλο 2014-2016.

Ενότητα 1: Επισκόπηση του εθνικού πλαισίου

Στην ενότητα αυτή περιγράφονται συνοπτικά οι εξελίξεις στις πολιτικές των κρατών μελών που εγκρίθηκαν εντός του χρονικού πλαισίου 2014-2016 για τη διαχείριση μιας μεταβαλλόμενης εισροής αιτούντων άσυλο. Τα ΕΣΕ καλωσορίζουν την προσθήκη των απαραίτητων πληροφοριών για την παροχή πλήρους επισκόπησης των εξελίξεων στο κράτος μέλος κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου (π.χ. υφιστάμενη εισροή ασύλου για την περίοδο 2009-2013 ή/και οργανωτικές πληροφορίες για τις πολιτικές ασύλου και μετανάστευσης).

Σημειώστε ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα πραγματικά ληφθέντα μέτρα (διαρθρωτικά ή adhoc) καλύπτονται στην Ενότητα 2.

Ε1. Συνοπτική επισκόπηση των νομοθετικών αλλαγών και πολιτικών που ανακοινώθηκαν ή/και εισήχθησαν για την αντιμετώπιση ή τη διαχείριση των διακυμάνσεων του αριθμού των αιτήσεων ασύλου ή του καλύτερου ελέγχου των μεταναστευτικών ροών κατά την περίοδο 2014-2016.

Προσδιορίστε πότε συνέβησαν αυτές οι αλλαγές και ποιος ήταν ο στόχος κάθε αλλαγής).

Από τις αρχές του 2015, η Ελλάδα αποτελεί το κύριο σημείο εισόδου στην Ευρώπη για σχεδόν ένα εκατομμύριο πρόσφυγες και μετανάστες που αναζητούν ασφάλεια για τον εαυτό τους και τις οικογένειές τους[1]. Η πρωτοφανής μεταναστευτική ροή του 2015 σε συνδυασμό με τη μετατόπιση της μεταναστευτικής οδού που έρχεται στην Ελλάδα από την Τουρκία υπέβαλε σε τεράστια δοκιμασία το ήδη πιεσμένο σύστημα ασύλου της Ελλάδας της Ελλάδας και έφερε στο προσκήνιο τις αδυναμίες και δυσκολίες στη διαχείριση της δραματικής αύξησης των προσφύγων και μεταναστών και στην καλύψη των ανθρωπιστικών τους αναγκών.

- «Το Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου Αττικής, το μεγαλύτερο στην Ελλάδα, είχε ξεκίνησε τη λειτουργία του την 7η Ιουνίου 2013, ενώ συνολικά 5 Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και 3 Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου λειτουργούσαν το 2014[2]».
- «Τον Οκτώβριο του 2015, η Ελλάδα παρουσίασε έναν Χάρτη Πορείας (Roadmap) προς το Συμβούλιο της ΕΕ σχετικά με το σχέδιό της για την εφαρμογή των hotspots. Τον Ιανουάριο του 2016, η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι τα hotspot στα νησιά της Λέσβου (επέκταση σε προϋπάρχουν κέντρο), τη Λέρο, τη Χίο και τη Σάμο θα ολοκληρωθούν την Άνοιξη του 2016. Ο Ελληνικός Στρατός κινητοποιήθηκε για να εξασφαλίσει πως τα hotspots θα ολοκληρωθούν[3]».
- «Στις 7 Μαρτίου 2016, η Τουρκία συμφώνησε επίσης να αποδεχθεί την ταχεία επιστροφή όλων των μεταναστών που δεν χρειάζονται διεθνή προστασία από την Τουρκία στην Ελλάδα και να ανακαλέσει όλους τους παράνομους μετανάστες που παρακρατήθηκαν στα τουρκικά ύδατα. Η Τουρκία και η ΕΕ συμφώνησαν επίσης να συνεχίσουν να εντείνουν τα μέτρα κατά των λαθρεμπόρων μεταναστών και χαιρέτισαν την καθιέρωση της δραστηριότητας του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο. Ταυτόχρονα, η Τουρκία και η ΕΕ αναγνωρίζουν ότι απαιτούνται περαιτέρω, γρήγορες και αποφασιστικές προσπάθειες. Για να σπάσουν το «επιχειρηματικό μοντέλο» των λαθρεμπόρων και να προσφέρουν στους μετανάστες μια εναλλακτική λύση από το να θέσουν σε κίνδυνο τις ζωές τους, η ΕΕ και η Τουρκία αποφάσισαν να τερματίσουν την παράνομη μετανάστευση από την Τουρκία στην ΕΕ. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, συμφώνησαν τα ακόλουθα πρόσθετα σημεία δράσης: 1) Όλοι οι νέοι παράνομοι μετανάστες που διασχίζουν τη περιοχή από την Τουρκία προς τα ελληνικά νησιά από τις 20 Μαρτίου 2016 θα επιστρέφουν στην Τουρκία. 2) Για όλους τους Σύριους που επιστρέφουν στην Τουρκία από τα ελληνικά νησιά, ένας νέος Σύριος θα εγκατασταθεί εκ νέου στην ΕΕ. 3) Η Τουρκία θα λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποτροπή ανοίγματος νέων θαλάσσιων ή χερσαίων διαδρομών παράνομης μετανάστευσης από την Τουρκία στην ΕΕ. 4) Μόλις παύσουν ή έχουν μειωθεί σημαντικά οι παράνομες διαβάσεις μεταξύ Τουρκίας και ΕΕ, θα ενεργοποιηθεί ένα Εθελοντικό Πρόγραμμα Ανθρωπιστικής Εισδοχής. 5) Θα επιταχυνθεί η εκπλήρωση του οδικού χάρτη απελευθέρωσης των θεωρήσεων εισόδου (visa) με στόχο την άρση των απαιτήσεων θεώρησης για τους Τούρκους πολίτες το αργότερο έως τα τέλη Ιουνίου του 2016. Η Τουρκία θα λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εκπλήρωση των υπόλοιπων απαιτήσεων. 6) Η ΕΕ, σε στενή συνεργασία με την Τουρκία, θα επιταχύνει περαιτέρω την εκταμίευση των αρχικά διατεθέντων 3 δισ. Ευρώ στο πλαίσιο του Μηχανισμού Διευκόλυνσης για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία. Μόλις οι πόροι αυτοί πρόκειται να χρησιμοποιηθούν στο ακέραιο, η ΕΕ θα κινητοποιήσει πρόσθετη χρηματοδότηση για το Πρόγραμμα Διευκόλυνσηςπερισσότερων των 3 δισ. Ευρώέως τα τέλη του 2018. 7) Η ΕΕ και η Τουρκία εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τις τρέχουσες εργασίες για την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης. 8) Η διαδικασία προσχώρησης θα ενεργοποιηθεί ξανά, ενώ το κεφάλαιο 33 θα ανοίξει κατά τη διάρκεια της Ολλανδικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες για το άνοιγμα άλλων κεφαλαίων θα συνεχιστούν με ταχείς ρυθμούς. 9) Η ΕΕ και η Τουρκία θα εργαστούν για τη βελτίωση των ανθρωπιστικών συνθηκών εντός της Συρίας[4]».
- «Σύμφωνα με τη Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας οι παράτυποι μετανάστες μπορούν να κρατούνται σε κλειστά κέντρα υποδοχής στα ελληνικά νησιά, σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ - και συγκεκριμένα της Οδηγίας για την Επιστροφή της ΕΕ[5]. Οι αιτούντες

[1] Βλ. Βουτσίνου, Μ. κ.ά. (2017). *Η Πρόκληση των Μεταναστευτικών Ροών και της Προστασίας των Προσφύγων: Ζητήματα Διοικητικής Διαχείρισης και Δικαιωμάτων. Ειδική Έκθεση.* Αθήνα: Συνήγορος του Πολίτη, 29 (διαθέσιμο στο: https://www.synigoros.gr/resources/docs/greek_ombudsman_migrants_refugees_2017-el.pdf, πρόσβαση στις 6 Οκτωβρίου 2017). Βλ. Συνήγορος του Πολίτη (2017) *Επιστροφές Αλλοδαπών - Ειδική έκθεση 2016.* Αθήνα: Συνήγορος του Πολίτη, 29 (διαθέσιμο στο: https://www.synigoros.gr/resources/eidikiekthesiepistrofesallodapwn2016gr--2.pdf).

[2] Βλ. «16/06/2014: Απολογισμός για τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου», Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/?p=789

[3] Managing the refugees crisis: immediate operational, budgetary and legal measuresunder the European Agenda on Migration: https://goo.gl/khgBF5, Progress report on the implementation of the hotspot approach in Greece: https://goo.gl/4Ebk5K, Greece prepares refugee 'hotspots' amid growing EU pressure: http://www.dw.com/en/greece-prepares-refugee-hotspots-amid-growing-eu-pressure/a-19050905.

[4] Διαθέσιμο στο: http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

[5] Βλ. και: Chatzopoulos, V., Fouskas, T., Pechlidi, G., DeMaio, A. and Novak, C. (2017) *European Migration Network Focused Study: The Effectiveness of Return in EU Member States: Challenges and Good Practices Linked to EU Rules and Standards.* Athens: European Public Law Organization (EPLO)/Hellenic Ministry of Interior/European Commission/European Migration Network. Available at: https://goo.gl/dNbgq4 (in English).

άσυλο θα φιλοξενούνται σε ανοικτά κέντρα υποδοχής στα ελληνικά νησιά. Οι άνθρωποι που δεν έχουν δικαίωμα σε διεθνή προστασία θα επιστρέψουν αμέσως στην Τουρκία. Το νομικό πλαίσιο αυτών των επιστροφών είναι η διμερής συμφωνία επανεισδοχής μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Από την 1η Ιουνίου 2016, αυτό θα επιτευχθεί με τη συμφωνία επανεισδοχής ΕΕ-Τουρκίας, μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων σχετικά με την επανεισδοχή πολιτών τρίτων χωρών της παρούσας συμφωνίας. Οι αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα θα υποβάλλουν τις αιτήσεις τους κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΕ και του διεθνούς δικαίου και την αρχή της μη επαναπροώθησης. Θα υπάρχουν ατομικές συνεντεύξεις, ατομικές αξιολογήσεις και δικαιώματα προσφυγής. Δεν θα υπάρξει κάλυψη και καμία αυτόματη επιστροφή των αιτούντων άσυλο[6].

- «Υπάρχουν δύο νομικές δυνατότητες που θα μπορούσαν να προβλεφθούν για την κήρυξη αιτήσεων ασύλου ως απαράδεκτες σε σχέση με την Τουρκία: 1) πρώτη χώρα ασύλου (Άρθρο 35 της Οδηγίας για τις Διαδικασίες Ασύλου): όταν το πρόσωπο έχει ήδη αναγνωριστεί ως πρόσφυγας στη χώρα αυτή ή διαφορετικά απολαμβάνει επαρκούς προστασίας 2) Ασφαλής τρίτη χώρα (Άρθρο 38 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου): όταν το άτομο δεν έχει ήδη λάβει προστασία στην τρίτη χώρα, αλλά η τρίτη χώρα μπορεί να εγγυηθεί αποτελεσματική πρόσβαση στην προστασία του προς επανεισδοχή ατόμου[7]».
- «Ο Νόμος 4375/2016 τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 2016, εν μέσω συζήτησης και υπολογισμών γύρω από τις νομικές μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016. Ο νόμος εισάγει σημαντικό αριθμό αλλαγών στο θεσμικό πλαίσιο, τις πρώτες διαδικασίες υποδοχής, τη διαδικασία ασύλου, τα εργασιακά δικαιώματα των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, καθώς και τη διαχείριση των ροών προσφύγων στην Ελλάδα. Ο νέος νόμος για το άσυλο προσαρμόζει την ελληνική νομοθεσία στις διατάξεις της Οδηγίας της ΕΕ 2013/32 σχετικά με τις κοινές διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης της διεθνούς προστασίας, ενώ η διαδικασία ασύλου, η οποία διέπεται από διπλό νομικό πλαίσιο δυνάμει του Προεδρικού Διατάγματος 114/2010 για αιτήσεις που υποβλήθηκαν πριν από τις 7 Ιουνίου 2013 («Παλαιά διαδικασία») και το προεδρικό διάταγμα 113/2013 για αιτήσεις που υποβλήθηκαν μετά την ημερομηνία αυτή («νέα διαδικασία»), έχει υποστεί αρκετές σημαντικές αλλαγές[8]».
- «Όσον αφορά τη συμμετοχή των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην αγορά εργασίας[9] (Άρθρα 68-71), ο Νόμος 4375/2016 θεσπίζει την αυτόματη πρόσβαση στην απασχόληση μόλις οι αιτούντες λάβουν κάρτα αιτούντος άσυλο, ενώ η προηγούμενη νομοθεσία απαιτεί χωριστή διαδικασία για άδεια εργασίας μετά τη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα ή της κάρτας του αιτούντος άσυλο, και περιελάμβανε όρους που συνδέονταν με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας για συγκεκριμένα επαγγέλματα[10]».
- «Σύμφωνα με τον νόμο 4375/2016 (όπως τροποποιήθηκε με το Νόμο 4399/2016), η νέα Αρχή Προσφυγών συγκροτείται ως αυτόνομη Υπηρεσία η οποία αναφέρεται απευθείας στον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής[11]».
- «Ο Νόμος 4375/2016 προβλέπει μια νέα Διεύθυνση Υποδοχής και μια Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης που περιλαμβάνουν εξειδικευμένα τμήματα υποδοχής και ένταξης ασυνόδευτων ανηλίκων στο Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής νομικού εκπροσώπου[12]».
- «Η παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής συμπεριλήφθηκε στον Νόμο 4375/2016 για τους αιτούντες άσυλο στο στάδιο της προσφυγής[13]. Στις 9 Σεπτεμβρίου 2016 εγκρίθηκε Υπουργική Απόφαση με την οποία εφαρμόστηκε η διάταξη για παροχή νομικής συνδρομής βάσει του Νόμου 4375/2016[14]. Η χρηματοδότηση της δωρεάν νομικής συνδρομής εξασφαλίστηκε μέσω του εθνικού προγράμματος του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF)[15]».
- «Στις 16 Ιουνίου, το ελληνικό κοινοβούλιο ενέκρινε μια τροποποίηση (Νόμος 4399/2016) στον νόμο περί ασύλου (Νόμος 4375/2016), τροποποιώντας τη σύνθεση των Επιτροπών Προσφυγών και το δικαίωμα των αιτούντων άσυλο να γίνουν δεκτά σε προσφυγές, κατά αρνητικών αποφάσεων. Οι επιτροπές προσφυγών θα αποτελούνται πλέον από δύο δικαστές των Διοικητικών Δικαστηρίων, οι οποίοι θα διορίζονται από τον Γενικό Επίτροπο των Διοικητικών Δικαστηρίων και έναν εκπρόσωπο της UNHCR. Ένας εκπρόσωπος από κατάλογο που καταρτίζεται από την Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μπορεί να συμμετέχει στις επιτροπές προσφυγών εάν η UNHCR δεν είναι σε θέση να διορίσει μέλος[16].

[6] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/greece/node/1150_el.
[7] Διαθέσιμο στο: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52009PC0554.
[8] Ν. 4375/2016 (ΦΕΚ Α 51/03/04/2016) Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)» (διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2016/06/N.4375.pdf).
[9] Βλ. και: Grizis, V., Tsinisizelis, M., Fouskas, T., Karatrantos, A. and Mine, F. (2015) *European Migration Network Focused Study: Integration of Beneficiaries of International/Humanitarian Protection into the Labour Market: Policies and Good Practices. EMN Focused Study 2015.* Athens: Center for Security Studies/Hellenic Ministry of Interior and Administrative Reconstruction. Brussels: European Migration Network/European Commission. Available at: https://goo.gl/5I6VA7 (in English) and http://goo.gl/CaiuNe (in Greek).
[10] Υπηρεσία Ασύλου, Απαντήσεις σε ερωτήματα σχετικά με τα δικαιώματα των αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Διαθέσιμο στο: https://goo.gl/AoUnSB.
[11] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/?page_id=87.
[12] Άρθρο 31 Ν. 4375/2016.
[13] Άρθρο 44 Ν. 4375/2016.
[14] Διαθέσιμο στο: https://www.e-nomothesia.gr/kat-allodapoi/prosphuges-politiko-asulo/upourgike-apophase-oik-12205-2016.html.
[15] Σύσταση της Επιτροπής της 28.9.2016 προς την Ελληνική Δημοκρατία σχετικά με τα επείγοντα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από την Ελλάδα ενόψει της επανέναρξης των μεταφορών δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 - C(2016) 6311 final: https://goo.gl/N426dj.
[16] Άρθρο 86 Ν. 4399/2016.

Επιπλέον, ο Νόμος 4399/2016 κατήργησε το άρθρο 62 (1) του νόμου 4375/2016, το οποίο επέτρεπε στον προσφεύγοντα να ζητήσει προσωπική ακρόαση ενώπιον των επιτροπών προσφυγών τουλάχιστον δύο ημέρες πριν από την έφεση[17]».

- «Για να διασφαλίσει την ορθή εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου στις 10 Φεβρουαρίου 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε την Ελλάδα να λάβει πρόσθετα μέτρα για να επιτρέψει την ενδεχόμενη επανάληψη των μεταφορών του Δουβλίνου, συμπεριλαμβάνοντας την προσαρμογή των συνθηκών υποδοχής στα πρότυπα της ΕΕ και την εξασφάλιση αποτελεσματικής πρόσβασης στην διαδικασίες ασύλου σε όλη την Ελλάδα. Η παρούσα σύσταση καθορίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν ή να υποστηριχθούν από τις ελληνικές αρχές ενόψει της επανέναρξης των μεταφορών του Δουβλίνου σχετικά με αιτούντες άσυλο που εισήλθαν παράνομα στην Ελλάδα στα εξωτερικά σύνορα από τις 15 Μαρτίου 2017».
- «Η σύσταση της Επιτροπής της 15/6/2016 προς την Ελληνική Δημοκρατία σχετικά με τα ειδικά επείγοντα μέτρα που έπρεπε να λάβει η Ελλάδα ενόψει της επανάληψης των μεταφορών δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013[18]».
- «Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση. Ο Νόμος 4415/2016 που ψηφίστηκε τον Αύγουστο του 2016 αποσκοπεί μεταξύ άλλων στη διασφάλιση της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και της εκπαίδευσης των παιδιών των αιτούντων άσυλο καθώς και στην ομαλή ένταξη στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα όσων θα παραμείνουν στην Ελλάδα μετά από μια προπαρασκευαστική μεταβατική περίοδο[19]».
- «Στο πλαίσιο του καθεστώτος μετεγκατάστασης έκτακτης ανάγκης, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Σεπτέμβριο του 2015, και αφορά τη μεταφορά ατόμων από την Ελλάδα και την Ιταλία σε άλλα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε., με σκοπό να υποβάλουν εκεί αίτηση ασύλου[20]. Η επιλεξιμότητα για το καθεστώς μετεγκατάστασης περιορίζεται στους αιτούντες οι οποίοι έχουν σαφή ανάγκη διεθνούς προστασίας και είναι απάτριδες χωρών των οποίων το μέσο ποσοστό αναγνώρισης σε επίπεδο ΕΕ υπερβαίνει το 75%. Η πλειοψηφία των δικαιούχων ήταν κυρίως από τη Συρία[21]».
- «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 7 Μαρτίου 2016 ζήτησε την επιτάχυνση της εφαρμογής της μετεγκατάστασης προκειμένου να ανακουφιστεί η ανθρωπιστική κατάσταση στην Ελλάδα. Στα συμπεράσματά του της 20ής και 21ης Οκτωβρίου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επανέλαβε το αίτημά του για περαιτέρω ενέργειες για την επιτάχυνση της εφαρμογής των καθεστώτων μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης υπό το πρίσμα της επείγουσας ανάγκης υποστήριξης της Ελλάδας και της Ιταλίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 15ης Δεκεμβρίου ενέκρινε το κοινό σχέδιο δράσης για την εφαρμογή της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας που περιελάμβανε τον στόχο μετεγκατάστασης για την Ελλάδα των 3.000 μηνιαίων μεταφορών και επανέλαβε το αίτημά του για περαιτέρω εντατικοποίηση των προσπαθειών για την επιτάχυνση της μετεγκατάστασης, ιδίως για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, και τα υφιστάμενα συστήματα επανεγκατάστασης. Το καθεστώς μετεγκατάστασης της ΕΕ έληξε στις 26 Σεπτεμβρίου 2017[22]».
- «Λόγω της έλλειψης εγκαταστάσεων κατάλληλης στέγασης, είναι συχνό φαινόμενο η κράτηση ασυνόδευτων ανηλίκων είτε σε προαναχωρησιακά κέντρα είτε σε αστυνομικά τμήματα («προστατευτική φύλαξη») σε ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες διαβίωσης[23]».
- «Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ)– Γραφείο Ελλάδος έχει υπογράψει συμφωνία με το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης της Ελλάδας για την εφαρμογή προγράμματος υποβοηθούμενης εθελοντικής επιστροφής και επανένταξης (AVRR). Στο πλαίσιο του προγράμματος, ο ΔΟΜ θα βοηθήσει τους πολίτες τρίτων χωρών να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους με ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Η εφαρμογή της συμφωνίας ξεκίνησε την 1η Ιουνίου και θα διαρκέσει τρία χρόνια. Το πρόγραμμα AVRR του IOM προβλέπει την οικονομική και κοινωνική επανένταξη των ατόμων και τη συνεργασία όλων των ενδιαφερομένων μερών στις χώρες προέλευσης και υποδοχής. Η απόφαση επιστροφής στη χώρα καταγωγής είναι εθελοντική και βασίζεται στο αίτημα του μετανάστη. Μια εθελοντική απόφαση περιλαμβάνει δύο στοιχεία, την ελευθερία επιλογής και μια τεκμηριωμένη απόφαση που απαιτεί τη διαθεσιμότητα αρκετά ακριβών και αντικειμενικών πληροφοριών επί των οποίων θα στηρίζεται η απόφαση. Η βοήθεια επανένταξης του ΔΟΜ παρέχεται στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και του Ελληνικού Δημοσίου που υποστηρίζεται από την Ελληνική Κυβέρνηση, η υλοποίηση των υποβοηθούμενων εθελοντικών επιστροφών, το οποίο περιλαμβάνει την AVRR[24] και χρηματοδοτείται από το Ταμείο Μετανάστευσης και Ένταξης της ΕΕ για το Άσυλο καθώς και το Υπουργείο Εσωτερικών[25]».
- «Στις 7 Μαρτίου 2013, η EASO και η Ελλάδα υπέγραψαν το στάδιο 2 του επιχειρησιακού σχεδίου. Το Σχέδιο επέκτεινε την υποστήριξη της EASO στην Ελλάδα έως τον Δεκέμβριο του 2014 σε διάφορους τομείς, π.χ. την κατάρτιση του προσωπικού των νέων υπηρεσιών, τη στήριξη των επιτροπών που εκκρεμούν, τη στήριξη της βελτίωσης των διαδικασιών υποδοχής και τη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΕ που σχετίζονται με το άσυλο και την υποδοχή. Στις 13 Μαΐου 2015, η EASO και η Ελλάδα

[17] Άρθρο 86 Ν. 4399/2016.
[18] Διαθέσιμο στο: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20160615/commission_recommendation_on_resuming_dublin_transfers_en.pdf
[19] Άρθρο 38 Ν. 4415/2016. Βλ. και Σύσταση της Επιτροπής της 28.9.2016 προς την Ελληνική Δημοκρατία σχετικά με τα επείγοντα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από την Ελλάδα ενόψει της επανέναρξης των μεταφορών δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013: https://goo.gl/N426dj
[20] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/2_eu_solidarity_a_refugee_relocation_system_el.pdf
[21] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2018/01/Relocation-procedures-up-to-14-1-2018_gr.pdf
[22] Διαθέσιμο στο: https://greece.iom.int/en/news/successful-conclusion-eu-relocation-scheme.
[23] https://data2.unhcr.org/en/documents/details/61484, http://www.unhcr.org/news/briefing/2017/9/59b24a377/unhcr-urges-action-ease-conditions-greek-islands.html
[24] Βλ. και: Grizis, V., Tsinisizelis, M., Fouskas, T., Karatrantos, A. and Mine F. (2015) *European Migration Network Focused Study: Dissemination of Information on Voluntary Return: How to Reach Irregular Migrants not in Contact with the Authorities*. *EMN Focused Study 2015.* Athens: Center for Security Studies/Hellenic Ministry of Interior and Administrative Reconstruction. Brussels: European Migration Network/European Commission. Available at: http://goo.gl/b3Kl7L (in English) and http://goo.gl/WazULW (in Greek).
[25] Προγράμματα Εθελοντικής Επιστροφής & Επανένταξης (AVRR): https://goo.gl/YThgJA

υπέγραψαν νέο Σχέδιο Στήριξης, το οποίο προέβλεπε την προσαρμοσμένη στήριξη της EASO στην Ελλάδα έως τον Μάιο του 2016 και στη συνέχεια τροποποιήθηκε και παρατάθηκε μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016. Επιπλέον, η EASO υπέγραψε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015 Το Επιχειρησιακό Σχέδιο Hotspot της EASO (HOP) στην Ελλάδα. Το σχέδιο αυτό τροποποιήθηκε επανειλημμένα, λαμβάνοντας υπόψη τη Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας, την Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τη Μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της προσέγγισης Hotspot και των επακόλουθων εξελίξεων, ώστε να αντικατοπτρίζει τις επιχειρησιακές ανάγκες τόσο στα νησιά όσο και στην ηπειρωτική Ελλάδα και επεκτάθηκε μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016».

- «Μια άλλη σημαντική συνιστώσα του ελληνικού μεταναστευτικού πλαισίου ήταν η ανάπτυξη των πλοίων του ΝΑΤΟ για να βοηθήσουν στην περιπολία του Αιγαίου. Τον Φεβρουάριο του 2016, το ΝΑΤΟ ανταποκρίθηκε σε αίτημα της Γερμανίας, της Ελλάδας και της Τουρκίας για να βοηθήσει στις προσπάθειες αντιμετώπισης της κατάστασης στο Αιγαίο. Η συμμαχία, σε συντονισμό με τον Frontex, άρχισε να διεξάγει «αναγνώριση, παρακολούθηση και επιτήρηση παράνομων διαβάσεων» μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδας».

Εντός των ετών 2014-2016, στο πλαίσιο της διαχείρισης των αιτημάτων ασύλου πολιτών τρίτων χωρών, και ελέγχου των μεταναστευτικών ροών, νομοθετικές εξελίξεις, σημαντικές πρωτοβουλίες και μέτρα έχουν ληφθεί από την πλευρά του Κράτους, με τη πολύτιμη συμβολή Διεθνών Οργανισμών και Φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών.
Αναφορικά με το νομοθετικό πλαίσιο, υιοθετήθηκαν τα εξής:

Νόμοι:
Νόμος 4251/2014, «Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις»[26].
Νόμος 4332/2015[27], ο οποίος τροποποίησε τις διατάξεις του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης 4251/2014 για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2011/98/ΕΕ, σχετικά με την ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους πολίτες τρίτων χωρών, ενιαίας άδειας διαμονής[28] και εργασίας[29], στην επικράτεια Κράτους-Μέλους, και σχετικά με το κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε Κράτος-Μέλος, και της Οδηγίας 2014/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών, με σκοπό την εποχιακή εργασία.
Νόμος 4375/2016, «Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)» (L 180/29/06/2013), διατάξεις για την εργασία δικαιούχων διεθνούς προστασίας[30] και άλλες διατάξεις»[31]. «Εκτός από θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των ως άνω υπηρεσιών, περιέχονται και λοιπές ρυθμίσεις. Μεταξύ αυτών: το άρθρο 22 στο οποίο προβλέπεται η χορήγηση άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους σε αιτούντες διεθνή προστασία, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις και τα άρθρο 68-71, όπου προβλέπονται οι προϋποθέσεις πρόσβασης στην απασχόληση των αναγνωρισμένων δικαιούχων διεθνούς προστασίας, των αιτούντων διεθνή προστασία και των προσώπων στους οποίους έχει χορηγηθεί καθεστώς παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους στη Ελλάδα»[32].
Νόμος 4399/2016, «Τροποποίηση Ν. 4375/2016 (αρ.86)»[33]
Νόμος 4485/2017, «Τροποποίηση του Ν. 4375/2016 (Α΄ 51)»[34]

Τα εξής Προεδρικά Διατάγματα:
Προεδρικό Διάταγμα 123/2016 (ΦΕΚ Α'-208- 04/11/2016)
«Ανασύσταση και μετονομασία του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ανασύσταση του Υπουργείου Τουρισμού,σύσταση Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής και Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, μετονομασία Υπουργείων Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων»[35].
Προεδρικό διάταγμα 24/2015 (ΦΕΚ Α-20-27/01/2015)

[26] Διαθέσιμο στο: http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/n4251_2014.pdf.
[27] Βλ.: http://www.synigoros.gr/resources/4332.pdf
[28] Διαθέσιμο στο: http://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2017/11/Pdfgr.pdf
[29] Βλ: Marouda, M.-D., Rossidi, M., Koutsouraki, E. and Saranti, V. (2015) *Changes in Immigration Status and Purpose of Stay: An Overview of EU Member States Approaches. EMN Focussed Study 2015.* Athens: Institute of International Relations (IIR)/Hellenic Ministry of Interior and Administrative Reconstruction and Brussels: European Migration Network (EMN)/European Commission. Available at: http://goo.gl/7ib7WI (in English) and http://goo.gl/pmuU5Y (in Greek).
[30] Διαθέσιμο στο: http://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2017/11/Pdfgr.pdf
[31] Διαθέσιμο στο: https://www.synigoros.gr/resources/docs/n-4375-2016.pdf
[32] Διαθέσιμο στο: https://www.synigoros.gr/?i=foreigner.el.politikoi-nomoi.359552
[33] Διαθέσιμο στο: http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFHp_31M9ESQXdtvSoClrL8EutC16MJvBx5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKI3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LIdQ163nV9K--td6SIuQ6MmhcgdF4Q-F9oiZuuryPp6rI5H2SX__oZBNpRKh1u
[34] Διαθέσιμο στο: https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/tritobathmia-ekpaideuse/nomos-4485-2017-fek-114a-4-8-2017.html
[35] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2016/11/%CE%A0%CF%81%CE%BF%CE%B5%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%94%CE%B9%CE%AC%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1-%CF%83%CF%8D%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%A5%CF%80%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82.pdf

«Σύσταση και μετονομασία Υπουργείων, μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων»[36].

Οι κάτωθι Αποφάσεις:
Απόφαση αριθμ. Οικ. 11294 (ΦΕΚ Β – 2225 – 15/10/2015)
«Ίδρυση Αυτοτελούς Κλιμακίου Ασύλου αρμόδιου για τη μετεγκατάσταση αιτούντων διεθνή προστασία»[37].
Απόφαση αριθμ. Οικ. 6794 (ΦΕΚ Β-1411-08/07/2015)
«Έναρξη λειτουργίας του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου Θεσσαλονίκης και καθορισμός τοπικής αρμοδιότητας των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου Αττικής, Θεσσαλονίκης, Ρόδου, Λέσβου, Ν. Έβρου και Β. Έβρου, καθώς και των Αυτοτελών Κλιμακίων Ασύλου Αμυγδαλέζας και Πάτρας»[38].
Απόφαση αριθμ. 3931 (ΦΕΚ Β-878-19/05/2015)
«Διεύρυνση αρμοδιοτήτων του Αυτοτελούς Κλιμακίου Ασύλου Θεσσαλονίκης»[39].
Απόφαση οικ. 328/2015 (ΦΕΚ Β-105-20/01/2015)
«Αρμοδιότητες Αυτοτελών Κλιμακίων Υπηρεσίας Ασύλου»[40].
Κοινή Υπουργική Απόφαση οικ.10566/2014 (ΦΕΚ Β-3223-02/12/2014)
«Διαδικασία χορήγησης ταξιδιωτικών εγγράφων σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας, καθώς και στους αιτούντες διεθνή προστασία»[41].
Απόφαση οικ.9839/2014 (ΦΕΚ Β-3125-20/11/2014)
«Κατάργηση Αυτοτελούς Κλιμακίου Ασύλου Ιάσμου Κομοτηνής – Ίδρυση Αυτοτελούς Κλιμακίου Ασύλου στην Ξάνθη»[42].
Απόφαση οικ.8248/2014 (ΦΕΚ Β-2635-03/10/2014)
Διάρκεια ισχύος δελτίων αιτούντων διεθνή προστασία: «Τα δελτία με τα οποία εφοδιάζονται οι αιτούντες διεθνή προστασία θα έχουν διάρκεια ισχύος τεσσάρων (4) μηνών, πλην των δελτίων των αιτούντων διεθνή προστασία των οποίων οι χώρες καταγωγής είναι η Αίγυπτος, η Αλβανία, η Γεωργία, το Μπαγκλαντές και το Πακιστάν, τα οποία θα έχουν διάρκεια ισχύος τριών (3) μηνών, με βάση την αναμενόμενη διάρκεια έκδοσης των αποφάσεων επί των αιτήσεων διεθνούς προστασίας»[43].
Κοινή Υπουργική Απόφαση 7315/2014 (ΦΕΚ Β-2461-16/09/2014)
«Διαδικασία χορήγησης Α.Δ.Ε.Τ. στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας»[44].
Υπουργική Απόφαση οικ. 6416/2014 (ΦΕΚ Β-2034-25/07/2014)
«Κανονισμός Λειτουργίας Υπηρεσίας Ασύλου»[45].

Αναφορικά με πολιτικές και δράσεις που εφαρμόστηκαν εντός των ετών 2014-2016, από τη πλευρά του Κράτους:
Στο πλαίσιο της λειτουργίας των κρατικών φορέων πρώτης γραμμής στη διαχείριση - υποδοχή - ταυτοποίηση των εισερχομένων μεταναστευτικών ρευμάτων (Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής – Γενικής Γραμματείας Υποδοχής[46]) και απόδοσης νόμιμου καθεστώτος – ασύλου ή διεθνούς προστασίας (Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής[47]), σημαντικές εξελίξεις έχουν καταγραφεί, ως προς την ενίσχυση της λειτουργίας και του έργου τους:

[36] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2015/01/%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%B1-%CF%85%CF%80%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%B9%CF%89%CE%BD.pdf
[37] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2016/10/apofasi-11294-15.10.15-FEK-2225.pdf
[38] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2015/07/%CE%A0%CE%93%CE%91-%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%A3%CE%91%CE%9B%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3.pdf
[39] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2015/05/AKA_THESSALONIKIS.pdf
[40] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2015/01/%CE%91%CE%A1%CE%9C%CE%9F%CE%94%CE%99%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%95%CE%A3-%CE%91%CE%9A%CE%91.pdf
[41] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2014/12/TDV.pdf
[42] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2014/11/AKA-%CE%9E%CE%91%CE%9D%CE%98%CE%97%CE%A3.pdf
[43] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2015/03/apofasi_8248_15.pdf
[44] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2014/09/KYA-ADET1.pdf
[45] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2014/11/kanonismos-yphresias-asyloy.pdf
[46] Διαθέσιμο στο: http://www.firstreception.gov.gr/
[47] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Υπηρεσία Ασύλου:

Η πρόοδος της λειτουργίας και το έργο της Υπηρεσίας Ασύλου, για την εξασφάλιση δίκαιης και αποτελεσματικής διαδικασίας παροχής ασύλου σε πρότυπα Ε.Ε., φαίνεται στην ποιότητα των διαδικασιών εξέτασης των αιτημάτων για παροχή διεθνούς προστασίας σε πρώτο βαθμό, στην ποιότητα των αποφάσεων απόδοσης διεθνούς προστασίας-με επαρκή αιτιολογία, στο χρόνο εξέτασης των αιτημάτων[48], καθώς και σε όλα τα μέσα που χρησιμοποιούνται από την Υπηρεσία για τη διευκόλυνση των διαδικασιών, όπως παροχή διερμηνείας, συνεντεύξεις μέσω skypeκ.ο.κ.. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, για το διάστημα από 07/06/2013 μέχρι 31/05/2014 (ένας χρόνος λειτουργίας), τα ποσοστά αναγνώρισης ανέρχονταν για τον 1ο βαθμό σε 14% προσφυγικό καθεστώς και 6,1% επικουρική προστασία, ενώ για το 2ο βαθμό σε 9,8% προσφυγικό καθεστώς και 4,1% επικουρική προστασία. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες θεωρεί την επιτυχή μετάβαση, από το έτος του 2013 στο έτος του 2014 από το παλιό, εξαιρετικά προβληματικό σύστημα ασύλου, στο νέο, ως θετική εξέλιξη ιδιαίτερης βαρύτητας»[49]. Η πρόοδος στη λειτουργία της Υπηρεσίας φαίνεται και στο προσωπικό: Στο τέλος του έτους του 2014 η Υπηρεσία Ασύλου διέθετε 218 άτομα ως προσωπικό, ενώ στο τέλος της επόμενης χρονιάς το αριθμός αυτός ανήλθε στα 290 άτομα; την 1η Ιανουαρίου της φετινής χρονιάς το προσωπικό υπερδιπλασιάστηκε και ανήλθε στα 650 άτομα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται και στο Δελτίο Τύπου για το Έργο της Υπηρεσία Ασύλου για το έτος του 2016, οι πόροι της Υπηρεσίας στο πέρασμα αυτών των ετών τριπλασιάστηκαν, χάρη στην ταχεία απορρόφηση ευρωπαϊκών κονδυλίων και τη συνδρομή του Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ)[50].Το Δεκέμβριο του 2016, 7 Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και 11 Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου λειτουργούσαν στην ενδοχώρα και σε πέντε νησιά με hotspot. Ιδιαίτερα σημαντική στην ενίσχυση του έργου της Υπηρεσία Ασύλου είναι και η συμβολή της Ελληνικής Αστυνομίας (με διάθεση 25 αστυνομικών υπαλλήλων που διενεργούν διοικητικές ενέργειες και ελέγχους ασφαλείας για τους αιτούντες), καθώς επίσης και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), μέσω της διάθεσης εμπειρογνωμόνων που βοηθούν στο έργο της Υπηρεσία Ασύλου που διενεργείται στα ελληνικά νησιά, στη διαδικασία μετεγκατάστασης (relocation), στη διαδικασία Δουβλίνου[51] και σε άλλους τομείς[52].Πιο συγκεκριμένα, η EASO παρείχε ειδική υποστήριξη προς την Ελλάδα από τον Απρίλιο του 2011(Επιχειρησιακό Σχέδιο Φάση Ι) και τον Μάρτη του 2013 (Επιχειρησιακό Σχέδιο Φάση ΙΙ), μετά από αίτημα της χώρας, λόγω των σοβαρών πιέσεων που δέχθηκε το ελληνικό σύστημα ασύλου, εξαιτίας της σημαντικής αύξησης της ροής πολιτών τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα της Ευρώπης. Η ενίσχυση αυτή το 2015 με νέο σχέδιο υποστήριξης (Special Support Plan) έως το Μάιο του 2016. Το σχέδιο περιελάμβανε τη παροχή ενίσχυσης σε μια σειρά από τομείς προτεραιότητας, όπως π.χ. «η απορρόφηση των κονδυλίων της ΕΕ και άλλων χρηματοδοτικών πόρων, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση σχεδίων, η κατάρτιση του προσωπικού των αρμόδιων ελληνικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του προγράμματος κατάρτισης της EASO, οι διαδικασίες «Δουβλίνο ΙΙΙ», οι πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής (ΠΧΚ), η δημιουργία αποτελεσματικού συστήματος επιτροπείας και η γλωσσική μεταγραφή των συνεντεύξεων»[53].

Μετά το κλείσιμο των βορείων συνόρων και για την εξυπηρέτηση χιλιάδων αιτούντων ασύλου οι οποίοι εγκλωβίστηκαν στη χώρα, το Φεβρουάριο του 2016, η Υπηρεσία Ασύλου ξεκίνησε τη διαδικασία μαζικής – ταχείας προκαταγραφής των αιτημάτων, για τη χαρτογράφηση των ατόμων και τη διαχείρισή τους (χορήγηση ασύλου, διαδικασία μετεγκατάστασης, οικογενειακής επανένωσης κ.ο.κ.)[54].

Σημαντικό επίτευγμα στη διαχείριση των εισερχόμενων πολιτών τρίτων χωρών, στην Ελλάδα, αποτελεί και το πρόγραμμα μετεγκατάστασης των ατόμων που δε επιθυμούν να παραμείνουν στη χώρα. Η Υπηρεσία Ασύλου είχε καταγράψει 21.431 αιτήσεις πολιτών τρίτων χωρών για υπαγωγή στο εν λόγω πρόγραμμα, έως τις 27 Δεκεμβρίου του 2016, ενώ οι θέσεις υποδοχής άλλων Κρατών Μελών, έφθασαν τις 13.634. Η συνεργασία μεταξύ των Κρατών-Μελών, περιγράφεται στις δύο (2) Αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων στον τομέα της διεθνούς προστασίας υπέρ της Ιταλίας και της Ελλάδας[55], την Απόφαση υπ. αριθμ. 1523/2015 και την Απόφαση υπ. αριθμ. 1601/2015[56]. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Υπηρεσίας Ασύλου, ο συνολικός αριθμός αιτήσεων μετεγκατάστασης, έως την 26η Νοεμβρίου 2017, ανήλθε στις 24.904 και 22.812 έγιναν αποδεκτές[57].

Εντός του Μαΐου 2015, ολοκληρώθηκε το πρώτο έτος υλοποίησης της Πράξης «Βοήθεια στην Υπηρεσία Ασύλου»[58], που περιελάμβανε δράσεις υποστήριξης των διαδικασιών παροχής ασύλου, με συνολικό προϋπολογισμό 3.996.264,32 ευρώ, η οποία χρηματοδοτήθηκε κατά 85% από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία, μέσω του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του

[48] Διαθέσιμο στο: https://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/Extras/WRD_2014/2014_PROTECTION_POSITIONS_GR.pdf
[49] Διαθέσιμο στο: https://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/Extras/WRD_2014/2014_PROTECTION_POSITIONS_GR.pdf
[50] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2017/01/%CE%94%CE%A4-%CF%80%CE%B5%CF%80%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B5%CC%81%CE%BD%CE%B1-2016-17.1.2016.pdf
[51] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017. Βλ. και ισχύων Κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-270-EN-F1-1.PDF
[52] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2017/01/%CE%94%CE%A4-%CF%80%CE%B5%CF%80%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B5%CC%81%CE%BD%CE%B1-2016-17.1.2016.pdf
[53] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2015/05/EASO_press-release-SPP-EL.pdf
[54] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2017/01/%CE%94%CE%A4-%CF%80%CE%B5%CF%80%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B5%CC%81%CE%BD%CE%B1-2016-17.1.2016.pdf
[55] Διαθέσιμο στο: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6324_en.pdf
[56] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[57] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2017/12/Relocation-procedures-up-to-26-11-17_gr.pdf
[58]https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf

Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) – δηλαδή τα EEAGrants κατά τα έτη 2009-2014, και κατά 15% από πόρους του Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη[59].
Αναφορικά με τις διαδικασίες ταυτοποίησης της ηλικίας των αιτούντων άσυλο, εκδόθηκε Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) υπ. Αριθμ. 1982/15 Φεβρουαρίου 2016 για τη διαπίστωση της ανηλικότητας, μέσω ψυχολογικής εξέτασης και εξετάσεων υγείας, και αναπτύχθηκαν οδηγίες προς το προσωπικό της Υπηρεσίας Ασύλου για την εφαρμογή της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ)[60].

Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης
Η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής λειτουργούσε σε επίπεδο Διεύθυνσης στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και αργότερα στο Υπουργείο Εσωτερικών. Υπάχθηκε στη Γενική Γραμματεία Υποδοχής με το Ν. 4375/2016 ως Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης πλέον (στο Υπουργείο Εσωτερικών αρχικά και τώρα στο Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής). Η Υπηρεσία έχει ως αποστολή την αποτελεσματική διένεργεια των διαδικασιών ταυτοποίησης και προσωρινής διαμονής των πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που εισέρχονται στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Π.Δ. 122/2017 'Οργανισμός του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής'[61]. Πιο συγκεκριμένα οι διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης περιλαμβάνουν: α) την καταγραφή των προσωπικών στοιχείων των πολιτών τρίτων χωρών και τη λήψη και καταχώριση των δακτυλικών αποτυπωμάτων όσων έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους, β) την εξακρίβωση της ταυτότητας και της ιθαγένειάς τους, γ) τον ιατρικό τους έλεγχο και την παροχή της τυχόν αναγκαίας περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, δ) την ενημέρωσή τους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, ιδίως για τη διαδικασία υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας και για τη διαδικασία υπαγωγής σε πρόγραμμα εθελούσιας επιστροφής, ε) τη παροχή υπηρεσιών για όσους ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, στ) την παραπομπή για την εκκίνηση της διαδικασίας υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας για όσους το επιθυμούν, ζ) την παραπομπή στις αρμόδιες υπηρεσίες για την υπαγωγή σε διαδικασίες επανεισδοχής ή επιστροφής ή απέλασης[62].
Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης συγκροτείται από την Κεντρική Υπηρεσία και τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Το 2013 ξεκίνησε τη λειτουργία του το πρώτο Κέντρο Πρώτης Υποδοχής (όπως ονομαζόταν τότε) στο Φυλάκιο, στον Έβρο, στην περιοχή των Ελληνοτουρκικών συνόρων (ΦΕΚ 3543/Β΄/31/12/2012)[63].
Το Κέντρο Πρώτης Υποδοχής Λέσβου (ΚΕ.Π.Υ.) συστάθηκε με το ΦΕΚ 1373/Β'/29/05/2014. Τα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής Κω και Λέρου συστάθηκαν με το ΦΕΚ 2602/Β'/02/12/2015 και τα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής Χίου και Σάμου συστάθηκαν με το ΦΕΚ 10/Β΄/08.01.2016. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2014 λειτουργούσαν στη Σάμο και στη Λέσβο οι Κινητές Μονάδες Α'[64] και Β' αντίστοιχα με το ΦΕΚ 1066/Β΄/29/04/2013[65], έργο των οποίων ήταν η υποβολή σε διαδικασίες πρώτης υποδοχής όλων των πολιτών τρίτων χωρών που συλλαμβάνονταν να εισέρχονται χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις στη χώρα. Τα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής με το Νόμο 4375/2016 (ΦΕΚ 51/Α'/03/04/2016) μετονομάστηκαν σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Επιπλέον, η Ανοιχτή Δομή Φιλοξενίας Αιτούντων Εθελούσιας Επιστροφής στην περιοχή του Αττικού Άλσους στο Δήμο Αθηναίων συστάθηκε με το ΦΕΚ 1990/Β'/15/09/2015. Η Ανοιχτή Δομή Προσωρινής Υποδοχής Αιτούντων Διεθνή Προστασία στη Λέρο συστάθηκε με το ΦΕΚ 2177/Β'/13/07/2016[66] και οι Ανοιχτές Δομές Προσωρινής Υποδοχής πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που έχουν αιτηθεί διεθνή προστασία στο Σχιστό Αττικής και στα Διαβατά Θεσσαλονίκης[67] συστάθηκαν με το ΦΕΚ3720/Β΄/16/11/2016[68].
Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης έχει συνεργαστεί με Ευρωπαϊκά Όργανα και Διεθνείς Οργανισμούς, όπως η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, FRA, NORCAP, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) για την πραγματοποίηση ημερίδων, εκπαιδευτικών σεμιναρίων και θεματικών εκπαιδευτικών εργαστηρίων για την επιμόρφωση του προσωπικού της[69].
Στις 24/06/15 ολοκληρώθηκε στους χώρους της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής η εκπαίδευση του προσωπικού της Υπηρεσίας στην θεματική ενότητα: «Εκπαίδευση στον Εντοπισμό και στη Διαχείριση Περιπτώσεων Εμπορίας Παιδιών και στην προστασία Ασυνόδευτων Ανηλίκων». Φορέας διοργάνωσης του εκπαιδευτικού κύκλου είναι το *Νοτιοανατολικό δίχτυ Προστασίας* (πρόληψη της εμπορίας παιδιών και προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων στα Ελληνοτουρκικά σύνορα-SESN)[70].Στο πλαίσιο ανάλυσης της αναφερόμενης θεματικής ενότητας, οι εισηγητές απέδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στα ακόλουθα ζητήματα:

[59] Βλ.: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2015/05/Press_May_2015-1.pdf
[60] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[61] Διαθέσιμο στο: https://www.synigoros.gr/resources/docs/20171016-organismos-yp-met-pol.pdf βλ. και http://www.firstreception.gov.gr/content.php?id=4
[62] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[63] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[64] Διαθέσιμο στο: http://www.firstreception.gov.gr/content.php?id=16&pid=10
[65] Διαθέσιμο στο: http://www.firstreception.gov.gr/content.php?lang=gr&id=17&pid=10
[66] Διαθέσιμο στο: http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFHp_31M9ESQXdtvSoClrL8EegH9xtRd-T3U4LPcASlceJInJ48_97uHrMts-zFzeyCiBSQOpYnTy36MacmUFCx2ppFvBej56Mmc8Qdb8ZfRJqZnsIAdk8Lv_e6czmhEembNmZCMxLMtYAoXTZnR60H-Ji-d-wkPEevB6B6SathgvvZcKD65IDU
[67] Διαθέσιμο στο: http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFHp_31M9ESQXdtvSoClrL8zTzcSd51v8zNZ8op6Z_wSuJInJ48_97uHrMts-zFzeyCiBSQOpYnTy36MacmUFCx2ppFvBej56Mmc8Qdb8ZfRJqZnsIAdk8Lv_e6czmhEembNmZCMxLMtUGaqGP1OYPFFftDQVB28w4OOVBGEdyS324EAmvZVcDw
[68] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[69] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[70] Διαθέσιμο στο: http://www.firstreception.gov.gr/news-detail.php?type=press&id=35

- Νομικό πλαίσιο και Ασυνόδευτοι Ανήλικοι
- Δικαιώματα Παιδιών
- Εμπορία Ανθρώπων
- Εμπορία Ανηλίκων
- Προβλήματα υγείας σε θύματα εμπορίας ανθρώπων
- Αναγνώριση της ανηλικότητας
- Διαδικασία εντοπισμού ανήλικων θυμάτων σωματεμπορίας
- Συνέντευξη με ανηλίκους

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex)[71], από την πλευρά του, βοηθά την Ελλάδα στην καταγραφή μεταναστών στα βόρεια σύνορα, με τη διάθεση επιπλέον συνοριοφυλάκων, και έχει αποστείλει Ομάδες Ταχείας Επέμβασης στα Σύνορα (RABIT) στο Αιγαίο και στα νησιά του Αιγαίου, ύστερα από αίτημα της Ελλάδας[72].

Συνοψίζοντας, για το έτος του 2015, ιδιαίτερα σημαντικές, ήταν και οι εξελίξεις στο τομέα της διαχείρισης των προσφυγικών ροών[73], με την ενεργοποίηση του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης[74] και την ενίσχυση των Υπηρεσιών Υποδοχής και Ταυτοποίησης και Ασύλου, την ενίσχυση της παρουσίας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex)[75] στα ελληνικά σύνορα, την πρόβλεψη λειτουργίας των hotspots[76] για την ταχεία διαδικασία ταυτοποίησης[77] των στοιχείων των εισερχόμενων πληθυσμών και τον διαχωρισμό τους σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας και μετανάστες[78], καθώς και τις διαδικασίες επιστροφής των ατόμων που δεν αναγνωρίζονται με νόμιμο καθεστώς[79].

Ε2. Σε ποιο βαθμό είναι καθορισμένη η έννοια της αλλαγής των αιτήσεων ασύλου (είτε μια σημαντική αύξηση είτε μια μείωση) στο Κράτος (Μέλος) σας (π.χ., στη νομοθεσία, στις πολιτικές ή/και σε σχέδια); Πώς καθορίζεται ποια είναι η σημαντική εισροή;

Παρακαλώ αναφέρετε επίσης την υπεύθυνη αρχή.

- Νομοθεσία
- Πολιτικές
- Πρακτικές
- Κοινό σχέδιο δράσης για την εφαρμογή της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας: Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας για την ελάφρυνση της πίεσης στα ελληνικά νησιά, εκπονήθηκε σχέδιο δράσης από την ΕΕ μαζί με τις ελληνικές αρχές[80].
- • Οι κύριες αρμόδιες αρχές είναι το Υπουργείο Εσωτερικών, το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Άμυνας, το Υπουργείο Εργασίας, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το Ελληνικό Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων,η Ελληνική Αστυνομία, το Ελληνικό Λιμενικό Σώμα, ο Ελληνικός Στρατός.

[71] Διαθέσιμο στο: http://frontex.europa.eu/
[72] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[73] European Commission (2015) *Final Report from The Commission to the European Parliament and the Council on the Follow-Up to the Leaders' Meeting On Refugee Flows along the Western Balkans Route – 15.12.2015 Com(2015) 676.* Strasbourg: European Commission. Available at: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/securing-eu-borders/legal-documents/docs/report_western_balkans_en.pdf
[74] Διαθέσιμο στο: http://ec.europa.eu/echo/files/Refugee_Crisis/EUCPM_Support_en.pdf
[75]https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[76] European Commission (2015) Final Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council Managing the Refugee Crisis: State of Play of the Implementation of the Priority Actions Under the European Agenda on Migration – 14.10.2015 Com(2015) 510. Brussels: European Commission. Available at: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/communication_on_eam_state_of_play_20151014_en.pdf
[77]Βλ. και: Chatzopoulos, V., Fouskas, T. Mine, F.-M., DeMaio, A. and Novak, C. (2017) *European Migration Network Focused Study: Challenges and practices for establishing applicants' identity in the migration process.* Athens: European Public Law Organization (EPLO)/ Hellenic Ministry for Migration Policy/European Commission/European Migration Network.
[78] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[79] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[80] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/december2016-action-plan-migration-crisis-management_en.pdf.

Ε3. Το Κράτος (Μέλος) σας παρουσίασε σημαντικές αλλαγές στην εισροή αιτούντων άσυλο πριν από το 2014 (το 2000 και εξής, π.χ. Η αυξημένη εισροή που σχετίζεται με τον πόλεμο στην πρώην Γιουγκοσλαβία); Εάν ναι, ποια μέτρα θεσπίστηκαν για να ενισχύσουν την ετοιμότητα του Κράτους Μέλους σας ως απάντηση σε αυτές τις αλλαγές στην εισροή των αιτούντων άσυλο;

Παρακαλείστε να λάβετε υπόψη τις προηγούμενες εμπειρίες εισροής κατά τον προσδιορισμό των διακυμάνσεων κατά την περίοδο 2014-2016 και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας παρακάτω, παρέχοντας επίσης μια γενική εικόνα της βασικής γραμμής του Κράτους Μέλους σας σχετικά με τις μεταναστευτικές ροές και τον ορισμό της ετοιμότητας που χρησιμοποιείται στο Κράτος Μέλος σας.

Καμία αύξηση στην εισροή αιτούντων δεν έχει καταγραφεί εκείνη τη περίοδο[81].

Ε4. Μήπως το κράτος μέλος σας παρουσίασε σημαντική διακύμανση στον αριθμό των αιτήσεων ασύλου (τόσο αύξηση όσο και μείωση) <u>κατά τα έτη 2014, 2015 ή/και 2016;</u> Θα μπορούσατε να προσδιορίσετε και να εξηγήσετε την (τις) περίοδο (ους) στις οποίες υπήρχε μια τέτοια διακύμανση και τη φύση της διακύμανσης (αύξηση/μείωση);

Κάντε μια διάκριση μεταξύ μιας διακύμανσης με την έννοια της αύξησης και της μείωσης των αριθμών αιτούντων άσυλο.
Παρακαλείσθε να αναφέρετε: Ναι/Όχι
Αν **ναι,** συμπληρώστε το παρακάτω πεδίο και συνεχίστε με την Ερώτηση 6. Εάν **όχι,** παρακαλούμε μεταβείτε στην Ερώτηση 5.

[81] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.

Στατιστικά Στοιχεία Υπηρεσίας Ασύλου (από 07/06/2013 έως 31/12/2017)

Πίνακας 1: Αιτήσεις Ασύλου – Γενική Αποτύπωση

Αιτήσεις Ασύλου - Γενική αποτύπωση										
	2013	Μεταβολή % (2013-2014)	2014	Μεταβολή % (2014-2015)	2015	Μεταβολή % (2015-2016)	2016	Μεταβολή % (2016-2017)	2017	Σύνολο
Σύνολο	4814		9431		13188		51061		58661	137155
Μηνιαίος Μέσος Όρος	688	14.3% ↑	786	39.8% ↑	1099	287.2% ↑	4255	14.9% ↑	4888	2494

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Πίνακας 2: Αιτήσεις Ασύλου – Φύλο και Ηλικία

Αιτήσεις Ασύλου - Φύλο και ηλικία																				
	2013			2014			2015			2016			Δεκέμβριος 2017			2017			Σύνολο		
Διάστημα Ηλικίας	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο
0-13	255	182	437	388	306	694	919	792	1711	7684	7105	14789	511	390	901	7620	6726	14346	16866	15111	31977
14-17	272	37	309	569	84	653	608	168	776	3535	1389	4924	349	65	414	4350	1094	5444	9334	2772	12106
18-34	2370	600	2970	5171	921	6092	6198	1466	7664	15282	6593	21875	1465	521	1986	21477	7165	28642	50498	16745	67243
35-64	748	338	1086	1510	460	1970	2098	856	2954	5356	3796	9152	435	215	650	6572	3420	9992	16284	8870	25154
65 και άνω	7	5	12	7	15	22	35	48	83	144	177	321	10	10	20	107	130	237	300	375	675
Σύνολο	3652	1162	4814	7645	1786	9431	9858	3330	13188	32001	19060	51061	2770	1201	3971	40126	18535	58661	93282	43873	137155
Ασυνόδευτοι ανήλικοι (συμπ/νονται στο ανωτέρω σύνολο)	177	12	189	385	35	420	332	51	383	1663	314	1977	43	3	46	2147	128	2275	4704	540	5244

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Πίνακας 3: Αιτήσεις Ασύλου – Τοποθεσία Καταγραφής

Αιτήσεις Ασύλου - Τοποθεσία Καταγραφής							
	2013	2014	2015	2016	Δεκέμβριος 2017	2017	Σύνολο
ΑΤΤΙΚΗ	4398	6357	7830	14141	572	8839	**41565**
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	0	412	1191	11411	388	7626	**20640**
ΛΕΣΒΟΣ	30	209	692	5093	1196	11952	**17976**
ΧΙΟΣ	0	0	0	3395	328	6513	**9908**
ΘΡΑΚΗ	166	900	829	4459	88	2040	**8394**
ΣΑΜΟΣ	0	0	0	2433	475	5116	**7549**
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	0	0	0	2473	66	3977	**6450**
ΑΛΙΜΟΣ	0	0	0	3141	107	3258	**6399**
ΑΜΥΓΔΑΛΕΖΑ	98	606	588	451	136	1543	**3286**
ΡΟΔΟΣ	0	454	803	931	43	699	**2887**
ΚΩΣ	0	0	0	686	142	1698	**2384**
ΦΥΛΑΚΙΟ	122	399	412	448	101	955	**2336**
ΛΕΡΟΣ	0	0	0	871	53	1389	**2260**
ΠΑΤΡΑ	0	54	265	414	54	987	**1720**
ΞΑΝΘΗ	0	40	578	386	53	689	**1693**
ΚΟΡΙΝΘΟΣ	0	0	0	324	131	1065	**1389**
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	0	0	0	4	38	315	**319**
Σύνολο	**4814**	**9431**	**13188**	**51061**	**3971**	**58661**	**137155**

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Πίνακας 4: Αιτήσεις Ασύλου – Χώρες προέλευσης

Αιτήσεις Ασύλου - Χώρες προέλευσης								
	2013	2014	2015	2016	Δεκέμβριος 2017	2017	Σύνολο	%
ΣΥΡΙΑ	252	773	3490	26673	979	16396	**47584**	34.7%
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	610	1618	1822	4693	659	8923	**17666**	12.9%
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	803	1709	1720	4366	541	7567	**16165**	11.8%
ΙΡΑΚ	107	174	661	4811	625	7924	**13677**	10.0%
ΑΛΒΑΝΙΑ	419	569	1003	1420	205	2450	**5861**	4.3%
ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	230	633	738	1215	81	1383	**4199**	3.1%
ΙΡΑΝ	131	361	241	1096	75	1316	**3145**	2.3%
ΓΕΩΡΓΙΑ	342	350	386	687	90	1107	**2872**	2.1%
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	17	74	60	852	52	1311	**2314**	1.7%
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	255	280	342	334	31	970	**2181**	1.6%
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	1648	2890	2725	4914	633	9314	**21491**	15.7%
Σύνολο	**4814**	**9431**	**13188**	**51061**	**3971**	**58661**	**137155**	100.0%

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Πίνακας 5: Διαδικασίες Α' Βαθμού - Γενική Αποτύπωση

Διαδικασίες Α' Βαθμού - Γενική αποτύπωση							
	2013	2014	2015	2016	Δεκέμβριος 2017	2017	Σύνολο
Προσφυγικό καθεστώς	229	1223	3647	2452	969	9323	16874
Επικουρική Προστασία	93	487	347	249	143	1041	2217
Απορριπτικές Ουσίας	1754	4254	4434	6589	998	12149	29180
Αποφάσεις Απαράδεκτου	261	1453	2019	15241	404	22497	41471
α) λόγω της εφαρμογής της αρχής της ασφαλούς τρίτης χώρας (Διαδικασίες επανεισδοχής)				1312	39	919	
β) λόγω αποδοχής από άλλο Κ-Μ (Κανονισμός Δουβλίνου)				2070	313	8330	
γ) λόγω αποδοχής από άλλο Κ-Μ (Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης)				11000	2	12323	
δ) επί των μεταγενέστερων αιτήσεων				775	50	915	
ε) για τυπικούς λόγους				84		10	
Διακοπές – Παραιτήσεις[1]	243	1078	2375	2387	644	6989	13072
Σύνολο	2580	8495	12822	26918	3158	51999	102814
Μηνιαίος Μέσος όρος	369	708	1069	3513		6772	2603
Ποσοστό αναγνώρισης (%)[2]	15.5%	28.7%	47.4%	29.1%	52.7%	46.0%	39.6%

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Πίνακας 6: Διαδικασίες Α' Βαθμού – Ασυνόδευτοι ανήλικοι

Διαδικασίες Α' Βαθμού - Ασυνόδευτοι ανήλικοι																					
	2013			2014			2015			2016			Δεκέμβριος 2017			2017			Σύνολο		
	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο
Προσφυγικό καθεστώς	7	1	8	45	6	51	54	19	73	52	13	65	23	2	25	131	29	160	**289**	**68**	**357**
Επικουρική Προστασία	4		4	24		24	22		22	17		17	4		4	27		27	**94**	**0**	**94**
Απορριπτικές Ουσίας	53	2	55	147	6	153	92	6	98	216	6	222	36	1	37	485	8	493	**993**	**28**	**1021**
Αποφάσεις Απαράδεκτου[3]	12	3	15	56	21	77	68	10	78	310	117	427	27	2	29	572	168	740	**1018**	**319**	**1337**
Διακοπές – Παραιτήσεις[1]	14		14	85		85	106	10	116	55	9	64	19		19	241	29	270	**501**	**48**	**549**
Σύνολο	**90**	**6**	**96**	**357**	**33**	**390**	**342**	**45**	**387**	**650**	**145**	**795**	**109**	**5**	**114**	**1456**	**234**	**1690**	**2895**	**463**	**3358**

(1): Η κατηγορία περιλαμβάνει πράξεις διακοπής και αιτήσεις παραίτησης που δεν έχουν ανακληθεί
(2): Οι υπολογισμοί βασίζονται μόνο στις κατ' ουσίαν αποφάσεις (Προσφυγικό καθεστώς, Επικουρική Προστασία, Απορριπτικές Ουσίας)
(3): Η κατηγορία περιλαμβάνει τις αποφάσεις απαράδεκτου (α) λόγω της εφαρμογής της αρχής της ασφαλούς τρίτης χώρας (Διαδικασίες επανεισδοχής), (β) λόγω αποδοχής από άλλο Κ-Μ (Κανονισμός Δουβλίνου), (γ) λόγω αποδοχής από άλλο Κ-Μ (Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης), (δ) επί των μεταγενέστερων αιτήσεων, (ε) για τυπικούς λόγους

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Πίνακας 7: Διαδικασίες Α' Βαθμού – Αποφάσεις ουσίας ανά φύλο και ηλικία

Διαδικασίες Α' Βαθμού – Αποφάσεις Ουσίας ανά φύλο και ηλικία																					
Τύπος Απόφασης Ουσίας	Διάστημα Ηλικίας	2013			2014			2015			2016			Δεκέμβριος 2017			2017			Σύνολο		
		Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο
Προσφυγικό καθεστώς	0-13	7	12	19	62	58	120	382	339	721	328	328	656	172	145	317	1656	1507	3163	**2435**	**2244**	**4679**
	14-17	14	3	17	60	16	76	133	62	195	119	57	176	70	29	99	488	213	701	**814**	**351**	**1165**
	18-34	112	35	147	631	166	797	1304	516	1820	665	396	1061	224	145	369	2482	1465	3947	**5194**	**2578**	**7772**
	35-64	32	14	46	186	43	229	594	282	876	325	215	540	102	76	178	873	595	1468	**2010**	**1149**	**3159**
	65 και άνω					1	1	9	26	35	10	9	19	2	4	6	17	27	44	**36**	**63**	**99**
	Σύνολο	165	64	229	939	284	1223	2422	1225	3647	1447	1005	2452	570	399	969	5516	3807	9323	**10489**	**6385**	**16874**
Επικουρική Προστασία	0-13	9	7	16	16	12	28	13	8	21	12	11	23	26	18	44	167	132	299	**217**	**170**	**387**
	14-17	6		6	39	3	42	31	2	33	32	2	34	10	3	13	72	15	87	**180**	**22**	**202**
	18-34	39	13	52	313	31	344	203	21	224	116	23	139	43	17	60	349	122	471	**1020**	**210**	**1230**
	35-64	10	8	18	65	8	73	46	20	66	30	21	51	13	12	25	119	62	181	**270**	**119**	**389**
	65 και άνω		1	1					3	3		2	2	1		1	1	2	3	**1**	**8**	**9**
	Σύνολο	64	29	93	433	54	487	293	54	347	190	59	249	93	50	143	708	333	1041	**1688**	**529**	**2217**
Απορριπτικές Ουσίας	0-13	86	70	156	92	68	160	98	84	182	148	126	274	41	43	84	373	355	728	**797**	**703**	**1500**
	14-17	90	14	104	202	25	227	159	22	181	390	30	420	65	11	76	869	57	926	**1710**	**148**	**1858**
	18-34	858	236	1094	2446	464	2910	2602	533	3135	4113	488	4601	573	66	639	7555	805	8360	**17574**	**2526**	**20100**
	35-64	229	169	398	674	277	951	659	268	927	944	337	1281	156	43	199	1662	448	2110	**4168**	**1499**	**5667**
	65 και άνω	1	1	2	4	2	6	3	6	9	4	9	13				11	14	25	**23**	**32**	**55**
	Σύνολο	1264	490	1754	3418	836	4254	3521	913	4434	5599	990	6589	835	163	998	10470	1679	12149	**24272**	**4908**	**29180**
Σύνολο Αποφάσεων Ουσίας	0-13	102	89	191	170	138	308	493	431	924	488	465	953	239	206	445	2196	1994	4190	**3449**	**3117**	**6566**
	14-17	110	17	127	301	44	345	323	86	409	541	89	630	145	43	188	1429	285	1714	**2704**	**521**	**3225**
	18-34	1009	284	1293	3390	661	4051	4109	1070	5179	4894	907	5801	840	228	1068	10386	2392	12778	**23788**	**5314**	**29102**
	35-64	271	191	462	925	328	1253	1299	570	1869	1299	573	1872	271	131	402	2654	1105	3759	**6448**	**2767**	**9215**
	65 και άνω	1	2	3	4	3	7	12	35	47	14	20	34	3	4	7	29	43	72	**60**	**103**	**163**
	Σύνολο	1493	583	2076	4790	1174	5964	6236	2192	8428	7236	2054	9290	1498	612	2110	16694	5819	22513	**36449**	**11822**	**48271**

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Πίνακας 8: Διαδικασίες Α' Βαθμού – ΑποφάσειςΑπαραδέκτου ανά φύλο και ηλικία

Διαδικασίες Α' Βαθμού – Αποφάσεις Απαράδεκτου[3] ανά φύλο και ηλικία																						
	Διάστημα Ηλικίας	2013			2014			2015			2016			Δεκέμβριος 2017			2017			Σύνολο		
		Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο
Σύνολο Αποφάσεων Απαράδεκτου	0-13	39	26	65	161	103	264	187	169	356	2758	2633	5391	76	63	139	4726	4351	9077	**7871**	**7282**	**15153**
	14-17	15	5	20	101	24	125	123	41	164	683	435	1118	47	21	68	1448	845	2293	**2370**	**1350**	**3720**
	18-34	93	24	117	597	87	684	795	128	923	3704	2221	5925	83	48	131	4206	2862	7068	**9395**	**5322**	**14717**
	35-64	41	15	56	305	69	374	446	111	557	1540	1191	2731	35	29	64	1992	1910	3902	**4324**	**3296**	**7620**
	65 και άνω	2	1	3	2	4	6	10	9	19	33	43	76	1	1	2	72	85	157	**119**	**142**	**261**
	Σύνολο	190	71	261	1166	287	1453	1561	458	2019	8718	6523	15241	242	162	404	12444	10053	22497	**24079**	**17392**	**41471**

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Πίνακας 9: Διαδικασίες Α' Βαθμού – Διακοπές και Παραιτήσεις ανά φύλο και ηλικία

Διαδικασίες Α' Βαθμού – Διακοπές & Παραιτήσεις[1] ανά φύλο και ηλικία																						
	Διάστημα Ηλικίας	2013			2014			2015			2016			Δεκέμβριος 2017			2017			Σύνολο		
		Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο	Άρρεν	Θήλυ	Σύνολο
Σύνολο Διακοπών - Παραιτήσεων	0-13	13	10	23	40	23	63	106	91	197	208	196	404	44	35	79	696	549	1245	**1063**	**869**	**1932**
	14-17	22	1	23	103	4	107	190	28	218	118	50	168	44	6	50	484	144	628	**917**	**227**	**1144**
	18-34	107	44	151	570	141	711	1324	239	1563	1079	281	1360	293	100	393	2811	1020	3831	**5891**	**1725**	**7616**
	35-64	32	14	46	149	46	195	278	101	379	294	145	439	79	38	117	823	416	1239	**1576**	**722**	**2298**
	65 και άνω				1	1	2	10	8	18	6	10	16	1	4	5	21	25	46	**38**	**44**	**82**
	Σύνολο	174	69	243	863	215	1078	1908	467	2375	1705	682	2387	461	183	644	4835	2154	6989	**9485**	**3587**	**13072**

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Πίνακας 10: Διαδικασίες Α' Βαθμού – Ποσοστά Αναγνώρισης (%) (χώρες με περισσότερες από 200 αποφάσεις)

Διαδικασίες Α' Βαθμού - Ποσοστά Αναγνώρισης (%) [2] (Χώρες με περισσότερες από 200 αποφάσεις)			
10 χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά αναγνώρισης		10 χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά αναγνώρισης	
ΣΥΡΙΑ	99.6%	ΓΕΩΡΓΙΑ	0.0%
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	95.0%	ΑΛΒΑΝΙΑ	0.2%
ΑΝΙΘΑΓΕΝΕΙΣ	87.7%	ΠΑΚΙΣΤΑΝ	2.4%
ΕΡΥΘΡΑΙΑ	85.7%	ΑΛΓΕΡΙΑ	2.5%
ΣΟΜΑΛΙΑ	78.0%	ΙΝΔΙΑ	2.9%
ΙΡΑΚ	74.0%	ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	3.6%
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	67.5%	ΑΙΓΥΠΤΟΣ	6.6%
ΣΟΥΔΑΝ	59.1%	ΚΙΝΑ	8.6%
ΑΙΘΙΟΠΙΑ	58.3%	ΜΑΡΟΚΟ	11.0%
ΙΡΑΝ	56.0%	ΝΙΓΗΡΙΑ	11.9%

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Πίνακας 11: Διαδικασίες Α' Βαθμού – Προσφυγές – Χώρες προέλευσης

Διαδικασίες Α' Βαθμού - Προσφυγές - Χώρες προέλευσης							
	2013	2014	2015	2016	Δεκέμβριος 2017	2017	Σύνολο
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	187	977	1044	1872	459	4850	8930
ΑΛΒΑΝΙΑ	189	618	381	842	227	1516	3546
ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	98	338	491	526	77	860	2313
ΣΥΡΙΑ	3	10	4	1172	37	965	2154
ΓΕΩΡΓΙΑ	119	327	195	365	35	520	1526
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	52	308	136	328	28	359	1183
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	28	290	180	210	78	448	1156
ΝΙΓΗΡΙΑ	36	242	250	242	6	151	921
ΑΛΓΕΡΙΑ	9	88	61	357	14	286	801
ΙΡΑΚ	23	41	35	46	26	353	498
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	308	1008	935	1288	106	1394	4933
Σύνολο	1052	4247	3712	7248	1093	11702	27961

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Πίνακας 12: Εκκρεμείς Αιτήσεις Α΄ Βαθμού – Χώρες προέλευσης

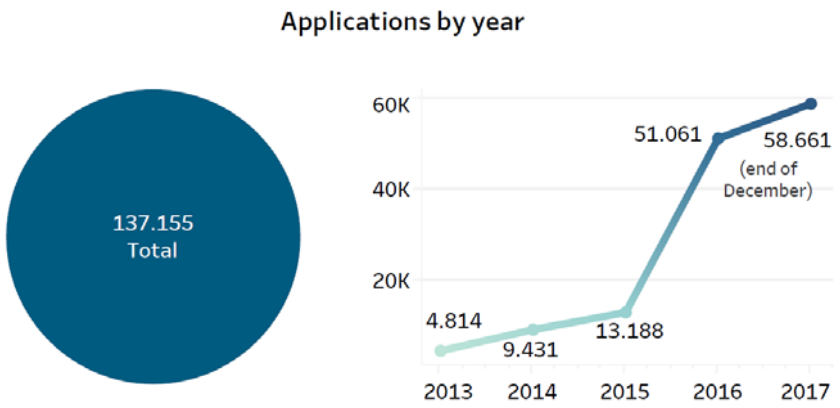
Εκκρεμείς Αιτήσεις Α΄βαθμού - Χώρες προέλευσης	
ΣΥΡΙΑ	9105
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	6549
ΙΡΑΚ	5146
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	4749
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	10791
Σύνολο	36340

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο http://goo.gl/Ng3XaP).

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

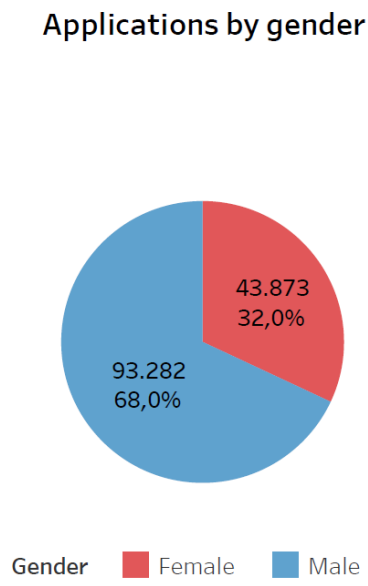
Διαδικασίες Ασύλου από 07/06/2013 έως 31/12/2017

Γράφημα 1: Αιτήσεις ανά έτος

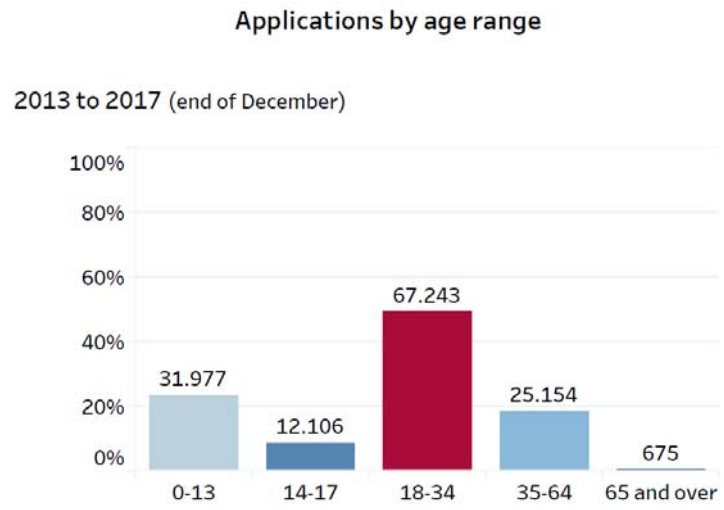
Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

Γράφημα 2: Αιτήσεις ανά φύλο

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

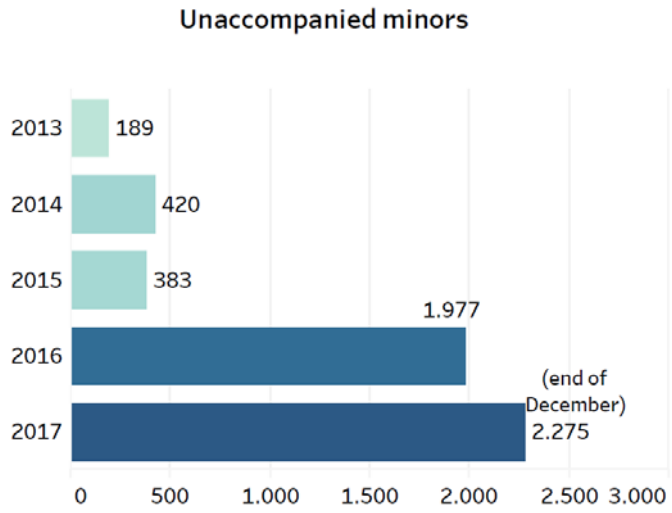
Γράφημα 3: Αιτήσεις ανά ηλικιακή κατηγορία

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

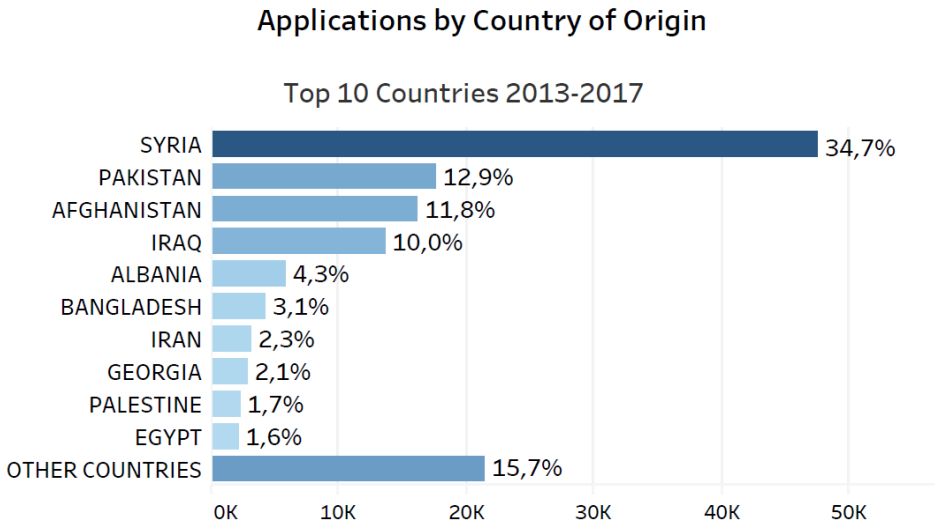
Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Γράφημα 4: Ασυνόδευτοι ανήλικοι

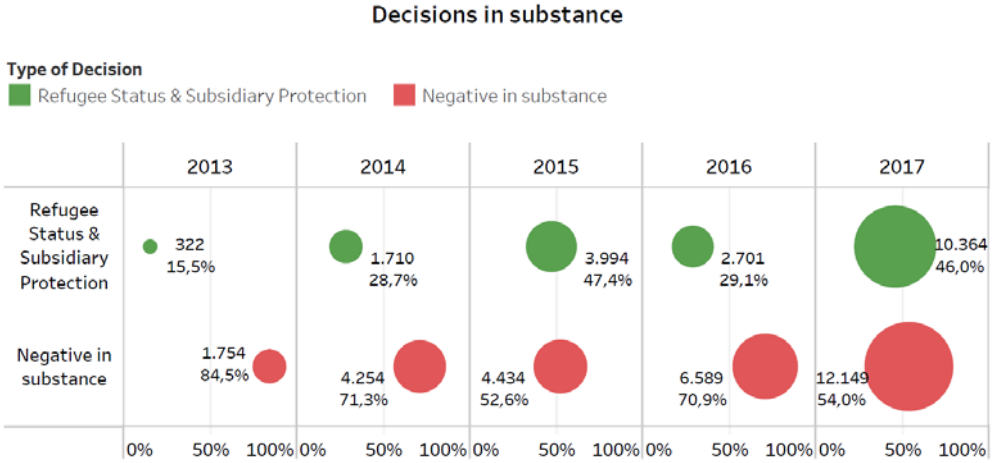
Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

Γράφημα 5: Αιτήσεις ανά χώρα προέλευσης

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

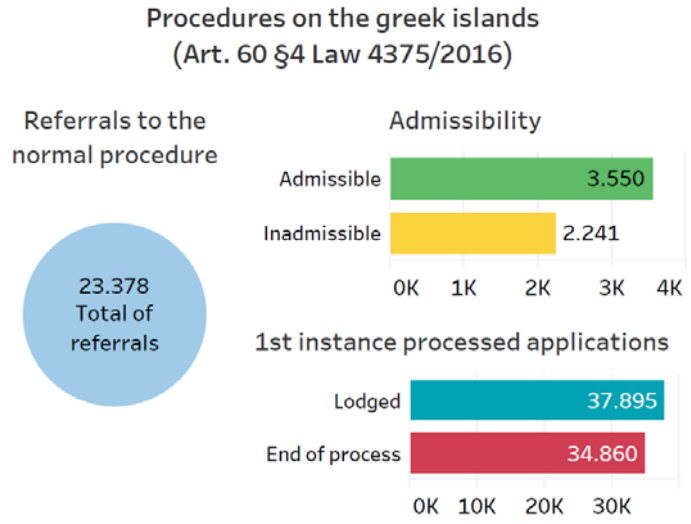
Γράφημα 6: Αποφάσεις επί της ουσίας

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

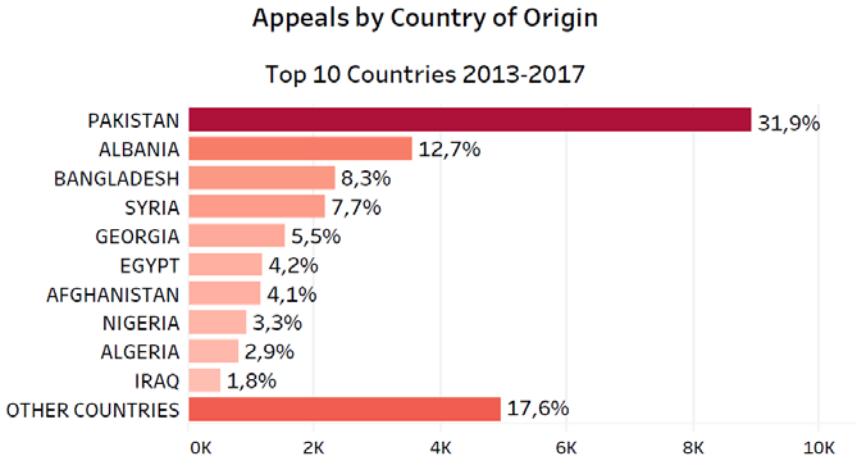
Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Γράφημα 7: Διαδικασία στα ελληνικά νησιά

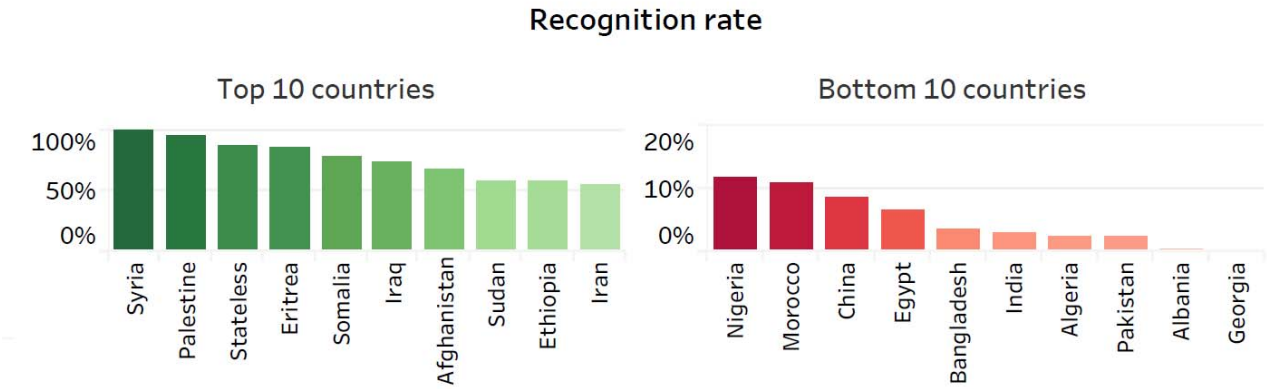
Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

Γράφημα 8: Προσφυγές ανά χώρα προέλευσης

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

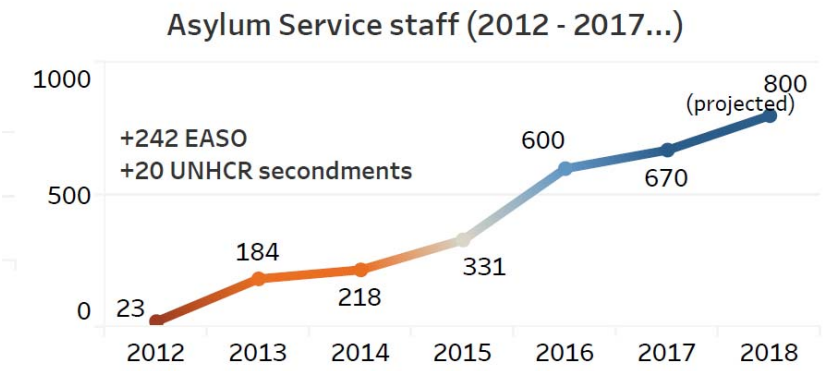
Γράφημα 9: Ποσοστό αναγνώρισης

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

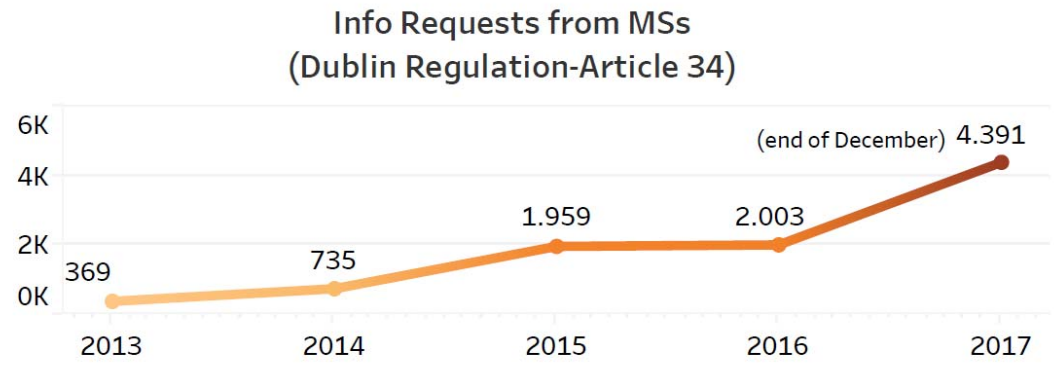
Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Γράφημα 10: Προσωπικό της Υπηρεσίας Ασύλου (2012-2017…)

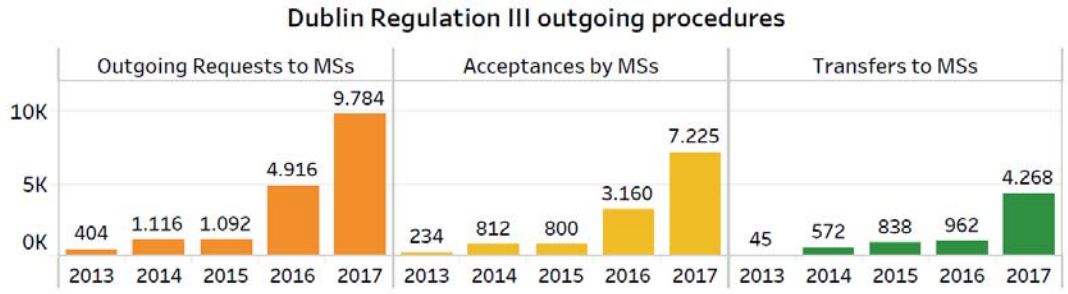
Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

Γράφημα 11: Αιτήματα πληροφοριών από ΚΜ

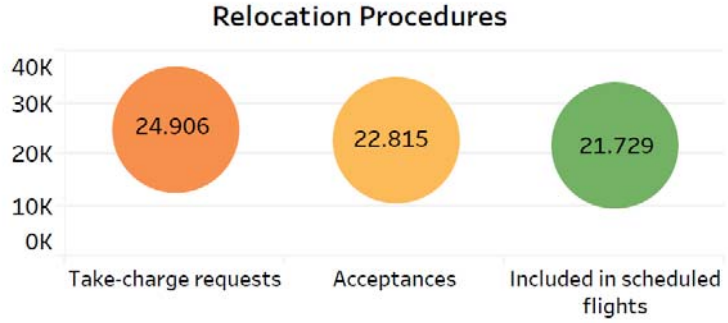
Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

Γράφημα 12: Εξερχόμενες διαδικασίες του Κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

Γράφημα 13: Διαδικασίες μετεγκατάστασης

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2017 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/sV5LW6).

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Έχουν καταγραφεί οι αφίξεις των ροών μέσω των θαλάσσιων διαδρομών:
2014: 43.500 θαλάσσιες αφίξεις[82]. (με επιφύλαξη)
2015: 856.723 θαλάσσιες αφίξεις[83].
2016: 173.450 θαλάσσιες αφίξεις[84].

Μετά το αποκορύφωμα των ροών τον Οκτώβριο του 2015, ο αριθμός των παράτυπων αφίξεων στην Ελλάδα, στη πραγματικότητα, επιβραδύνθηκε, κυρίως λόγω των κακών καιρικών συνθηκών των χειμερινών μηνών. Επιπλέον, το προοδευτικό κλείσιμο της βαλκανικής διαδρομής από το Σεπτέμβριο του 2015, ως αποτέλεσμα του κλεισίματος των συνόρων μεταξύ Ουγγαρίας και Σερβίας και της επακόλουθης κατασκευής ενός φράχτη από συρματόπλεγμα στα σύνορα Ουγγαρίας-Σερβίας και Ουγγαρίας-Κροατίας, είχε ήδη αποτρέψει μετανάστες από το να πραγματοποιήσουν το επικίνδυνο ταξίδι μέσω του Αιγαίου. Εν ολίγοις, η συνδυασμένη επίδραση του κλεισίματος των διαδρομών των Βαλκανίων και της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας είχε ως αποτέλεσμα η μεταναστευτική κίνηση στο Αιγαίο να παραμείνει σε πολύ χαμηλά επίπεδα ακόμη και τους καλοκαιρινούς μήνες του 2016.
Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης, η διακύμανση στον αριθμό των εισερχόμενων ροών πολιτών τρίτων χωρών στην Ελλάδα, κατά το χρονικό διάστημα που εξετάζεται, επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό, μεταξύ άλλων και από τη Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας[85].

Απεικόνιση του Προσφυγικού στην Ελλάδα 2013-2017

Γράφημα 14: Αιτήσεις Ασύλου στην Ελλάδα

Πηγή: ΕΛΙΑΜΕΠ, 2017 (ανακτήθηκε στις 08/12/2017, διαθέσιμο στο: https://goo.gl/EPo3oa)

Γράφημα 15: Στέγαση

Πηγή: ΕΛΙΑΜΕΠ, 2017 (ανακτήθηκε στις 08/12/2017, διαθέσιμο στο: https://goo.gl/EPo3oa)

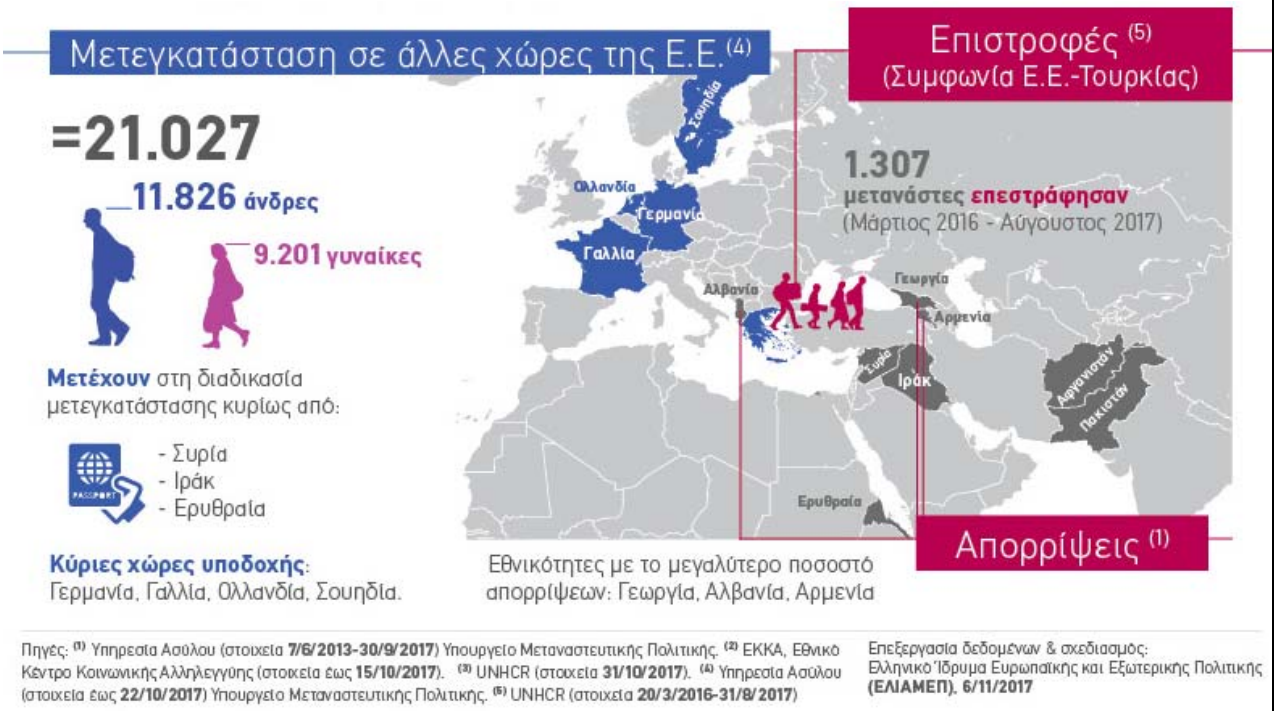
[82] Διαθέσιμο στο: http://www.unhcr.org/news/latest/2015/10/560e63626/refugee-sea-arrivals-greece-year-approach-400000.html
[83] Διαθέσιμο στο: https://data2.unhcr.org/ar/documents/download/49921
[84] Διαθέσιμο στο: https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179
[85] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

Γράφημα 16: Ασυνόδευτα παιδιά

Πηγή: ΕΛΙΑΜΕΠ, 2017 (ανακτήθηκε στις 08/12/2017, διαθέσιμο στο: https://goo.gl/EPo3oa)

Γράφημα 17: Μετεγκατάσταση σε άλλες χώρες της Ε.Ε και Επιστροφές (Δήλωση Ε.Ε. Τουρκίας)

Πηγή: ΕΛΙΑΜΕΠ, 2017 (ανακτήθηκε στις 08/12/2017, διαθέσιμο στο: https://goo.gl/EPo3oa)

Ε5. Εάν το κράτος μέλος σας δεν παρουσίασε σημαντική διακύμανση κατά το 2014-2016 στον αριθμό των αιτήσεων ασύλου, παρακαλούμε να επεξεργαστείτε πώς και αν η έλλειψη μιας τέτοιας διακύμανσης έχει επηρεάσει τις εθνικές πολιτικές και προσεγγίσεις.

Σημείωση: πρέπει να συμπληρωθεί μόνο εάν η απάντηση στην ερώτηση Ε4 ήταν αρνητική.

Ε6. Σε ποιο βαθμό η συνεργασία σε εθνικό επίπεδο (δηλ. Μεταξύ των εθνικών οργανώσεων και των αρχών) ενισχύθηκε κατά την περίοδο 2014-2016 ως απάντηση στην μεταβαλλόμενη εισροή των αιτούντων άσυλο που έρχονται στο κράτος μέλος σας; Πώς επιτεύχθηκε αυτό;

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η Υπηρεσία Ασύλου συνεργάζεται με σημαντικούς διεθνείς οργανισμούς και φορείς. Η EASO παρείχε ειδική υποστήριξη προς την Ελλάδα από τον Απρίλιο του 2011για την ενίσχυση του ελληνικού συστήματος ασύλου και τη διαχείριση των αυξημένων ροών πολιτών τρίτων χωρών που εισέρχονταν στο ελληνικό έδαφος. Η ενίσχυση δόθηκε στο πλαίσιο υπογραφής σειράς σχεδίων τα οποία περιελάμβαναν: τη παροχή ενίσχυσης σε μια σειρά από τομείς προτεραιότητας, όπως π.χ. η απορρόφηση των κονδυλίων της ΕΕ και άλλων χρηματοδοτικών πόρων, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση σχεδίων, η κατάρτιση του προσωπικού των αρμόδιων ελληνικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του προγράμματος κατάρτισης της EASO, οι διαδικασίες «Δουβλίνο ΙΙΙ», οι πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής (ΠΧΚ), η δημιουργία αποτελεσματικού συστήματος επιτροπείας και η γλωσσική μεταγραφή των συνεντεύξεων[86].

Η διαδικασίας της προ-καταγραφής, με την οικονομική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ξεκίνησε στις 8 Ιουνίου από την Υπηρεσία Ασύλου και υλοποιήθηκε με τη βοήθεια της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO). Μέσω αυτής της ευρείας κλίμακας επιχείρησης, χορηγήθηκε η κάρτα αιτούντος άσυλο σε χιλιάδες ανθρώπους. Η κάρτα αυτή τους επιτρέπει να διαμένουν νόμιμα στη χώρα και να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης[87].

Το πρόγραμμα Μετεγκατάστασης (relocation), υιοθετήθηκε από τοΕυρωπαϊκό Συμβούλιο το Σεπτέμβριο του 2015, στο πλαίσιο της κοινής ευθύνης των Κρατών Μελών για την αντιμετώπιση της προσφυγικήςκρίσης[88], αλλά και της εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ περί οικογενειακής επανένωσης[89].

Η Υπηρεσία Ασύλου είναι η Ελληνική Αρχή Υλοποίησης του συγκεκριμένου προγράμματος. Το εγχείρημα προβλέπει τη μεταφορά και μετεγκατάσταση, πολιτών τρίτων χωρών, που είναι δυνητικά δικαιούχοι διεθνούς προστασίας, από την Ελλάδα και την Ιταλία σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη λαμβάνοντας υπόψη την αναλογία του πληθυσμού τους, του ΑΕΠ των κρατών υποδοχής, των ποσοστών ανεργίας και του αριθμού των υποβληθέντων στην επικράτειά τους αιτημάτων ασύλου[90].

Η Υπηρεσία Ασύλου είναι αρμόδια για την καταγραφή των αιτούντων, την αποστολή των αιτημάτων προς τα άλλα Κράτη-Μέλη και, την επίδοση των σχετικών αποφάσεων στους αιτούντες. Σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία διεξάγονται οι απαραίτητοι έλεγχοι ασφαλείας σε κάθε περίπτωση. ΗΥπηρεσία Ασύλου σε συνεργασία με την EASO ανέπτυξε ένα νέο ηλεκτρονικό εργαλείο το οποίο λαμβάνει υπόψη τυχόν οικογενειακούςδεσμούς , γλωσσικές δεξιότητες, πολιτισμικούς δεσμούς, ευαλωτότητες, με στόχο να διασφαλιστεί μια διαφανής και κατά το δυνατόν δίκαιη διαδικασία προσδιορισμού του κράτους μετεγκατάστασης για κάθε ένα αιτούνταπου συμμετέχει στο πρόγραμμα, ενώ ταυτόχρονααπαρέχει εγγυήσεις ομαλής μελλοντικής ενσωμάτωσης. Σε συνεργασία με τους λοιπούς επιχειρησιακούς εταίρους (EASO, Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες) ανέπτυξε εργαλεία διερεύνησης του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού με έμφαση στους ασυνόδευτους ανήλικους προσαρμοσμένα στις ανάγκες του προγράμματος μετεγκατάστασης[91].

Η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής η οποία μετονομάστηκε σε Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠ.Υ.Τ.) υπάγεται στην Γενική Γραμματεία Υποδοχής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής. Κύρια αποστολή της υπηρεσίας είναι η αποτελεσματική διενέργεια των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης των πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που εισέρχονται στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, σύμφωνα με το Άρθρο 8 του Ν. 4375/2016. Η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής συστάθηκε με το Ν. 3907/2011 και μετονομάστηκε σε Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης και συνέχισε τη λειτουργία της, όπως ορίζει ο Ν. 4375/2016[92].

[86] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2015/05/EASO_press-release-SPP-EL.pdf
[87] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2016/08/GR-01.08.2016-Press-Release-end-pre-registration.pdf
[88] Διαθέσιμο στο: https://greece.iom.int/el/news/%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%AD%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%BF-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85
[89] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[90] Διαθέσιμο στο: https://greece.iom.int/el/news/%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%AD%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%BF-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85
[91] Διαθέσιμο στο: https://greece.iom.int/el/news/%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%AD%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%BF-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85
[92] Διαθέσιμο στο: http://www.publicrevenue.gr/elib/view?d=/gr/act/2016/4375

Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης είναι υπεύθυνη για την παροχή υπηρεσιών υποδοχής και ταυτοποίησης σε πολίτες τρίτων χωρών που συλλαμβάνονται να εισέρχονται χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις στη χώρα, καθώς και σε πολίτες τρίτων χωρών οι οποίοι συλλαμβάνονται να διαμένουν στη χώρα παράνομα και δεν μπορούν να αποδείξουν την ιθαγένεια και την ταυτότητά τους με οποιοδήποτε δημόσιο έγγραφο. Οι διαδικασίες Πρώτης Υποδοχής περιλαμβάνουν: α) Την εξακρίβωση της ταυτότητας και της ιθαγένειάς τους, β) την καταγραφή, γ) τον ιατρικό έλεγχο και την παροχή τυχόν αναγκαίας περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, δ)την ενημέρωση των μεταναστών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, ιδίως δε για τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώς διεθνούς προστασίας και ε) την μέριμνα για όσους ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, και πρόκειται να υποβληθούν κατά περίπτωση στην προβλεπόμενη διαδικασία[93].

Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης αναπτύσσει συνεργασία με Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς ενώ συμμετέχει σε δράσεις και προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. και από άλλους φορείς[94]. Ειδικότερα η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης συνεργάζεται με:

- Την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες[95]
- Τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.)[96]
- Την διακυβερνητική οργάνωση Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugees (IGC)[97]
- Την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία υποστήριξης για το Άσυλο (EASO)[98].

Επιπλέον εκτός από τους προαναφερθέντες διεθνείς φορείς, στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης δρουν οι κάτωθι Ευρωπαϊκοί και Διεθνείς Οργανισμοί:

- Η Europol, η οποία διεξάγει δευτεροβάθμιους ελέγχους ασφαλείας στα ΚΥΤ (Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης) υποστηρίζοντας ταυτόχρονα τις έρευνες για την εξάρθρωση κυκλωμάτων παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων.
- Ο Frontex, ο οποίος συμμετέχει στη διαδικασία ταυτοποίησης, καταγραφής και αφενημέρωσης (debriefing).
- Ο FRA, ο οποίος παρέχει συνδρομή και τεχνογνωσία αναφορικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα, ενημερώνει για τις καλές πρακτικές και έχει το δικαίωμα να παρατηρεί τις διαδικασίες που σχετίζονται με τα διαφορετικά στάδια διαχείρισης των ατόμων που εισέρχονται των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία παρέχει οικονομική, τεχνική και επιχειρησιακή υποστήριξη και συγκαλεί τακτικές συναντήσεις με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Επιπλέον, η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης συνεργάζεται με την Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό Σώμα, Εισαγγελείς[99] και ΜΚΟ που πληρούν τα κατάλληλα πρότυπα ποιότητας και παρέχουν υποστήριξη σε τομείς υγείας και νομικής συνδρομής, διερμηνείας, υποστήριξης ανηλίκων κτλ.

[93] Διαθέσιμο στο: http://firstreception.gov.gr/news-detail.php?lang=gr&id=19
[94] http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2017/06/%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%BF-%CE%A4%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%B5%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%B5%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82-.pdf
[95] Διαθέσιμο στο: http://www.unhcr.gr/
[96] Διαθέσιμο στο: https://www.iom.int/cms/en/sites/iom/home/where-we-work/europa/european-economic-area/greece.html
[97] Διαθέσιμο στο: https://refugeesmigrants.un.org/intergovernmental-consultation-migration-asylum-and-refugees-igc
[98] Διαθέσιμο στο: http://easo.europa.eu/
[99] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.

Ε7. Σε ποιο βαθμό διαβουλεύθηκε το κράτος μέλος σας με άλλα κράτη μέλη κατά την περίοδο 2014-2016, ειδικά όσον αφορά την αντιμετώπιση μιας μεταβαλλόμενης εισροής; Εάν η διαβούλευση ακολουθήθηκε από προσεγγίσεις συνεργασίας, παρακαλείσθε να εξηγήσετε σε ποιους τομείς η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών ήταν πιο αποτελεσματική;

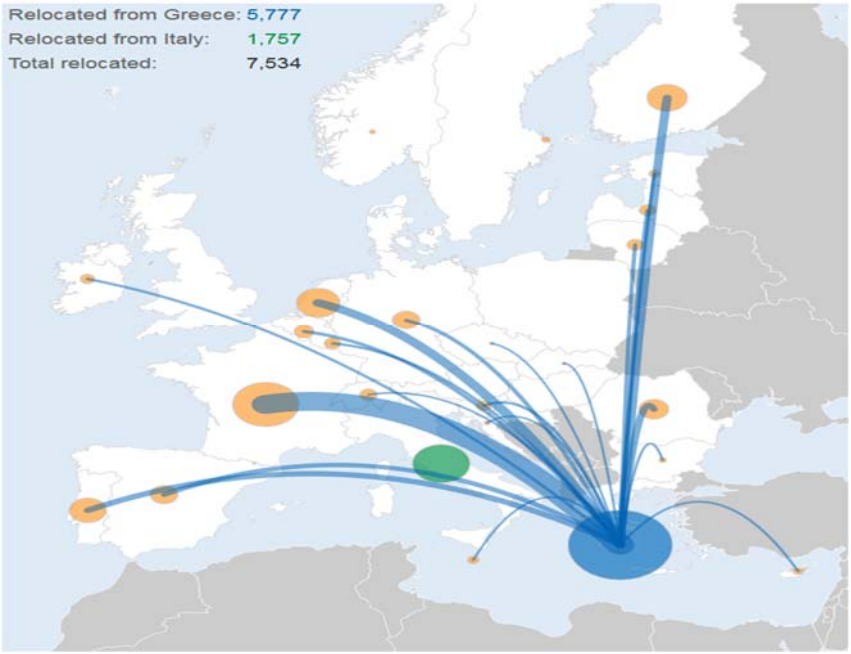
Παρακαλείσθε να εξηγήσετε τη συνεργασία και τις επιπτώσεις της. Εάν χρειάζεται, μπορεί να συμπεριληφθεί αναφορά στη συμφωνία μετεγκατάστασης.

Η Υπηρεσία Ασύλου έχει αναπτύξει στενή συνεργασία με τα περισσότερα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του προγράμματος μετεγκατάστασης (relocation) πολιτών τρίτων χωρών, σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, αλλά και για την πραγματοποίηση των μεταφορών των αιτούντων από την Ελλάδα σε άλλα Κράτη-Μέλη στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κανονισμού Δουβλίνο III[100].

Μετεγκατάσταση προσφύγων στην Ε.Ε. – Στοιχεία έως 18/11/2016

Μέχρι και τη 18η Νοεμβρίου 2016,7534 πρόσφυγες μετεγκαταστάθηκαν από την Ελλάδα και την Ιταλία σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ[101]:

Χάρτης 1: Μετεγκατάσταση προσφύγων στην Ε.Ε. – Στοιχεία έως 18/11/2016

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2016 (ανακτήθηκε στις 08/12/2017, διαθέσιμο στο:http://asylo.gov.gr/?p=4198).

Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης είναι μέλος του Δικτύου των Υπηρεσιών Υποδοχής της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και κατά το 2016 συμμετείχε μέσω Εθνικών Σημείων Επαφής σε συναντήσεις με άλλα Κράτη-Μέλη, όπου συζητήθηκαν οι τελευταίες εξελίξεις στον τομέα υποδοχής, έγινε ανταλλαγή καλών πρακτικών και πληροφοριών και προτάθηκαν τρόποι αντιμετώπισης της τρέχουσας κατάστασης αλλά και ιδιαίτερων περιστατικών[102].

- **Ομάδα Υποστήριξης του Ασύλου της EASO - Βουλγαρία:** Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, το 2014, συμμετείχε σε Ομάδα υποστήριξης Ασύλου (AsylumSupportTeam) της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης Ασύλου (EASO), στη Βουλγαρία. Η εν λόγω συμμετοχή καταδεικνύει την πρόοδο που έχει συντελεστεί αναφορικά με ζητήματα διαχείρισης μικτών μεταναστευτικών ροών καθώς επίσης και σε σχέση με ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της Υπηρεσίας[103].
- **Πρόγραμμα μετεγκατάστασης:** Το παρόν πρόγραμμα μετεγκατάστασης έκτακτης ανάγκης θεσπίστηκε σε δύο αποφάσεις του Συμβουλίου τον Σεπτέμβριο του 2015, κατά τις οποίες τα κράτη μέλη δεσμεύθηκαν να μεταφέρουν τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας από την Ιταλία και την Ελλάδα. Στις 8 Ιουνίου 2015, η Επιτροπή πρότεινε ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα μετεγκατάστασης, στο οποίο συμφωνήθηκε από τα κράτη μέλη στις 20 Ιουλίου 2015 να μεταφερθούν 22.504 άτομα που έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας.
- **Κοινή Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας:** Η κοινή Δήλωση μεταξύ ΕΕ και Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016 προβλέπει ότι «για κάθε επιστροφή Σύριου στην Τουρκία από τα ελληνικά νησιά, ένας άλλος Σύριος θα επανεγκαθίσταται από την Τουρκία στην ΕΕ, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων τρωτότητας του ΟΗΕ. Θα συσταθεί μηχανισμός, με τη συνδρομή της Επιτροπής, των οργανισμών της ΕΕ και άλλων κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης και της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για

[100] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[101] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/?p=4198
[102] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[103] Διαθέσιμο στο: http://www.firstreception.gov.gr/news-detail.php?type=press&id=3

τους Πρόσφυγες, ο οποίος θα διασφαλίζει ότι η αρχή αυτή θα εφαρμόζεται από την ίδια ημέρα από την οποία αρχίζουν οι επιστροφές. Θα δοθεί προτεραιότητα στους μετανάστες που δεν έχουν προηγουμένως εισέλθει ή επιχειρήσει να εισέλθουν παρατύπως στην ΕΕ[104]».

- Η επιλεξιμότητα για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα της μετεγκατάστασης περιορίζεται στους αιτούντες που έχουν σαφή ανάγκη διεθνούς προστασίας και είναι κάτοικοι, με ιθαγένεια ή απάτριδες, των χωρών εκείνων για τις οποίες το μέσο ποσοστό αναγνώρισης σε επίπεδο ΕΕ υπερβαίνει το 75%. Η πλειοψηφία των δικαιούχων περιελάμβανε εκτός από Σύριους, Ερυθραίους και Ιρακινούς ως τη δεύτερη και την τρίτη μεγαλύτερη ομάδα[105].
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 13 Ιουλίου 2016 πρότεινε επίσης ένα μόνιμο πλαίσιο επανεγκατάστασης της ΕΕ για τη θέσπιση ενός κοινού συνόλου τυποποιημένων διαδικασιών επιλογής και ενός κοινού καθεστώτος προστασίας για τον εξορθολογισμό των ευρωπαϊκών προσπαθειών επανεγκατάστασης[106].

Βλ. Στατιστικά στοιχεία της Υπηρεσίας Ασύλου – Διαδικασίες Μετεγκατάστασης (Πίνακες 13-20, σσ.34-36).

- **Frontex:** Ενδεικτικά: Το 2015, ο Frontex δέχθηκε το αίτημα της Ελλάδας να αναπτύξει ομάδες ταχείας επέμβασης στα σύνορα (RABIT) στα ελληνικά νησιά του Αιγαίου για να βοηθήσει τη χώρα να αντιμετωπίσει τον αριθμό ρεκόρ των μεταναστών που έρχονται στις ακτές της. Μετά από μια απαιτούμενη αξιολόγηση, ο Frontex αποφάσισε να ενεργοποιήσει τον μηχανισμό RABIT[107].
- **NATO:** Οι Υπουργοί Άμυνας του ΝΑΤΟ αποφάσισαν στις 11 Φεβρουαρίου 2016 να διαθέσουν πλοία στο Αιγαίο για να υποστηρίξουν την Ελλάδα και την Τουρκία, καθώς και την υπηρεσία Frontex της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις προσπάθειές τους να αντιμετωπίσουν την κρίση των προσφύγων και των μεταναστών. Η Μόνιμη Ναυτιλιακή Ομάδα 2 του ΝΑΤΟ (SNMG2) έφτασε στο Αιγαίο Πέλαγος εντός 48 ωρών από την απόφαση των Υπουργών. Διεξάγει αναγνώριση, παρακολούθηση και επιτήρηση στα χωρικά ύδατα της Ελλάδας και της Τουρκίας, καθώς και στα διεθνή ύδατα. Η Μόνιμη Ναυτιλιακή Ομάδα του ΝΑΤΟ 2 αναπτύσσεται στο Αιγαίο για να υποστηρίξει τις διεθνείς πρωτοβουλίες για τη μείωση των δικτύων της ανθρώπινης διακίνησης και της παράνομης μετανάστευσης. Τα πλοία του ΝΑΤΟ παρέχουν πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο στις ακτοφύλακες και στις αρμόδιες εθνικές αρχές της Ελλάδας και της Τουρκίας, καθώς και στον Frontex, ενισχύοντας τις δυνάμεις τους να αντιμετωπίσουν αυτή την κρίση. 31 πλοία από 8 διαφορετικά κράτη συμμετείχαν στις δραστηριότητες του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο. Από το Φεβρουάριο του 2016, τα πλοία του ΝΑΤΟ περιπολούν περισσότερες από 10.000 ώρες. Έλληνες, Τούρκοι και αξιωματικοί συνδέσμων Frontex έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο της δραστηριότητας του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο, γεγονός που επιτρέπει επίσης την ανταλλαγή πληροφοριών. Χάρη στις πληροφορίες που συγκέντρωσαν τα πλοία του ΝΑΤΟ, η Ελλάδα, η Τουρκία και ο Frontex λαμβάνουν πιο αποτελεσματικές δράσεις για να σπάσουν το επιχειρηματικό μοντέλο των διακινητών ανθρώπων και να σώσουν ζωές»[108].
- **EASO:** Η υποστήριξη του EASO στην Ελλάδα χρονολογείται από τον Απρίλιο του 2011, όταν υπογράφηκε η Φάση Ι του Επιχειρησιακού Σχεδίου. Η Ελλάδα αντιμετώπισε ιδιαίτερες πιέσεις για το άσυλο τα τελευταία χρόνια λόγω της σημαντικής εισροής παράνομων μεταναστών στα ευρωπαϊκά εξωτερικά σύνορα. Μετά από αίτημα της ελληνικής κυβέρνησης, τον Φεβρουάριο του 2011, η EASO συμφώνησε να υποστηρίξει την Ελλάδα μέχρι τον Μάρτιο του 2013 και να αναπτύξει διάφορες ομάδες υποστήριξης για το άσυλο. Από την αρχή της λειτουργίας του προγράμματος, η Ελλάδα υποστηρίχθηκε για την ενίσχυση και την ενδυνάμωση της ικανότητάς της να αντιμετωπίσει την καθυστέρηση στην εξέταση των υποθέσεων ασύλου που εκκρεμούσαν από το παλαιό σύστημα ασύλου (πριν την έναρξη επιχειρησιακής λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου το 2013). Επιπλέον, υποστηρίχθηκε η δημιουργία μιας βιώσιμης και αποτελεσματικής δομής ασύλου και υποδοχής: Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής, Υπηρεσία Ασύλου, Αρχή Προσφυγών και βελτιωμένες συνθήκες υποδοχής. Στις 7 Μαρτίου 2013, η EASO και η Ελλάδα υπέγραψαν το στάδιο 2 του επιχειρησιακού σχεδίου. Το Σχέδιο επέκτεινε την υποστήριξη της EASO στην Ελλάδα έως τον Δεκέμβριο του 2014 σε διάφορους τομείς, π.χ. την κατάρτιση του προσωπικού των νέων υπηρεσιών, τη στήριξη των επιτροπών που εκκρεμούν, τη στήριξη της βελτίωσης των διαδικασιών υποδοχής και τη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΕ που σχετίζονται με το άσυλο και την υποδοχή. Στις 13 Μαΐου 2015, η EASO και η Ελλάδα υπέγραψαν νέο Σχέδιο Στήριξης, το οποίο προέβλεπε την προσαρμοσμένη στήριξη της EASO στην Ελλάδα μέχρι τον Μάιο του 2016 και στη συνέχεια τροποποιήθηκε και παρατάθηκε μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2016. Επιπλέον, στις 30 Σεπτεμβρίου 2015 υπεγράφη μεταξύ του Ευρωπαϊκού Γραφείου Υποστήριξης για το Άσυλο και της Ελλάδας το Επιχειρησιακό Σχέδιο Hotspot (Hotspot Operational Plan) στην Ελλάδα. Το Σχέδιο αυτό τροποποιήθηκε επανειλημμένα, λαμβάνοντας υπόψη τη Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας, την Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τη Μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της προσέγγισης Hotspot και των επακόλουθων εξελίξεων, ώστε να αντικατοπτρίζει τις επιχειρησιακές ανάγκες τόσο στα νησιά όσο και στην ηπειρωτική Ελλάδα και επεκτάθηκε μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016[109].
- **Ομάδες ασφαλείας στα σύνορα.** Ενδεικτικά: από τον Φεβρουάριο του 2016, οι Κάτω Χώρες παρέχουν μια ομάδα ασφάλειας στα σύνορα στον Frontex για ανάπτυξη στην Ελλάδα. Η Ομάδα Ασφάλειας Συνόρων (BST) βρίσκεται στο νησί της Χίου. Μετά την αυξημένη εισροή μεταναστών, η BST υποστηρίζει την ελληνική κυβέρνηση με τη διαδικασία ταυτοποίησης, καταχώρησης και εξέτασης και την καθιέρωση της διαδικασίας επιστροφής στη Χίο και στη Λέσβο. Η ομάδα ελέγχου των συνόρων περιλαμβάνει προσωπικό από το Βασιλικό Ολλανδικό Πολεμικό Ναυτικό, το Ολλανδικό Λιμενικό και

[104] Διαθέσιμο στο: http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/
[105] Διαθέσιμο στο: http://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2017/11/171109_INFORGRAPHIC_ENG_v8_Print_final.pdf
[106] Διαθέσιμο στο: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016PC0468&from=EN
[107] Διαθέσιμο στο: http://frontex.europa.eu/news/frontex-accepts-greece-s-request-for-rapid-border-intervention-teams-amcPjC
[108] Διαθέσιμο στο: https://www.nato.int/cps/ic/natohq/opinions_128372.htm?selectedLocale=en
[109] Διαθέσιμο στο: https://www.easo.europa.eu/archive-of-operations?field_operation_year_value=All&field_member_state_value=Greece&field_operation_type_value=All

την Υπηρεσία Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης της Ολλανδίας. Οι Ομάδες Ασφάλειας Συνόρων πραγματοποίησαν τις συνεισφορές τους στο πλαίσιο επιχείρησης του Frontex[110].

- **Η διαδικασία οικογενειακής επανένωσης:** Η Οδηγία για το δικαίωμα Οικογενειακής Επανένωσης θεσπίζει κοινούς κανόνες για την άσκηση του δικαιώματος οικογενειακής επανένωσης σε 25 Κράτη Μέλη της ΕΕ (εξαιρουμένου του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Δανίας). Καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες χορηγείται οικογενειακή επανένωση, θεσπίζει διαδικαστικές εγγυήσεις και παρέχει δικαιώματα στα οικεία μέλη της οικογένειας. Η Οδηγία εφαρμόζεται εξίσου στις οικογενειακές σχέσεις που δημιουργήθηκαν πριν και μετά την άφιξη του χορηγού στο Κράτος Μέλος. Οι χορηγοί μπορούν να φέρουν τη σύζυγό τους, τα παιδιά τους και τα τέκνα του συζύγου τους στη χώρα στην οποία διαμένουν. Τα Κράτη Μέλη μπορούν να επιλέξουν να επιτρέψουν την επανένωση με άγαμο σύντροφο, εξαρτώμενα από ενήλικες τέκνα ή εξαρτώμενους γονείς και παππούδες[111]. Η Οδηγία για την Οικογενειακή Επανένωση ισχύει μόνο για τους νομίμως διαμένοντες πολίτες τρίτων χωρών οι οποίοι ζητούν την επανένωση με πολίτες τρίτων χωρών μέλη της οικογενείας (Οδηγία 2003/86/ΕΚ)[112].
- **Ανθρωπιστική βοήθεια**
- **Ρύθμιση του Dubs για τα παιδιά πρόσφυγες:**Το Ηνωμένο Βασίλειο ξεκίνησε ένα πρόγραμμα που επιτρέπει σε ορισμένα ασυνόδευτα παιδιά να έρθουν να ζήσουν με ασφάλεια στο Ηνωμένο Βασίλειο, ακόμη και αν δεν είχαν απλώς οικογενειακό δεσμό στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ονομάστηκε η τροπολογία του Dubs και δημιουργήθηκε με μια τροπολογία από τον Λόρδο Dubs, η οποία ψηφίστηκε τον Απρίλιο του 2016 και αφορούσε τη μεταφορά 3.000 ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων που διαμένουν σε χώρες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, στη Βρετανία[113].

[110] Ομάδες Ασφάλειας Συνόρων: https://goo.gl/eWpkgP
[111] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration/family-reunification_en
[112] Διαθέσιμο στο: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0086&from=EL
[113] Dubs amendment: https://goo.gl/LYcwMm

Στατιστικά στοιχεία της Υπηρεσίασ Ασύλου – Διαδικαςίες Μετεγκατάστασης

Πίνακας 13: Εξερχόμενα Αιτήματα Μετεγκατάστασης

Εξερχόμενα Αιτήματα Μετεγκατάστασης	
Φύλλο	**Έως 14.1.2018**
Άρρεν	14051
Θήλυ	10855
Σύνολο	24906

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2018 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/6yDER9).

Πίνακας 14: Υπηκοότητες

Υπηκοότητες	Έως 14.1.2018
Συρία	19579
Ιράκ	4214
Ερυθραία	186
Ανιθαγενείς	231
Υεμένη	88
Κεντροαφρικανική Δημοκρατία	2
Ιράν	2
Παλαιστίνη	603
Μπουρούντι	1
Σύνολο	24906

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2018 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/6yDER9).

Πίνακας 15: Ηλιακές Ομάδες

Ηλικιακές Ομάδες	Έως 14.1.2018	%
0-13	9530	38,3%
14-17	1713	6,9%
18-34	9500	38,1%
35-64	3997	16,0%
65 και άνω	166	0,7%
Σύνολο	24906	100%

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2018 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/6yDER9).

Πίνακας 16: Διαδικασίες μετεγκατάτστασης

Διαδικασίες Μετεγκατάστασης (Έως 14.1.2018)	
Συνολικός αριθμός αιτήσεων μετεγκατάστασης στην Υπηρεσία Ασύλου (έως 14.1.2018)	27457
Εξερχόμενα αιτήματα μετεγκατάστασης (έως 14.1.2018)[1]	24906
Αποδοχές (έως 14.1.2018)	22815

[1]*Η υπηρεσία ασύλου δεν προωθεί αιτήματα μετεγκατάστασης όταν υπάρχουν αμφιβολίες για ζητήματα ασφαλείας ή υπηκοότητας.*
Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2018 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/6yDER9).

Πίνακας 17: Ανάλυση ολοκλήρωσης αιτημάτων μετεγκατάστασης

Ανάλυση ολοκλήρωσης αιτημάτων μετεγκατάστασης									
Κράτη - Μέλη	Θέσεις Μετεγκατάστασης που έχουν διατεθεί (από Κ.Μ)	Αριθμός Εξερχομένων Αιτημάτων Μετεγκατάστασης	Αιτήματα για τα οποία εκκρεμεί απάντηση	Απορρίψεις	Αποδοχές	Άτομα που μετεγκαταστάθηκαν	Άτομα για τα οποία εκκρεμεί μεταφορά	Άτομα που διέφυγαν από τη διαδικασία	Άτομα που παραιτήθηκαν ρητώς από τη διαδικασία
ΑΥΣΤΡΙΑ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΒΕΛΓΙΟ	1055	746	0	4	720	700	0	18	0
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	960	271	0	47	187	50	0	27	45
ΚΡΟΑΤΙΑ	225	62	0	0	62	60	0	1	0
ΚΥΠΡΟΣ	160	143	0	4	120	96	0	6	7
ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	30	31	0	16	15	12	0	3	0
ΕΣΘΟΝΙΑ	382	321	0	171	150	141	0	5	0
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1349	1287	0	38	1237	1202	0	32	0
ΓΑΛΛΙΑ	5770	5174	0	510	4473	4394	0	84	3
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6740	5895	21	100	5433	5371	17	38	0
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1132	1113	0	68	1034	755	264	5	5
ΛΕΤΤΟΝΙΑ	363	342	0	24	318	294	0	7	3
ΛΙΧΤΕΝΣΤΑΙΝ	10	13	0	0	10	10	0	0	0
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	1070	488	0	75	396	355	0	18	5
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	298	337	0	33	304	300	0	3	0
ΜΑΛΤΑ	138	120	0	14	106	101	0	3	0
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1950	1862	0	65	1787	1754	1	19	7
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	685	718	0	9	706	693	0	13	0
ΠΟΛΩΝΙΑ	65	73	0	0	0	0	0	0	18
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	2030	1275	0	14	1254	1192	0	33	13
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	1172	924	0	12	903	683	0	72	40
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	50	40	0	21	19	16	0	0	0
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	349	179	0	0	172	172	0	0	0
ΙΣΠΑΝΙΑ	1875	1154	0	2	1149	1123	1	12	3
ΣΟΥΗΔΙΑ	2378	1682	0	7	1665	1656	0	6	0
ΕΛΒΕΤΙΑ	600	656	0	58	595	580	0	4	0
Total	30836	24906	21	1292	22815	21710	283	409	149

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2018 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/6yDER9).

Πίνακας 18: Ανάλυση ολοκλήρωσης αιτημάτων μετεγκατάστασης

Διαδικασίες Μετεγκατάστασης			Εξερχόμενα Αιτήματα Μετεγκατάστασης	Αποδοχές-Απορρίψεις	Ολοκληρωμένες υποθέσεις (*)	Ολοκληρώσεις μετά την αποδοχή (**)	Μεταφορές	Εκκρεμεί απάντηση	Εκκρεμεί ολοκλήρωση
2015	12/10/2015	31/12/2015	577	158	121	102	82	400	438
2016	1/1/2016	31/12/2016	12900	11432	8019	7693	7192	1542	4654
2017	1/1/2017	31/12/2017	11429	12517	15163	14730	14430	21	311
Εβδομάδα 117	1/1/2018	7/1/2018	0	0	0	0	0	21	311
Εβδομάδα 118	8/1/2018	14/1/2018	0	0	7	7	6	21	304
Σύνολο			24906	24107	23310	22532	21710	21	304

(*) Ολοκλήρωση της υπόθεσης μετεγκατάστασης για συγκεκριμένους λόγους (πραγματοποιημένη Μεταφορά, Αποχώρηση, Εξέταση από Ελληνική υπηρεσία ασύλου, Οικογενειακοί λόγοι, Ιατρικοί λόγοι, Θάνατος του αιτούντα, Επιστροφή στη χώρα καταγωγής, Παραιτήσεις, Άλλοι λόγοι).
(**) Ολοκλήρωση της υπόθεσης μετεγκατάστασης μετά την έκδοση απόφασης αποδοχής (με συμπεριλαμβανομένων των πραγματοποιημένων μεταφορών).
Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2018 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/6yDER9).

Πίνακας 19: Προσφερόμενες θέσεις, εξερχόμενα αιτήματα, αποδοχές/απορρίψεις, αιτούντες συμπεριλαμβανόμενοι σε προγραμματισμένες πτήσεις

Προσφερόμενες θέσεις Μετεγκατάστασης	Εξερχόμενα Αιτήματα Μετεγκατάστασης	Αποδοχές	Απορρίψεις	Μετεγκατάσταση Αιτούντες που συμπεριλαμβάνονται σε προγραμματισμένες πτήσεις	Δουβλίνο Μέλη Οικογένειας Αιτούντων που συμπεριλαμβάνονται σε προγραμματισμένες πτήσεις (*)
30836	24906	22815	1292	21729	22

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2018 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/6yDER9).

Πίνακας 20: Πραγματοποιημένες Μεταφορές Μετεγκατάσταση

Πραγματοποιημένες Μεταφορές Μετεγκατάστασης (Εως 14.1.2018)	
Άρρεν	12191
Θήλυ	9519
Σύνολο	21710

(*) Μέλη οικογένειας αιτούντων Μετεγκατάστασης που μεταφέρονται βάσει των Διατάξεων του Κανονισμού Δουβλίνο για Οικογενειακή Επανένωση.
Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, 2018 (ανακτήθηκε στις 25/01/2018, διαθέσιμο στο: http://goo.gl/6yDER9).

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

Ε8.Σε ποιο βαθμό τα μέτρα που ελήφθησαν στα γειτονικά κράτη μέλη (ή σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ γενικά) επηρεάζουν τις πολιτικές και τις πρακτικές του κράτους μέλους σας, ακόμη και αν το κράτος μέλος σας δεν παρουσίασε αλλαγή στην εισροή;

Παρακαλείσθε να αναφερθείτε τόσο στην αύξηση όσο και στη μείωση.

Κλείσιμο των συνόρων (Βουλγαρία)Το κλείσιμο των συνόρων εκ μέρους των χωρών του Δυτικού Βαλκανικού διαδρόμου το Φεβρουάριο του 2016 είχε ως συνέπεια τον εγκλωβισμό χιλιάδων αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα. Η Υπηρεσία Ασύλου αντιμετώπισε την έκτακτη αυτή κατάσταση με την υλοποίηση του προγράμματος προ-καταγραφής των αιτούντων στην ενδοχώρα σε συνεργασία με την UNHCR και την EASO[114].

- **Κλείσιμο των συνόρων (Βουλγαρία-ΠΓΔΜ):** Η επιβολή συνοριακών περιορισμών και το μεταγενέστερο κλείσιμο της διαδρομής των Δυτικών Βαλκανίων τον Μάρτιο του 2016, με αποτέλεσμα την παγίδευση χιλιάδων πολίτες τρίτων χωρών στην Ελλάδα, δημιούργησαν, μεταξύ άλλων, μια άνευ προηγουμένου επιβάρυνση για το ελληνικό σύστημα υποδοχής.
- **Σχέδιο μετεγκατάστασης:** Το παρόν πρόγραμμα μετεγκατάστασης έκτακτης ανάγκης θεσπίστηκε σε δύο αποφάσεις του Συμβουλίου τον Σεπτέμβριο του 2015, κατά τις οποίες τα κράτη μέλη δεσμεύθηκαν να μεταφέρουν τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας από την Ιταλία και την Ελλάδα. Στις 8 Ιουνίου 2015, η Επιτροπή πρότεινε ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα μετεγκατάστασης, στο οποίο συμφωνήθηκε από τα κράτη μέλη στις 20 Ιουλίου 2015 να μεταφερθούν 22.504 άτομα που έχουν σαφή ανάγκη διεθνούς προστασίας. Για περισσότερες πληροφορίες βλ.Ε7.
- **Επανεγκατάσταση:** Ως επανεγκατάσταση νοείται η είσοδος στο έδαφος των κρατών μελών πολιτών τρίτων χωρών που χρήζουν διεθνούς προστασίας οι οποίοι έχουν εκτοπισθεί από ή εντός της χώρας ιθαγένειάς τους, με σκοπό τη χορήγηση διεθνούς προστασίας. Το ίδιο ισχύει και για τους απάτριδες που χρήζουν διεθνούς προστασίας εκτοπισθέντων από ή εντός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής τους. Η Δήλωση της ΕΕ της Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016 προβλέπει ότι για κάθε Σύριο που επιστρέφεται από την Τουρκία από τα ελληνικά νησιά, ένας νέος Σύριος θα επανεγκατασταθεί από την Τουρκία στην ΕΕ. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται από τις 4 Απριλίου 2016. Προτεραιότητα δίνεται στους μετανάστες που δεν έχουν εισέλθει ή προσπαθήσει να εισέλθουν προηγουμένως στην ΕΕ παράνομα. Στις 13 Ιουλίου 2016, η Επιτροπή πρότεινε ένα μόνιμο πλαίσιο επανεγκατάστασης της ΕΕ για τη θέσπιση ενός κοινού συνόλου τυποποιημένων διαδικασιών επιλογής και ενός κοινού καθεστώτος προστασίας για τον εξορθολογισμό των ευρωπαϊκών προσπαθειών επανεγκατάστασης. Η Επιτροπή στοχεύει στη δημιουργία ενός πιο δομημένου, εναρμονισμένου και μόνιμου πλαισίου για την επανεγκατάσταση σε ολόκληρη την Ένωση, αξιοποιώντας τις υπάρχουσες εμπειρίες. Το εν λόγω πλαίσιο για την καθοδήγηση των μελλοντικών προσπαθειών επανεγκατάστασης στην Ένωση είναι απαραίτητο δεδομένου ότι η σημερινή απουσία μιας πιο ισχυρής και συλλογικής προσέγγισης της Ένωσης για την επανεγκατάσταση εμποδίζει την ικανότητα της Ένωσης να επιτύχει τους πολιτικούς της στόχους.
- **Κοινή Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας**: Τον Μάρτιο του 2016, η ΕΕ και η Τουρκία συμφώνησαν σε μια δήλωση για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης μετά τη μαζική εισροή μεταναστών στην ΕΕ. Από τις 20 Μαρτίου 2016, όλοι οι νέοι παράτυπα εισερχόμενοι πολίτες τρίτων χωρών που φθάνουν στα ελληνικά νησιά θα επιστραφούν στην Τουρκία εάν δεν υποβάλουν αίτηση ασύλου ή αν απορριφθεί η αίτησή τους. Για όλους τους Σύριους που επέστρεψαν στην Τουρκία από τα ελληνικά νησιά, θα εγκατασταθεί στην ΕΕ ένας άλλος στη Συρία. Τα στοιχεία που περιέχονται στη δήλωση αποτελούν προσωρινά και έκτακτα μέτρα, απαραίτητα για τον τερματισμό του ανθρώπινου πόνου και την αποκατάσταση της δημόσιας τάξης. Η υλοποίηση πραγματοποιείται σε πλήρη συμφωνία με το δίκαιο της ΕΕ και το διεθνές δίκαιο, αποκλειομένου οποιουδήποτε είδους συλλογικής απέλασης. Η Τουρκία θα λάβει αυστηρότερα μέτρα για την αποτροπή νέων θαλάσσιων ή χερσαίων διαδρομών για την παράνομη μετανάστευση που θα ανοίξει από την Τουρκία στην ΕΕ. Σε αντάλλαγμα, η ΕΕ θα επιταχύνει την εκταμίευση των αρχικά διατεθέντων 3 δισ. Ευρώ για την αντιμετώπιση των άμεσων ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών αναγκών των προσφύγων στην Τουρκία. Η ΕΕ δεσμεύθηκε επίσης να κινητοποιήσει συμπληρωματική χρηματοδότηση ύψους μέχρι 3 δισ. Ευρώ μέχρι τα τέλη του 2018[115].
- **Για να σπάσουν το επιχειρηματικό μοντέλο των λαθρεμπόρων και να προσφέρουν στους μετανάστες μια εναλλακτική λύση ώστε να μη θέτουν σε κίνδυνο τις ζωές τους, η ΕΕ και η Τουρκία αποφάσισαν να τερματίσουν την παράνομη μετανάστευση από την Τουρκία στην ΕΕ. Για να επιτύχουν αυτόν τον στόχο, συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα πρόσθετα σημεία δράσης:** *«1) Όλοι οι νέοι παράτυποι μετανάστες που διασχίζουν από την Τουρκία στα ελληνικά νησιά από τις 20 Μαρτίου 2016 θα επιστραφούν στην Τουρκία. Αυτό θα γίνει σε πλήρη συμφωνία με το κοινοτικό και το διεθνές δίκαιο, αποκλείοντας έτσι κάθε είδους συλλογική απέλαση. Όλοι οι μετανάστες θα προστατεύονται σύμφωνα με τα σχετικά διεθνή πρότυπα και σε σχέση με την αρχή της μη επαναπροώθησης. Θα είναι ένα προσωρινό και έκτακτο μέτρο που είναι απαραίτητο για να τερματιστεί ο ανθρώπινος πόνος και να αποκατασταθεί η δημόσια τάξη. Οι μετανάστες που φθάνουν στα ελληνικά νησιά θα είναι δεόντως καταχωρημένοι και κάθε αίτηση ασύλου θα εξεταστεί ξεχωριστά από τις ελληνικές αρχές σύμφωνα με την οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, σε συνεργασία με την UNHCR. Οι μετανάστες που δεν υποβάλλουν αίτηση ασύλου ή των οποίων η αίτηση κρίθηκε αβάσιμη ή απαράδεκτη σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία, θα επιστραφούν στην Τουρκία. Η Τουρκία και η Ελλάδα, επικουρούμενες από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, θα λάβουν τα απαραίτητα μέτρα και θα συμφωνήσουν με κάθε αναγκαία διμερή συμφωνία, συμπεριλαμβανομένης της παρουσίας Τούρκων αξιωματούχων στα ελληνικά νησιά και ελληνικών αξιωματούχων στην Τουρκία από τις 20 Μαρτίου 2016, ομαλή λειτουργία αυτών των ρυθμίσεων. Το κόστος των επιχειρήσεων επιστροφής των παράτυπων μεταναστών θα καλυφθεί από την ΕΕ. 2) Για όλους τους Σύρους που θα επιστρέψουν στην Τουρκία από τα ελληνικά νησιά, θα μεταφερθεί από την Τουρκία στην ΕΕ ένας άλλος Συρία, λαμβάνοντας υπόψη τα Κριτήρια Ευπάθειας του ΟΗΕ. Θα δημιουργηθεί ένας μηχανισμός, με τη βοήθεια της Επιτροπής, των οργανισμών της ΕΕ και άλλων κρατών μελών, καθώς και της Ύπατης*

[114] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[115] Διαθέσιμο στο: http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, ώστε να διασφαλιστεί ότι η αρχή αυτή θα εφαρμοστεί από την ίδια ημέρα που ξεκινούν οι επιστροφές. Προτεραιότητα θα δοθεί στους μετανάστες που δεν έχουν εισέλθει ή έχουν προσπαθήσει να εισέλθουν στην ΕΕ παράτυπα. Από την πλευρά της ΕΕ, η επανεγκατάσταση στο πλαίσιο αυτού του μηχανισμού θα πραγματοποιηθεί κατ' αρχήν με την τήρηση των δεσμεύσεων που ανέλαβαν τα κράτη μέλη στα συμπεράσματα των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών που συνήλθαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου στις 20 Ιουλίου 2015, εκ των οποίων 18.000 θέσεις για την επανεγκατάσταση παραμένουν. Οποιαδήποτε περαιτέρω ανάγκη για επανεγκατάσταση θα πραγματοποιηθεί μέσω παρόμοιας εθελοντικής διευθέτησης, εντός του ορίου των 54.000 ατόμων. Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου χαιρετίζουν την πρόθεση της Επιτροπής να προτείνει μια τροποποίηση της απόφασης μετεγκατάστασης της 22ας Σεπτεμβρίου 2015 ώστε να καταστεί δυνατή η αντιστάθμιση οποιασδήποτε δέσμευσης επανεγκατάστασης που αναλήφθηκε στο πλαίσιο αυτού του διακανονισμού από τους μη κατανεμημένους τόπους βάσει της απόφασης. Σε περίπτωση που οι ρυθμίσεις αυτές δεν ανταποκρίνονται στον στόχο τερματισμού της παράτυπης μετανάστευσης και ο αριθμός των επιστροφών προσεγγίζει τους αριθμούς που προβλέπονται ανωτέρω, ο μηχανισμός αυτός θα επανεξεταστεί. Σε περίπτωση που ο αριθμός των επιστροφών υπερβαίνει τους προαναφερθέντες αριθμούς, ο μηχανισμός αυτός θα διακοπεί. 3) Η Τουρκία θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη νέων θαλάσσιων ή χερσαίων οδών παράτυπης μετανάστευσης που θα ανοίξουν από την Τουρκία στην ΕΕ και θα συνεργαστεί με τα γειτονικά κράτη και την ΕΕ για το σκοπό αυτό. 4) Μόλις τελειώσει η παράτυπη διέλευση μεταξύ της Τουρκίας και της ΕΕ ή τουλάχιστον μειωθεί ουσιαστικά και βιώσιμα, θα ενεργοποιηθεί ένα πρόγραμμα εθελοντικής ανθρωπιστικής εισδοχής. Τα κράτη μέλη της ΕΕ θα συνεισφέρουν σε εθελοντική βάση σε αυτό το σύστημα. 5) Η εκπλήρωση του οδικού χάρτη απελευθέρωσης των θεωρήσεων θα επιταχυνθεί έναντι όλων των συμμετεχόντων κρατών μελών, με στόχο την άρση των απαιτήσεων θεώρησης για τους Τούρκους πολίτες, το αργότερο έως τα τέλη Ιουνίου του 2016, υπό την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν όλα τα κριτήρια αναφοράς. Για το σκοπό αυτό, η Τουρκία θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την εκπλήρωση των υπολοίπων απαιτήσεων, ώστε η Επιτροπή να μπορέσει, μετά την απαιτούμενη αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα κριτήρια αναφοράς, να υποβάλει κατάλληλη πρόταση έως τα τέλη Απριλίου βάσει της οποίας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορεί να λάβει τελική απόφαση. 6) Η ΕΕ, σε στενή συνεργασία με την Τουρκία, θα επιταχύνει περαιτέρω την εκταμίευση των αρχικά χορηγηθέντων 3 δισ. Ευρώ στο πλαίσιο του Μηχανισμού για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία και θα εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση περαιτέρω έργων για άτομα υπό προσωρινή προστασία τα οποία εντοπίζονται με ταχεία εισροή από την Τουρκία πριν από την στα τέλη Μαρτίου. Ο πρώτος κατάλογος συγκεκριμένων έργων για τους πρόσφυγες, ιδίως στον τομέα της υγείας, της εκπαίδευσης, των υποδομών, των τροφίμων και του λοιπού κόστους διαβίωσης, που μπορούν να χρηματοδοτηθούν γρήγορα από τη διευκόλυνση, θα προσδιοριστεί από κοινού μέσα σε μια εβδομάδα. Από τη στιγμή που οι πόροι αυτοί πρόκειται να αξιοποιηθούν πλήρως και με την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν οι προαναφερόμενες δεσμεύσεις, η ΕΕ θα κινητοποιήσει πρόσθετη χρηματοδότηση για τη Διευκόλυνση ύψους επιπλέον 3 δισεκατομμυρίων ευρώ μέχρι το τέλος του 2018. 7) Η ΕΕ και η Τουρκία χαιρέτισαν συνεχιζόμενες εργασίες για την αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης. 8) Η ΕΕ και η Τουρκία επιβεβαίωσαν εκ νέου τη δέσμευσή τους να ενεργοποιήσουν εκ νέου την ενταξιακή διαδικασία όπως ορίζεται στην κοινή δήλωσή τους της 29ης Νοεμβρίου 2015. Επικρότησαν την έναρξη του κεφαλαίου 17 στις 14 Δεκεμβρίου 2015 και αποφάσισαν ως επόμενο βήμα να ανοίξουν το κεφάλαιο 33 κατά τη διάρκεια της ολλανδικής προεδρίας. Εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι η Επιτροπή θα υποβάλει σχετική πρόταση τον Απρίλιο. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για το άνοιγμα άλλων κεφαλαίων θα συνεχιστούν με ταχείς ρυθμούς, με την επιφύλαξη των θέσεων των κρατών μελών σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες. 9) Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεργαστούν με την Τουρκία σε κάθε κοινή προσπάθεια βελτίωσης των ανθρωπιστικών συνθηκών εντός της Συρίας, ιδίως σε ορισμένες περιοχές κοντά στα τουρκικά σύνορα, που θα επιτρέψουν στον τοπικό πληθυσμό και στους πρόσφυγες να ζήσουν σε περιοχές που θα είναι πιο ασφαλείς[116]».

- **Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τουρκίας σχετικά με την επανεισδοχή ατόμων που διαμένουν χωρίς άδεια:** Οι συμφωνίες επανεισδοχής αποσκοπούν στην πραγματοποίηση της επιστροφής των παράτυπων μεταναστών στη χώρα καταγωγής ή διαμετακόμισης, θεσπίζοντας υποχρεώσεις και διαδικασίες μεταξύ των συμβαλλομένων μερών. Ο κύριος στόχος είναι να καθιερωθούν, με βάση την αμοιβαιότητα, διαδικασίες για την ταχεία και τακτική επανεισδοχή, από κάθε πλευρά, των προσώπων που εισήλθαν ή διαμένουν στην επικράτεια της άλλης πλευράς κατά τρόπο αντικανονικό. Η συμφωνία επανεισδοχής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τουρκίας για το 2014 περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν τόσο την επανεισδοχή των πολιτών των κρατών μελών της ΕΕ και την Τουρκία όσο και την επανεισδοχή οποιουδήποτε άλλου προσώπου (συμπεριλαμβανομένων των πολιτών τρίτων χωρών και των απάτριδων), που εισήλθε, ή έμεινε, στο έδαφος και των δύο πλευρών που φθάνουν απευθείας από την επικράτεια της άλλης πλευράς. Σύμφωνα με τη συμφωνία αυτή, όταν ζητηθεί[117], η Τουρκία θα πρέπει να πάρει πίσω τους δικούς της πολίτες και τους πολίτες των τρίτων χωρών για τις οποίες υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία ότι έφθασαν απευθείας από την Τουρκία στο έδαφος της ΕΕ, αν τα άτομα αυτά εισήλθαν ή διαμένουν στην επικράτεια της ΕΕ κατά τρόπο αντικανονικό. Μια απαραίτητη προϋπόθεση είναι ότι υπάρχει αμοιβαία συμφωνία ότι υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία[118].

[116] Διαθέσιμο στο: http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/
[117] Διαθέσιμο στο: https://www.avrupa.info.tr/en/news/uploads/Q-A_EU-Turkey-Readmission-Agreement.doc και στο: https://www.avrupa.info.tr/en/news/eu-turkey-readmission-agreement-ratified-european-union-step-towards-visa-liberalisation-1939
[118] Διαθέσιμο στο: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:22014A0507(01)

- **Η διαδικασία οικογενειακής επανένωσης:** Η Οδηγία για το δικαίωμα Οικογενειακής Επανένωσης θεσπίζει κοινούς κανόνες για την άσκηση του δικαιώματος οικογενειακής επανένωσης σε 25 Κράτη Μέλη της ΕΕ (εξαιρουμένου του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Δανίας). Καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες χορηγείται οικογενειακή επανένωση, θεσπίζει διαδικαστικές εγγυήσεις και παρέχει δικαιώματα στα οικεία μέλη της οικογένειας. Η Οδηγία εφαρμόζεται εξίσου στις οικογενειακές σχέσεις που δημιουργήθηκαν πριν και μετά την άφιξη του χορηγού στο Κράτος Μέλος. Οι χορηγοί μπορούν να φέρουν τη σύζυγό τους, τα παιδιά τους και τα τέκνα του συζύγου τους στη χώρα στην οποία διαμένουν. Τα Κράτη Μέλη μπορούν να επιλέξουν να επιτρέψουν την επανένωση με άγαμο σύντροφο, εξαρτώμενα από ενήλικες τέκνα ή εξαρτώμενους γονείς και παππούδες[119]. Η Οδηγία για την Οικογενειακή Επανένωση ισχύει μόνο για τους νομίμως διαμένοντες πολίτες τρίτων χωρών οι οποίοι ζητούν την επανένωση με πολίτες τρίτων χωρών μέλη της οικογενείας (Οδηγία 2003/86/ΕΚ)[120].
- **Ρύθμιση του Dubs για τα παιδιά πρόσφυγες:** Το Ηνωμένο Βασίλειο ξεκίνησε ένα πρόγραμμα που επιτρέπει σε ορισμένα ασυνόδευτα παιδιά να έρθουν να ζήσουν με ασφάλεια στο Ηνωμένο Βασίλειο, ακόμη και αν δεν είχαν έναν άμεσο οικογενειακό δεσμό στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ονομάστηκε η τροπολογία του Dubs και δημιουργήθηκε με μια τροπολογία από τον Λόρδο Dubs, μέλος του Εργατικού Κόμματος της Βρετανίας, η οποία ψηφίστηκε τον Απρίλιο του 2016 και αποσκοπούσε να φέρει 3.000 ασυνόδευτα παιδιά πρόσφυγες που είχαν εγκλωβιστεί σε κέντρα προσφύγων στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, στη Βρετανία [121].

[119] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration/family-reunification_en
[120] Διαθέσιμο στο: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0086&from=EL
[121] Ρύθμιση του Dubs: https://goo.gl/LYcwMm

Ενότητα 2: Επισκόπηση των εθνικών ανταποκρίσεων κατά την περίοδο 2014-2016

Στόχος της δεύτερης αυτής Ενότητας είναι να παράσχει λεπτομερή επισκόπηση των ανταποκρίσεων των κρατών μελών στις διακυμάνσεις του αριθμού των αιτήσεων ασύλου κατά την περίοδο 2014-2016.
Αυτή η Ενότητα τμήμα θα πρέπει να συμπληρώνεται μόνο από τα κράτη μέλη που παρουσίασαν αλλαγή στην εισροή αιτήσεων ασύλου.
Αρχικά ξεκινά με έναν πίνακα στον οποίο ζητείται από τα ΕΣΕ να αναφέρουν τη συγκεκριμένη θεματική όπου λήφθηκαν τα μέτρα και η οποία επηρεάστηκε ως αποτέλεσμα (E9). Αυτή είναι μια σύντομη επισκόπηση του πίνακα για να γίνει κατανοητό ποιες περιοχές επηρεάστηκαν από τα διάφορα κράτη μέλη. Το ερώτημα που ακολουθεί (E10) χαρτογραφεί λεπτομερώς τις συγκεκριμένες λεπτομέρειες για κάθε ένα από τα μέτρα που ελήφθησαν.

2.1. Τα μέτρα που ελήφθησαν, ο αντίκτυπός τους και η ανταπόκριση στις μεταβαλλόμενες εισροές στα κράτη μέλη που αντιμετώπισαν αλλαγή στην εισροή των αιτούντων άσυλο

E9. Παρακαλείσθε να αναφέρετε στον παρακάτω πίνακα ποιες συγκεκριμένες θεματικές επηρεάστηκαν από τη μεταβολή της εισροής αιτούντων άσυλο στο (κράτος μέλος) που αναγνώρισαν τα κράτη μέλη σας. Παρακαλείσθε να διευκρινίσετε περαιτέρω στη στήλη «εξήγηση» εάν οι παρεχόμενες πληροφορίες σχετίζονται με την αύξηση ή τη μείωση της εισροής

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα μέτρα ζητούνται στους πίνακες που ακολουθούν κάτω από την Ερώτηση 10. Για το λόγο αυτό παρακαλείσθε να αναφέρετε μόνο εν συντομία όλα τα μέτρα που ελήφθησαν.

Θεματική	Άμεσα επηρεασμένος (Ναι/Όχι)	Χρονική περίοδος (Πότε)	Πολύ σύντομη εξήγηση με βάση τους σύντομους τίτλους (πώς και ποιος ήταν ο αντίκτυπος, συμπεριλαμβανομένου του εάν επρόκειτο για αύξηση/μείωση)
1. **Έλεγχος στα σύνορα** (διευκρινίστε εάν αναφέρεται ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων, ο προσωρινός έλεγχος στα εσωτερικά σύνορα ή/και οι αστυνομικοί έλεγχοι σε παραμεθόριες περιοχές)	Αστυνομία[122]	2015-2016	Δεδομένης της αύξησης της εισροής μεταναστών και προσφυγών το 2015-2016: τα αναφερόμενα στοιχεία στην E1. EURODAC EUROPOL Frontex NATO Ακτοφυλακή
2. **Κέντρα υποδοχής/διευθετήσεις διαμονής και άλλης στέγασης**	Ναι	2015-2016	Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης Κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης Σχέδιο Ενοικιαζόμενης Διαμονής για τους Αιτούντες Άσυλο στην Ελλάδα Πρόγραμμα προσωρινής στέγασης των προσφύγων του Δήμου Αθηναίων-UNHCR Δήμος Λιβαδειάς-UNCHR κατάλυμα για Σχέδιο Μετεγκατάστασης Δήμος Θεσσαλονίκης - Σύμβαση στέγασης των προσφύγων της UNCHR Εκτός από τα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης, το Υπουργείο Οικονομίας και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής μπορούν, με κοινή απόφαση, να δημιουργήσουν ανοικτές εγκαταστάσεις προσωρινής υποδοχής για τους αιτούντες άσυλο[123], καθώς και ανοικτές εγκαταστάσεις προσωρινής διαμονής για πρόσωπα που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής ή των οποίων η επιστροφή έχει ανασταλεί[124] Στην ηπειρωτική χώρα δημιουργήθηκαν αρκετοί προσωρινοίχωροι για να αυξηθεί η ικανότητα διαμονής, κυρίως από τον Ελληνικό Στρατό. Η τοποθέτηση σε αυτούς τους καταυλισμούς πραγματοποιείται μετά την υποβολή παραπομπής στο Κεντρικό Επιχειρησιακό Σώμα

[122] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[123] Άρθρο 10(3) Ν. 4375/2016.
[124] Άρθρο 10(4) Ν. 4375/2016.

			για τη Μετανάστευση (Κεντρικό Επιχειρησιακό Όργανο Μετανάστευσης, ΚΕΡΟΜ) στο Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής και στο Υπουργείο Άμυνας.
3. **Ευρύτερες υπηρεσίες υποδοχής** (κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες υγείας), **δικαιώματα που παρέχονται στους αιτούντες**			Ο Ν.4375/2016 [125]"Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)» (L 180/29/6./2013), διατάξεις για την εργασία δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλες διατάξεις», μεταξύ άλλων περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά τις προϋποθέσεις, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις για τους εισερχόμενους πολίτες τρίτων χωρών – δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Πιο αναλυτικά, παρατίθενται στο επίσημο site της Υπηρεσίας Ασύλου, ως εξής: *«Ως αιτών διεθνή προστασία στην Ελλάδα:* • *Απαγορεύεται να απελαθείτε μέχρι να ολοκληρωθεί η εξέταση της αίτησή σας.* • *Μπορείτε να κυκλοφορείτε ελεύθερα στην χώρα, εκτός εάν στο δελτίο που έχετε πάρει ορίζεται συγκεκριμένο τμήμα της χώρας στο οποίο επιτρέπεται να κυκλοφορείτε.* • *Αν δεν έχετε στέγη μπορείτε να ζητήσετε να στεγαστείτε σε Κέντρο Φιλοξενίας ή άλλο χώρο. Το αίτημά σας θα γίνει δεκτό, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις.* • *Έχετε δικαίωμα να εργαστείτε υπό τις προϋποθέσεις που θέτει η ελληνική νομοθεσία.* • *Έχετε τα ίδια ασφαλιστικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, ως εργαζόμενος, όπως οι Έλληνες πολίτες.* • *Έχετε δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, εφόσον είστε ανασφάλιστος και άπορος.* • *Τα παιδιά σας έχουν πρόσβαση – και εσείς εάν είστε ανήλικος – στη δωρεάν δημόσια εκπαίδευση.* • *Έχετε πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση.* • *Αν είστε άτομο με αναπηρία 67% και άνω, έχετε δικαίωμα να λάβετε επίδομα αναπηρίας, εφόσον δεν είναι δυνατή η διαμονή σας σε Κέντρο Φιλοξενίας.* • *Ως αιτών διεθνή προστασία δεν μπορείτε να ταξιδέψετε εκτός Ελλάδας.* • *Ως αιτών διεθνή προστασία δεν μπορείτε να φέρετε στην Ελλάδα την οικογένειά σας από τη χώρα καταγωγής σας.* • *Υποχρεώσεις αιτούντων διεθνή προστασία* • *Ως αιτών διεθνή προστασία στην Ελλάδα, έχετε υποχρέωση:* • *Να παραμείνετε στην Ελλάδα μέχρι να ολοκληρωθεί η εξέταση της αίτησής σας.*

[125] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2016/06/N.4375.pdf

			• *Να συνεργάζεστε με τις ελληνικές αρχές για κάθε θέμα σχετικό με την αίτησή σας και την εξακρίβωση των στοιχείων της ταυτότητάς σας.* • *Να πηγαίνετε ο ίδιος στην Υπηρεσία Ασύλου για να ανανεώσετε το δελτίο σας πριν τη λήξη του και το αργότερο κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα μετά τη λήξη ισχύος του.* • *Να ενημερώνετε την Υπηρεσία Ασύλου αμέσως για τη διεύθυνση κατοικίας σας και για τα στοιχεία επικοινωνίας σας, καθώς και για κάθε αλλαγή τους. Η Υπηρεσία Ασύλου θα στέλνει στη διεύθυνση που δηλώνετε έγγραφα που έχουν σχέση με την αίτησή σας.* • *Να τηρείτε τις προθεσμίες που σας ορίζουν στα διάφορα στάδια της διαδικασίας εξέτασης της αίτησής σας.* • *Να αποκαλύπτετε την πραγματική σας οικονομική κατάσταση σε περίπτωση που απολαμβάνετε παροχές από το Κράτος.* • *Να συμμορφώνεστε με τις υποχρεώσεις που σας τίθενται σε περίπτωση στέγασής σας σε Κέντρο Φιλοξενίας ή άλλο χώρο»*[126]. Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης και έχει ως κύρια αποστολή την αποτελεσματική διενέργεια των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης των πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που εισέρχονται στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις. Για το σκοπό αυτόν η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης είναι αρμόδια: α. για την πραγματοποίηση των διαδικασιών καταγραφής, ταυτοποίησης και εξακρίβωσης των στοιχείων, τον ιατρικό έλεγχο, τον εντοπισμό ευάλωτων προσώπων, την παροχή ενημέρωσης, ιδίως για τις διαδικασίες διεθνούς ή άλλης μορφής προστασίας και για τις διαδικασίες επιστροφής, καθώς και για την προσωρινή διαμονή των πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που εισέρχονται στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις και την περαιτέρω παραπομπή τους σε κατάλληλες δομές υποδοχής ή προσωρινής φιλοξενίας, β. για την ίδρυση, λειτουργία και εποπτεία Κέντρων και Δομών για την πραγματοποίηση των ως άνω διαδικασιών, γ. για την ίδρυση, λειτουργία και εποπτεία ανοικτών Δομών Προσωρινής Υποδοχής πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, οι οποίοι έχουν αιτηθεί διεθνή προστασία», δ. «για την ίδρυση, λειτουργία και εποπτεία ανοικτών Δομών Προσωρινής Φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών οι οποίοι είτε βρίσκονται σε διαδικασία επιστροφής, απέλασης ή επανεισδοχής, σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 3907/2011 (Α΄ 7) ή σύμφωνα με την παρ. 3 του

[126] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/?page_id=115

			άρθρου αυτού σε συνδυασμό με το άρθρο 30 του ν. 3907/2011 είτε τελούν υπό καθεστώς αναβολής απομάκρυνσης, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν. 3907/2011 ΦΕΚ 1207 είτε υπάγονται στις διατάξεις των άρθρων 76 παρ. 5 ή 78 ή 78Α του ν. 3386/2005 (Α΄ 212)[127]. • Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) • Ξενώνες ασυνόδευτων ανηλίκων • ΚΕΕΛΠΝΟ • Ομάδας Διαχείρισης, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης των Προσφύγων Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων • Επιτροπή για τη Στήριξη των Παιδιών των Προσφύγων Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
4. **Διαδικασία εγγραφής του αιτούντος άσυλο**		2015-2016	Στην Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης οι πολίτες τρίτων χωρών εκφράζουν την επιθυμία τους να αιτηθούν για άσυλο και στη συνέχεια παραπέμπονται στην Υπηρεσία Ασύλου[128].
5. **Διαδικασία ασύλου** (σε πρώτο και δεύτερο βαθμό)	Ναι	Καλοκαίρι-Φθινόπωρο 2015 Φεβρουάριος 2016 20 Μαρτίου 2016	• Προσφυγική και μεταναστευτική κρίση - Μαζική εισροή πολιτών τρίτων χωρών κυρίως Σύριων • Μετά το κλείσιμο των συνόρων των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων το Φεβρουάριο του 2016 υπήρξε ραγδαία αύξηση του αριθμού των αιτούντων άσυλο • Έναρξη εφαρμογής της Κοινής Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας -μετά τις 20 Μαρτίου 2016 παρά τη μείωση των συνολικών αφίξεων πολιτών τρίτων χωρών υπήρξε κατακόρυφη αύξηση των αιτούντων διεθνούς προστασίας [129] • Αρχή Προσφυγών: Με το Ν. 4375/2016, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το Ν. 4399/2016, ιδρύεται η νέα Αρχή Προσφυγών ως αυτοτελής Υπηρεσία που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εσωτερικών και ήδη στον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής. • Νόμος. 4375/2016 • Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας • EASO • Ασφαλής έννοια τρίτων χωρών • Νόμος για την αλλαγή σύνθεσης των Δευτεροβάθμιων Επιτροπών Ασύλου
6. **Υποδομές, προσωπικό και αρμοδιότητες των αρμόδιων αρχών**	Ναι	Από το καλοκαίρι του 2015 έως σήμερα	Ιδιαίτερα αυξημένες ανάγκες σε υλικοτεχνικές υποδομές και σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, της Υπηρεσίας Ασύλου[130] και της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης[131]
7. **Επιβολή του νόμου**	Ναι	2016	Βλ. Ε1.
8. **Μέτρα ενσωμάτωσης των αιτούντων άσυλο**			• Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) • Καταφύγια για ασυνόδευτα παιδιά • ΑΜΚΑ • Ομάδας Διαχείρισης, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης των

[127] Διαθέσιμο στο: http://www.immigration.gov.gr/documents/20182/0/4375_16.pdf/b22df40c-4de2-4c91-9f16-be91d25fb9cf
[128] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[129] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[130] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[131] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης

			Προσφύγων Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων • Επιτροπή για τη Στήριξη των Παιδιών των Προσφύγων Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων • Σχέδιο Ενοικιαζόμενου Διαμονής για τους Αιτούντες Άσυλο στην Ελλάδα • Πρόγραμμα προσωρινής στέγασης των προσφύγων του Δήμου Αθηναίων • Δήμος Λιβαδειάς-UNCHR κατάλυμα για Σχέδιο Μετεγκατάστασης • Δήμος Θεσσαλονίκης - Σύμβαση στέγασης των προσφύγων της UNCHR • Πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες όπως η διερμηνεία και παροχή βασικής ιατρικής, νομικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης • Πρόγραμμα βοήθειας με κάρτες μετρητών στην Ελλάδα • Ν. 4375/2015 • Πρόσβαση στην αγορά εργασίας των αιτούντων άσυλο • Πρόσβαση στις πρωτοβάθμιες μονάδες υγείας. • Τα παιδιά των αιτούντων άσυλο έχουν δωρεάν δημόσια εκπαίδευση • Οι αιτούντες έχουν δωρεάν νομική υποστήριξη ενώπιον του β' βαθμού εξέτασης • Άτομα με αναπηρία άνω του 67% δικαιούνται επίδομα εάν δεν έχει χορηγηθεί στέγη και έχουν δικαίωμα να αιτηθούν για στέγαση εάν υπάρχουν κενές θέσεις • Και δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας[132]
9. **Άλλο, παρακαλώ διευκρινίστε**			

[132] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.

Ε10. Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα για συγκεκριμένα στοιχεία των μέτρων που αναφέρονται στον προηγούμενο πίνακα. Λάβετε υπόψη ότι οι πολλαπλές ερωτήσεις είναι για να προσδιοριστεί απλώς η τυπολογία του μέτρου και πρέπει να υποδειχθούν μόνο τις επιλεγμένες επιλογές (όπως οι σειρές α) και β)). Περαιτέρω λεπτομέρειες παρέχονται από τη σειρά γ), με μια γενική εξήγηση στη σειρά ε)

Παρακαλώ αντιγράψτε ολόκληρο τον παρακάτω πίνακα για να δώσετε μια επισκόπηση των πρόσθετων μέτρων. Δεν υπάρχει όριο για τον αριθμό των μέτρων που πρέπει να συμπεριληφθούν, εφόσον είναι συνεπές με τις ζητούμενες πληροφορίες.

Μέτρα	**Επιλέξτε την περιοχή** που αντιστοιχεί σε εκείνα που επισημαίνονται στην Ε9, αφαιρώντας τις γραμμές που δεν ισχύουν: 1. Ελεγχος συνόρων 2. Κέντρα υποδοχής/διευθετήσεις διαμονής και άλλης στέγασης 3. Ευρύτερες υπηρεσίες υποδοχής (socialservices, healthservices), δικαιώματα που παρέχονται στους αιτούντες 4. Διαδικασία εγγραφής του αιτούντος άσυλο 5. Διαδικασία ασύλου (σε πρώτο και δεύτερο βαθμό) 6. Υποδομές, προσωπικό και αρμοδιότητες των αρμόδιων αρχών 7. Επιβολή του νόμου 8. Μέτρα ενσωμάτωσης των αιτούντων άσυλο 9. Άλλο, παρακαλώ διευκρινίστε	
	α) Έτος και μήνα που θεσπίστηκε το μέτρο	2013
	α) Τυπολογία των μέτρων *(παρακαλείσθε να αναφέρετε ποια από τις επιλογές ισχύουν)*	
	Μέτρο μετά από αύξηση ή μείωση αριθμών	Κέντρα Υποδοχής στα χερσαία σύνορα στη περιοχή του Έβρου, Κινητές Μονάδες Υποδοχής και Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης[133]
	Νέο μέτρο ή αλλαγή σε υπάρχον μέτρο	
	Διαρθρωτικά ή ad-hoc (προσωρινά) μέτρα	Κινητές Μονάδες για την έκτακτη αντιμετώπιση των αυξημένων εισερχόμενων ροών πολιτών τρίτων χωρών, από την Υ.Π.Υ.Τ.[134] Προ-καταγραφή των αιτημάτων ασύλου, στην ενδοχώρα από την Υπηρεσίας Ασύλου. Υλοποίηση του προγράμματος μετεγκατάστασης από την Υπηρεσίας Ασύλου[135].

[133] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[134] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[135] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017. Βλ. Στατιστικά Στοιχεία Υπηρεσίας Ασύλου (from 07/06/2013 to 31/12/2017): http://goo.gl/8ZYCVA Διαδικασίες μετεγκατάστασης (έως τις 14/01/2018, βλ.: http://goo.gl/zEabAV), στατιστικά Δουβλίνο (έως 30/11/2017, βλ.: http://goo.gl/CcjybV) και Δεδομένα προ-καταγραφών (2017, βλ.: http://goo.gl/M9z6bS. Βλ. επίσης: Το έργο της Υπηρεσίας Ασύλου το 2017: http://goo.gl/wbQx5j.

	Είδος μέτρου: - (Εθνικό) σχέδιο δράσης - Νομοθετικές πράξεις - Ειδική ομάδα εργασίας διοργανικής/πολυεπίπεδης για την κατάσταση - Ήπια μέτρα (εγχειρίδια, εγκύκλιοι, καθοδήγηση πολιτικής) - Πόροι (προσωπικό ή χρηματοδότηση) - Σχέδιο έκτακτης/επείγουσας ανάγκης - Άλλο, παρακαλείσθε να προσδιορίσετε	Η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής και στη συνέχεια συνέχισε να λειτουργεί ως Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης και η Υπηρεσία Ασύλου συστάθηκαν από το Ν.3709/2011[136]. Οι υπηρεσίες υποδοχής και παροχής διεθνούς προστασίας σε πολίτες τρίτων χωρών ακολουθούν ευρωπαϊκά πρότυπα, και κυρίως ακολουθώντας τις προβλεπόμενες, από την Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τη Μετανάστευση, δράσεις[137]. Οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση)[138] Νόμος 4375/2016 για την ταχύρυθμη διαδικασία στα σύνορα, αρθ.60, παρ. 4. Διατάξεις για τη συμμετοχή των εμπειρογνωμόνων της EASO στη διαδικασία ασύλου με το ν.4375/2016, τροποποιήσεις σχετικών διατάξεων με το νόμο 4399/2016 αρθρ. 86, και την ΚΥΑ οικ.13257/2016 - ΦΕΚ 3455/Β/26-10-2016[139]. Νομική συνδρομή σε β' βαθμό, Νόμος 4375/2016 Προκηρύξεις και πρόσληψη υπαλλήλων με σύμβαση ορισμένου χρόνου (ΣΟΧ) εργασίας και χρηματοδότηση Υπηρεσίας Ασύλου από AMIF, αλλά και μετακινήσεις - μετατάξεις του προσωπικού[140] Η λειτουργία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης χρηματοδοτήθηκε και από τα ταμεία AMIF, ISF και μέσω εκτάκτων μέτρων (emergency assistance)[141]
	Άλλα στοιχεία	
	α) Γενικός στόχος του μέτρου (τι προοριζόταν;)	
	β) Προβλεπόμενη και πραγματική διάρκεια του μέτρου	
	γ) Βασικά στοιχεία του μέτρου (περιγραφή του μέτρου)	
	δ) Αρχές που εμπλέκονται στη σύνταξη του μέτρου	
	ε) Αρχές που εμπλέκονται στην πρόταση και την έγκριση κάθε μέτρου	
	στ) Αρχές που εφαρμόζουν μέτρα	Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Υπηρεσία Ασύλου, Ελληνική Αστυνομία, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης και Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών[142].

[136] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2014/06/3907.pdf
[137] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[138] Διαθέσιμο στο: http://www.opengov.gr/ypes/wp-content/uploads/downloads/2016/10/keimeno_odigias.pdf
[139] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[140] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[141] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[142] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

	ζ) Άλλα	

Ε11. Σε ποιο βαθμό εφαρμόστηκαν κάποια από τα μέτρα από μη κρατικές οντότητες που έλαβαν εντολή από κρατική αρχή μέσω χρηματοδότησης ή έργου/νόμου/ανά μέτρο;

Παρακαλείσθε να εξηγήσετε περαιτέρω.

Θεματική	**Έκταση συμμετοχής μη κρατικών οντοτήτων (εάν ναι, σε ποιο βαθμό)**
Έλεγχος συνόρων (*παρακαλείσθε να προσδιορίσετε αν αναφέρεται ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων, ο προσωρινός έλεγχος στα εσωτερικά σύνορα ή/και οι αστυνομικοί έλεγχοι σε παραμεθόριες περιοχές)*	• Frontex • EASO • ΜΕΤΑδραση (πολιτισμικοί μεσολαβητές) • MedicineduMondeandMedin (ιατρική εξέταση και προσδιορισμός των ευάλωτων ατόμων)
Κέντρα υποδοχής/διευθετήσεις διαμονής και άλλης στέγασης	• Μετά από αίτημα της Ελλάδας, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας ενεργοποιήθηκε στις 3 Δεκεμβρίου 2015. Σε απάντηση, 20 διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες προσέφεραν περισσότερα από 200,000 είδη ανακούφισης, όπως σκηνές, κρεβάτια, υπνόσακους, κουβέρτες, σετ υγιεινής και ηλεκτρογεννήτριες. Μέχρι τον Ιούλιο του 2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χορήγησε συμβόλαια έκτακτης βοήθειας συνολικού ύψους 401 εκατ. Ευρώ στους εταίρους ανθρωπιστικής βοήθειας στην Ελλάδα, όπως τα όργανα των Ηνωμένων Εθνών, το κίνημα του Ερυθρού Σταυρού/Ημισελήνου και οι ΜΚΟ. Η χρηματοδότηση καλύπτει την παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, ψυχοκοινωνικής περίθαλψης, βελτιωμένων συνθηκών υγιεινής και φροντίδας (συμπεριλαμβανομένων των διαμερισμάτων) για όσους έχουν ανάγκη, περίθαλψης για ασυνόδευτους ανηλίκους, καθώς και άτυπης εκπαίδευσης και συστήματος κουπονιών για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα • Τον Νοέμβριο του 2015, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ξεκίνησε την υλοποίηση ενός έργου για τη στέγαση υποψηφίων μετεγκατάστασης («Διαμονή για Μετεγκατάσταση» Μετά την υπογραφή συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, τον Δεκέμβριο του 2015, το έργο συνεχίστηκε και η UNHCR δεσμεύθηκε να εγκαταστήσει σταδιακά 20.000 θέσεις σε ανοικτές εγκαταστάσεις, χρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αφιερωμένες πρωτίστως στους αιτούντες διεθνή προστασία που είναι επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση. Μετά από την αναθεώρηση της συμφωνίας τον Ιούλιο του 2016, το σχέδιο επεκτάθηκε και σε άλλους αιτούντες άσυλο, κυρίως στους υποψηφίους για την οικογενειακή επανένωση στο Δουβλίνο και στους αιτούντες που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες. Ο στόχος των 20.000 θέσεων επιτεύχθηκε τον Δεκέμβριο του 2016 σύμφωνα με την UNHCR[143]. • Κάθε νησί διαθέτει διάφορες εγκαταστάσεις που διευθύνονται από ΜΚΟ για την προσωρινή στέγαση ευάλωτων ομάδων, όπως οικογένειες, άτομα με υγειονομικές συνθήκες και ασυνόδευτα παιδιά • Οι ΜΚΟ φιλοξενούν στέγαστρα για ασυνόδευτα παιδιά προσφύγων και μεταναστών στην ηπειρωτική χώρα.. • ΜΕΤΑδραση • Arsis • Praksis • Hliaktida • Solidarity now • Save the Children • Red Cross

[143] Διαθέσιμο στο: http://www.asylumineurope.org/reports/country/greece/reception-conditions/housing/types-accommodation.

	• Network for Children's rights • Faros for unaccompanied children • Caritas • Elix • MdM • MsF • Organization Earth • Apostoli • Translators without borders • Movement on the Ground • Refugee Boat Foundation
Ευρύτερες υπηρεσίες υποδοχής (κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες υγείας), **δικαιώματα που παρέχονται στους αιτούντες**	ΜΚΟ παρέχουν υποστηρικτικές – συμπληρωματικές, ως προς το έργο των αρμόδιων Υπηρεσιών, δραστηριότητες αναφορικά με τη παροχή πρώτων ειδών, ιατρικής περίθαλψης, ενημέρωσης, διερμηνείας και νομική κάλυψη[144]. • Unicef (education) • ΜΕΤΑδραση • Arsis • Praksis • Hliaktida • Solidarity now • Save the Children • Red Cross/Crescent • Network for Children's rights • Faros for unaccompanied children • Caritas • Elix • MdM • MsF • Organization Earth • Apostoli • Translators without borders • Movement on the Ground • Refugee Boat Foundation • International Rescue Committee • Danish Refugee Council • Norwegian Refugee Council • Oxfam • Χαμόγελο του Παιδιού
Διαδικασία εγγραφής του αιτούντος άσυλο	
Διαδικασία ασύλου (σε πρώτο και δεύτερο βαθμό)	Η EASO υποστήριξε την διαδικασία ασύλου με τη διάθεση εμπειρογνωμόνων κρατών μελών της ΕΕ, κυρίως, χειριστών υποθέσεων διεθνούς προστασίας οι οποίοι διενεργούν συνεντεύξεις με τους αιτούντες και γνωμοδοτούν αναφορικά με την απόφαση πρώτου βαθμού επί της ουσίας ή επί του απαραδέκτου αλλά δεν έχουν δικαίωμα έκδοσης απόφασης διεθνούς προστασίας καθώς και με την διάθεση διερμηνέων στην Υπηρεσία Ασύλου. Επίσης: • UNHCR • ΜΕΤΑδραση (πολιτιστικοί διαμεσολαβητές και νομική συνδρομή)[145] • Greek Council for Refugee (νομικήσυνδρομή) • Arsis (νομική συνδρομή) • Network for children's rights (νομικήσυνδρομή) • SOS Children's villages (νομική συνδρομή) • Ecumenical Programme for Refugees (νομικήσυνδρομή) • Praksis (νομική συνδρομή) • European Lawyers (νομική συνδρομή – Λέσβος)

[144] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[145] Συνεργασία με την Υπηρεσία Ασύλου μέσω σύμβασης υπό τη χρηματοδότηση της Υπηρεσίας Ασύλου μέσω των ταμείων AMIF και EEA GRANTS.

Διαδικασία ασύλου (σε πρώτο και σε δεύτερο βαθμό)	Επικουρικά
Υποδομές, προσωπικό και αρμοδιότητες των αρμόδιων αρχών	Επικουρικά
Επιβολή του νόμου	EUROPOL
Άμεσα μέτρα ένταξης για τους αιτούντες άσυλο	ΜΚΟ που υλοποίησαν εκπαιδευτικές δραστηριότητες[146] (όπως π.χ. ΜΕΤΑδραση)
Προσθέστε γραμμές όπου χρειάζεται	• Frontex • EASO • ΜΕΤΑδραση (πολιτισμικούς μεσολαβητές) • Médecins du Monde και Medin (ιατρική εξέταση και εντοπισμός ευάλωτων ατόμων)

[146] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

Ε12. Λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις των διακυμάνσεων της εισροής στις τοπικές αρχές, πώς και σε ποιο βαθμό οι τοπικές αρχές επηρεάζονται από τα μέτρα που λαμβάνονται από τις εθνικές κυβερνήσεις/αρχές που είναι αρμόδιες; Σε ποιο βαθμό οι τοπικές αρχές ήταν σε θέση να επηρεάσουν αυτή τη διαδικασία;

Παρόλο που είναι πέρα από το πεδίο της μελέτης να μπορέσει να περιγράψει και να αναλύσει τις επιπτώσεις σε όλες τις διάφορες ενδιαφερόμενες τοπικές αρχές, παρακαλείσθε να αναπτύξετε τον τρόπο με τον οποίο τα εθνικά μέτρα που λαμβάνονται γενικά επηρεάζουν τις περιφερειακές ή τοπικές αρχές.

Περιοχή	**Επιπτώσεις στις τοπικές αρχές**	**Επιρροή στη διαδικασία**
Έλεγχος συνόρων (*παρακαλείσθε να προσδιορίσετε αν αναφέρεται ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων, ο προσωρινός έλεγχος στα εσωτερικά σύνορα ή/και οι αστυνομικοί έλεγχοι σε παραμεθόριες περιοχές)*	Δήμοι, Περιφέρειες και τοπικές κοινωνίες	
Κέντρα υποδοχής/διευθετήσεις διαμονής και άλλης στέγασης		
Ευρύτερες υπηρεσίες υποδοχής (socialservices, healthservices), **δικαιώματα που παρέχονται στους αιτούντες**	Νοσοκομειακή περίθαλψη, υπηρεσίες στέγασης κλπ.[147]	
Διαδικασία εγγραφής του αιτούντος άσυλο		
Διαδικασία ασύλου (σε πρώτο και δεύτερο βαθμό)		
Υποδομές, προσωπικό και αρμοδιότητες των αρμόδιων αρχών	Ναι	• Κοινωφελή Προγράμματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ). • Πρόσληψη υπαλλήλων ορισμένου χρόνου στις αρμόδιες Υπηρεσίες[148].
Επιβολή του νόμου		• Διατήρηση της Δημόσιας Τάξης[149]
Άμεσα μέτρα ένταξης για τους αιτούντες άσυλο	Εργασιακή ένταξη	
Προσθέστε γραμμές όπου χρειάζεται	Δήμοι, Περιφέρειες και τοπικές κοινωνίες	

[147] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[148] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[149] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

2.2. Μείωση ή κατάργηση των μέτρων μετά από μείωση του αριθμού αιτήσεων ασύλου

E13. Πολλά κράτη μέλη παρουσίασαν μείωση της εισροής αιτήσεων ασύλου το τρίτο και τέταρτο τρίμηνο του 2016, ενώ σε ορισμένα κράτη μέλη παρατηρήθηκε μια πιο ακανόνιστη μείωση σε ορισμένα χρονικά διαστήματα μετά την περίοδο 2014-2016. Εάν το κράτος σας (μέλος) αντιμετώπισε μείωση των αιτήσεων ασύλου, έγιναν αλλαγές (στο πεδίο εφαρμογής) σε μέτραπου είχαν προηγουμένως προσαρμόστει ή εισασχθεί;

Αυτή η ερώτηση επιδιώκει να καταλάβει εάν και πώς άλλαξαν τα μέτρα που υιοθετήθηκαν κατά την προηγούμενη αύξηση. Εξηγήστε τη διαδικασία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιήθηκε η αξιολόγηση (από την κυβέρνηση) για τη μείωση του πεδίου εφαρμογής των μέτρων.

Η Ελλάδα αντιμετώπισε αύξηση κατά το χρονικό διάστημα που εξετάζεται, όχι μείωση[150]. 2014: 9.431 αιτήσεις ασύλου 2015: 13.195 αιτήσεις ασύλου 2016: 51.092 αιτήσεις ασύλου[151].

E14. Σε ποιο βαθμό η μείωση είχε ως αποτέλεσμα την προσαρμογή ή την κατάργηση/διάλυση των μέτρων που ελήφθησαν σε περιόδους αύξησης;

Δεν εφαρμόζεται.

E15. Σε ποιο βαθμό η μείωση οδήγησε σε μετατόπιση της πολιτικής και διοικητικής ιεράρχησης των ληφθέντων μέτρων (π.χ. Από τη διαδικασία χορήγησης ασύλου στην ένταξη και/ή την επιστροφή);

Δεν εφαρμόζεται.

E16. Σε ποιο βαθμό η μείωση οδήγησε σε μέτρα (ή/και σε δημόσια συζήτηση) σχετικά με τη διατήρηση της καθιερωμένης εισδοχής, τις δυνατότητες στέγασης και ένταξης καθώς και τη διατήρηση της αποκτηθείσας εμπειρογνωμοσύνης (π.χ. Τακτική κατάρτιση πρώην υπαλλήλων, συντήρηση υποδομών, αύξηση των δυνατοτήτωνεντός άλλων διαδικασιών εισδοχής, όπως η επανεγκατάσταση, μετεγκατάσταση, ηεισδοχή ανθρωπιστικής βοήθειας);

Δεν εφαρμόζεται.

[150] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[151] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2017/11/Greek_Asylum_Service_Statistical_Data_GR.pdf.

Ενότητα 3: Αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί

Αυτή η φάση αφορά την περίοδο μετά την εφαρμογή νέων πρακτικών και ad-hoc μέτρων και την παρακολούθησή τους. Μόνο τα Κράτη Μέλη που εφάρμοσαν εθνικά μέτρα λόγω της διακύμανσης της εισροής πρέπει να απαντήσουν. Παρακαλούμε αντιγράψτε ολόκληρο τον παρακάτω πίνακα για όλα τα μέτρα που αναφέρονται στηνΕ10.

Ε17α. Παρακαλείσθε νααναφερέτε τις επιπτώσεισ και την αποτελεσματικότητα κάθε μέτρου που αναφέρεται παραπάνω

Μέτρα	**Άμεση επίπτωση** (στις πρώτες ημέρες ή εβδομάδες μετά την εφαρμογή του)	Κινητές Μονάδες και λειτουργία hotspots[152]
	Μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα (ένα μήνα ή περισσότερο μετά την εφαρμογή του)	• Διαδικασία προ-καταγραφής των αιτημάτων ασύλου το οποίο ολοκληρώθηκε το καλοκαίρι του 2016 συνετέλεσε σημαντικά στη διαχείριση των πολυάριθμων εισερχόμενων ροών. • Πρόγραμμα μετεγκατάστασης (relocation) που έχουν ανάγκη Διεθνούς Προστασίας • Εφαρμογή του Κανονισμού «Δουβλίνο ΙΙΙ»[153]
	Συμπληρωματικές ή παρενέργειες και απροσδόκητες/απρόβλεπτες επιπτώσεις (επιπτώσεις που δεν εξετάστηκαν αρχικά κατά την εφαρμογή του μέτρου)	Υπερφόρτωση των Δομών Υποδοχής και των Κέντρων Φιλοξενίας.
	Το μέτρο αξιολογήθηκε ως προς την αποτελεσματικότητα; Αν ναι, από ποιον;	• Αξιολόγηση από την Επιτροπή LIBE των δράσεων υποδοχής και απόδοσης ασύλου σε πολίτες τρίτων χωρών όπως ενδεικτικά[154]: • Την παροχή καταλύματος σε ευάλωτους αιτούντες • Επάρκεια ανθρώπινων πόρων των αρμόδιων Υπηρεσιών • Η πρόσβαση των αιτούντων άσυλο σε μέσο έννομης προστασίας κατά αρνητικής απόφασης επί του αιτήματός τους • Την προστασία των ευάλωτων ομάδων κ.ο.κ.[155].
	Ποιο ήταν το αποτέλεσμα της αξιολόγησης;	Έχουν καταβληθεί σημαντικές προσπάθειες και έχει καταγραφεί σημαντική πρόοδος στις διαδικασίες υποδοχής και παροχής ασύλου από την Ελλάδα, ωστόσο η χώρα θα πρέπει να συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθειες για να εξασφαλίσει την αποτελεσματική διαχείριση των εισερχομένων ροών πολιτών τρίτων χωρών που εισέρχονται στην επικράτεια[156].

Ε17β. Η μεταβαλλόμενη εισροή αιτούντων άσυλο προκάλεσε αλλαγές στις εθνικές προσεγγίσεις για άλλους τύπους μετανάστευσης, π.χ. Οικονομική μετανάστευση ή οικογενειακή επανένωση;

Το ερώτημα αποβλέπει στο να διαπιστωθεί κατά πόσον ο αυξημένος αριθμός αιτήσεων ασύλου επέφερε αλλαγές σε άλλους τομείς πολιτικής, όπως για παράδειγμα μια αυστηρότερη προσέγγιση στην οικογενειακή επανένωση ή μείωση των ποσοστών μετανάστευσης εργατικού δυναμικού.

Δεν εφαρμόζεται.

[152] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[153] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[154] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[155] Διαθέσιμο στο: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/LIBE/DV/2017/01-12/COM_C(2016)8525_EL.pdf
[156] Διαθέσιμο στο: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/LIBE/DV/2017/01-12/COM_C(2016)8525_EL.pdf

Ενότητα 4: Χρηματοδότηση των εφαρμοζόμενων μέτρων, άλλων πόρων και διοικητικός φόρτος

Ε18α. Πώς χρηματοδοτήθηκαν τα εφαρμοζόμενα εθνικά μέτρα; (δηλ. βάσει ενός προϋπολογισμού έκτακτης ανάγκης που εγκρίθηκε στο κοινοβούλιο, πρόσθετης κατανομής του προϋπολογισμού από το αρμόδιο υπουργείο/αρχή, μέσω δημοσιονομικών συνεισφορών από πολλαπλές αρχές, κεντρικής συνεισφοράς στον προϋπολογισμό)

Τα εθνικά μέτρα που υλοποιούνται χρηματοδοτούνται από Ευρωπαϊκούς και Εθνικούς Πόρους[157]. Εκτός των Υπηρεσιών της Υποδοχής και Ταυτοποίησης και Ασύλου, στη διαχείριση του μεγάλου όγκου των προσφυγικών ροών στην Ελλάδα, εμπλέκονται οι υπηρεσίες των Περιφερειών, οι υπηρεσίες των Δήμων, το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή[158], η Ελληνική Αστυνομία, τα νοσοκομεία, οι αρμόδιες υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης, διεθνείς οργανισμοί, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ)[159], φορείς της κοινωνίας των πολιτών[160], ιδρύματα, φορείς, και εθελοντικές οργανώσεις. Το έργο των προαναφερθέντων φορέων περιλαμβάνει δράσεις και παροχές με πολύ υψηλές διοικητικές και οργανωτικές απαιτήσεις λόγω της τεράστιας έντασης του φόρτου εργασίας, συγκριτικά με τις τοπικές κοινωνίες και υποδομές, αλλά και με υψηλό δημοσιονομικό κόστος[161], καθώς αυξάνονται οι δαπάνες για διαμόρφωση των νέων υποδομών υποδοχής[162] και κράτησης, οι δαπάνες για τις βασικές παροχές φιλοξενίας[163] και διαβίωσης (σίτιση, ύδρευση, κ.ά.), οι δαπάνες για συντήρηση των υποδομών, οι δαπάνες για το υψηλό λειτουργικό κόστος όλων των προαναφερθεισών δραστηριοτήτων[164], οι δαπάνες για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και νοσηλεία των εισερχόμενων πληθυσμών κ.α., ενώ το κράτος βρίσκεται σε βαθιά οικονομική ύφεση[165].
Δαπάνες επίσης προβλέφθηκαν και για τις κοινές Ευρωπαϊκές Επιχειρήσεις Επιστροφής (JROs), «οι οποίες βάρυναν τις πιστώσεις των οικονομικών ενισχύσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επιστροφών (ΤΕ) της Ελλάδας και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επιστροφών (ΤΕ) των διοργανωτριών χωρών, πλην των οδοιπορικών εξόδων των συνοδών της ελληνικής αποστολής που καλύφθηκαν από τον κρατικό προϋπολογισμό»[166].
Το συντονισμό των εν λόγω επιχειρήσεων έχει αναλάβει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex)[167].

Ε18β. Ήταν το σχέδιο χρηματοδότησης των ad hoc μέτρων διαφορετικό απο τη χρηματοδότηση ήδη υπαρχόντων και διαρθρωτικών μέτρων για τισ εθνικές πολιτικές ασύλου/εθνικό σύστημα ασύλου; Πως;

Παρακαλείστε να εξηγήσετε.

Μεγάλο μέρος της χρηματοδότησης των ad hoc μέτρων, προέκυψε με τη μορφή εκτάκτων μέτρων (emergencymeasures).

[157] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20171114_managing_migration_eu_financial_support_to_greece_en.pdf
[158] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[159] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[160] Βλ.: http://www.gcr.gr/index.php/el/action/gcr-projects/2015/item/518-fighting-the-refugee-crisis-in-athens
[161] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[162] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[163] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[164] European Commission (2015) *Final Communication from the Commission to the European Parliament and the Council Progress Report on the Implementation of the Hotspots in Greece – 15.12.2015 Com(2015) 678.* Strasbourg: European Commission. Available at: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/securing-eu-borders/legal-documents/docs/communication_-_progress_report_on_the_implementation_of_the_hotspots_in_greece_en.pdf
[165] Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), σε έκθεσή του για τις οικονομικές συνέπειες από την αύξηση των μεταναστευτικών ροών στην Ευρώπη, εκτιμούσε πως το δημοσιονομικό κόστος της Ελλάδας για το 2015 για τη διαχείριση των προσφύγων, έφτασε το ποσοστό του 0.17% του Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) (περίπου τριακόσια (300) εκατ. ευρώ). Βλ.: https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2016/sdn1602.pdf
[166] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf
[167] Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/annual-policy/annual-policy-12b_greece_apr_part2_greek.pdf

Ε19. Μήπως η διακύμανση της εισροής επέφερε αύξηση/μείωση του διοικητικού φόρτου για τις αρμόδιες εθνικές αρχές των αιτούντων άσυλο; Εάν ναι, πώς αντιμετωπίστηκε το κράτος μέλος σας με αυτό;

Θεωρήστε ως διοικητικό φόρτο την πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού, πρόσθετες εκπαιδεύσεις, αλλαγές στις διαδικασίες κ.λπ..

Η αύξηση της εισροής των αιτούντων άσυλο επέφερε πίεση στο διοικητικό φόρτου για τις αρμόδιες εθνικές αρχές για τους αιτούντων άσυλο. Ενδεικτικά, η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, η Υπηρεσία Ασύλου, το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, ο Στρατός, η Αστυνομία, οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και οι δήμοι των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου αύξησαν κατά πολύ το προσωπικό τους λόγω της ως άνω εισροής και του συνακόλουθου για την αποτελεσματική διαχείριση και υλοποίηση των αναγκών του μεγάλου αριθμού αιτούντων άσυλο που εισήλθε στη χώρα τα έτη 2014-2016.

Ε20. Σε ποιο βαθμό η θέσπιση πρόσθετων μέτρων οδήγησε άμεσα στην αύξηση του προσωπικού/του ανθρώπινου δυναμικού σε εθνικό (υπουργείο, εθνικές υπηρεσίες) ή σε τοπικό επίπεδο;

Μπορείτε να αναφέρετε μία ή δύο μελέτες περίπτωσης εάν οι διαφορές είναι σημαντικές μεταξύ μεγάλου αριθμού τοπικών δήμων.

Σε επίπεδο Υπουργείου (πρώην Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, κατόπιν Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και τώρα Μεταναστευτικής Πολιτικής) τα πρόσθετα μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης επέβαλαν την προκήρυξη και κάλυψη θέσεων προσωπικού κυρίως συμβασιούχων αλλά και μέσω του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ) και μέσω αποσπάσεων και μετατάξεων προσωπικού[168]. Επιπρόσθετα, για την ενίσχυση του προσωπικού των διαφόρων Δήμων στη χώρα, υλοποιήθηκαν κοινωφελή προγράμματα του Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)[169].

[168] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[169] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

Ενότητα 5: Η πορεία προς τα εμπρός - μελλοντική ετοιμότητα

Το παρόν τμήμα αφορά όλα τα κράτη μέλη και τη Νορβηγία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν παρουσίασαν σημαντικές διακυμάνσεις στον αριθμό των αιτήσεων ασύλου.

E21. Μετά τις διακυμάνσεις μεταξύ 2014 και 2016, το κράτος μέλος σας έθεσε σε λειτουργία νέους διαρθρωτικούς μηχανισμούς (σχεδιασμού έκτακτης ανάγκης) για να προσαρμοστεί στην (πιθανή) μεταβαλλόμενη εισροή αιτούντων άσυλο στο μέλλον;

Ναι/Όχι

Τεκμηριώστε την απάντηση σας παρακάτω.

- Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (SRSS): Η SRSS παρέχει άμεση υποστήριξη στη διαχείριση της μετανάστευσης στην Ελλάδα, σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής και τις υπηρεσίες της ΕΕ. Ο επικεφαλής του SRSS είναι ο συντονιστής της ΕΕ για την εφαρμογή της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης.
- Ομάδες ασφαλείας Συνόρων
- Frontex
- NATO
- Λιμενικό/Ακτοφυλακή
- EURODAC
- Σχεδιασμός δημιουργίας επιπλέον κλειστών προαναχωρησιακών κέντρων κράτησης στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου
- Σχεδιασμός επέκτασης της χωρητικότητας των υφιστάμενων Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης
- Ενίσχυση προσωπικού Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης

E22α. Παρακαλείσθε να αναπτύξετε σε ποιο βαθμό η εμπειρία από το 2014-2016 βοήθησε την κυβέρνηση (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο) να προετοιμαστεί για οποιαδήποτε μελλοντική μεταβολή εισροής στις αιτήσεις ασύλου, όπως για το 2017;

Παρακαλείστε να εξηγήσετε.

Η εμπειρία των ετών 2014-2016 έχει συμβάλει σημαντικά στην προετοιμασία της κυβέρνησης για τυχόν μεταβολές στις αιτήσεις ασύλου σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Πρωτίστως, δημιουργήθηκε χωριστό Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, όπως επίσης, Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής και Γενική Γραμματεία Υποδοχής. Τόσο η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης όσο και η Υπηρεσία Ασύλου ενισχύθηκαν σημαντικά σε προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή αλλά και τεχνογνωσία. Με το Ν. 4375/2016, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το Ν. 4399/2016, ιδρύεται η νέα Αρχή Προσφυγών ως αυτοτελής Υπηρεσία.

E22β. Έχουν προβλεφθεί πιθανά μελλοντικά μέτρα; Εξετάζονται νέα μέτρα;

Παρακαλείστε να εξηγήσετε.

Οι αποφάσεις για μελλοντικά μέτρα λαμβάνονται σε κεντρικό (κυβερνητικό) επίπεδο[170].

[170] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

Ενότητα 6: Καλές πρακτικές και διδάγματα

Η Ενότητα 6.1 εξετάζει τις υπάρχουσες προκλήσεις και εμπόδια για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ειδικών πολιτικών για την προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες εισροές αιτήσεων ασύλου. Τα ΕΣΕ του ΕΔΜ καλούνται να δικαιολογήσουν τις απαντήσεις τους προσδιορίζοντας (α) για ποιους το προσδιορισθέν πρόβλημα αποτελεί πρόκληση, (β) προσδιορίζοντας τις πηγές των παρεχόμενων πληροφοριών (π.χ. υφιστάμενες μελέτες/αξιολογήσεις, πληροφορίες που έχουν ληφθεί από αρμόδιες αρχές ή νομολογία) και (γ) γιατί θεωρείται ότι αποτελεί πρόκληση.

Η Ενότητα 6.2 στοχεύει να επισημάνει τις καλές πρακτικές των κρατών μελών που έχουν εφαρμόσει και διαχειριστούν με επιτυχία τις διακυμάνσεις της εισροής αιτούντων άσυλο. Αυτή η Ενότητα μπορεί επίσης να περιλαμβάνει διδάγματα από την πρακτική εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών και μέτρων. Τα ΕΣΕ του ΕΔΜ καλούνται να δικαιολογήσουν τις απαντήσεις τους εντοπίζοντας (α) ποιος το θεωρεί ορθή πρακτική, (β) να προσδιορίσουν τις πηγές των παρεχόμενων πληροφοριών και (γ) γιατί θεωρείται καλή πρακτική.

6.1. Προκλήσεις και εμπόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών προσαρμογής στην μεταβαλλόμενη εισροή αιτούντων άσυλο

E23. Ποιες είναι οι κυριότερες προκλήσεις ή/και εμπόδια που έπρεπε να αντιμετωπίσει το κράτος μέλος σας κατά το σχεδιασμό στρατηγικών, διαρθρωτικών μηχανισμών και μέτρων προσαρμογής στην εισροή αιτούντων άσυλο;

- Ο μεγάλος αριθμός αφίξεων πολιτών τρίτων χωρών (οι αριθμοί αναφέρονται ανωτέρω).
- Μεγάλος αριθμός αιτήσεων ασύλου (2ος μεγαλύτερος στην Ευρώπη κατ' αναλογία πληθυσμού)
- Απαιτήσεις διερμηνείας κατά τις διαδικασίες ασύλου
- Απαιτήσεις νομικής βοήθειας κατά τις διαδικασίες ασύλου
- Απαιτήσεις αξιοπρεπών και ασφαλών συνθηκών διαβίωσης εντός των δομών φιλοξενίας στην ηπειρωτική χώρα και στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και των κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης
- Ύπαρξη πολλών άτυπων δομών φιλοξενίας μεταναστών και προσφύγων με ιδιαιτέρως προβληματικές συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας (Ειδομένη, λιμάνι Πειραιώς, Ελληνικό κλπ.)
- Απαιτήσεις έγκυρης διαδικασίας εξακρίβωσης ανηλικότητας
- Απαίτηση δημιουργίας αποτελεσματικού συστήματος επιτροπείας ανηλίκων
- Αναγκαιότητα άμεσης δημιουργίας και ανεύρεσης κατάλληλων δομών φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων
- Αναγκαιότητα μεγάλου αριθμού παιδιών προσφύγων και μεταναστών για πρόσβαση στη επίσημη τυπική εκπαίδευση και δημιουργίας προ-ενταξιακών σχολικών τάξεων
- Αναγκαιότητα επικαιροποίησης του υφιστάμενου και δημιουργίας ολιστικού μοντέλου κοινωνικής ένταξης
- Επιτάχυνση διαδικασιών ασύλου, μετεγκατάστασης και οικογενειακής επανένωσης
- Απροθυμία κρατών μελών της ΕΕ να υλοποιήσουν το σχέδιο μετεγκατάστασης

6.2. Καλές πρακτικές και διδάγματα

E24. Έχει κάνει ή θα κάνει το κράτος μέλος σας εθνική αξιολόγηση των πολιτικών και των μέτρων που εφαρμόζονται κατά την περίοδο 2014-2016;

Εάν έχει ήδη πραγματοποιηθεί, παρακαλούμε να επεξεργαστείτε τα ευρήματα.

Η σύνταξη αξιολόγησης των πολιτικών και των μέτρων που εφαρμόστηκαν κατά τη χρονική περίοδο 2014-2016, μπορεί να δοθεί από ανώτατο κεντρικό κυβερνητικό επίπεδο[171].

Ωστόσο, πρέπει να αναφερθούν τα εξής αποτελέσματα, ως σημαντικά -αντιπροσωπευτικά- συμπεράσματα των πολιτικών και των μέτρων που εφαρμόστηκαν κατά την περίοδο 2014-2016:

- Αλματώδης μείωση των θανατηφόρων περιστατικών και ναυαγίων στα θαλάσσια σύνορα με την Τουρκία το 2016 σε σύγκριση με το 2015.
- Αποτελεσματική καταγραφή των αφιχθέντων ατόμων στα ελληνικά νησιά το 2016 (ποσοστό πλέον είναι πάνω από 90% ενώ το 2015 ήταν κάτω από 20%).
- Αποτελεσματική προ-καταγραφή και μεταγενέστερα καταγραφή των αιτούντων άσυλου στην ηπειρωτική Ελλάδα το 2016.

[171] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

Ε25. Θα μπορούσατε να προσδιορίσετε τις καλές πρακτικές στο κράτος μέλος σας όσον αφορά τη διασφάλιση της ευελιξίας και της προσαρμοστικότητας του εθνικού συστήματος ασύλου και των συναφών υπηρεσιών προκειμένου να αντιμετωπίσετε μια μεταβαλλόμενη εισροή αιτούντων άσυλο;

Αν ναι, παρακαλείσθε να εξηγήσετε.

Αναφορικά με τη λειτουργία της Υπηρεσίας Ασύλου η διαδικασία της προ-καταγραφής υπήρξε ένα καλό παράδειγμα καλής πρακτικής και ευελιξίας εκ μέρους του δημόσιου τομέα με τη σύμπραξη της UNHCR και της EASO[172].

Η Υπηρεσία Ασύλου συμμετείχε στο διαγωνισμό ΕΠΣΑ 2017. Στόχος του Ευρωπαϊκού Βραβείου Δημόσιου Τομέα για το 2017 (EPSA Public Sector Award 2017) ήταν να αναδείξει και να επιβραβεύσει τις δράσεις εκείνες, οι οποίες επιδεικνύουν μία καινοτόμα προσέγγιση στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών και στη χάραξη πολιτικών σε μία εποχή που ο Δημόσιος Τομέας στην Ευρώπη καθίσταται πολυδιάστατος και με αυξημένες υποχρεώσεις. Η Υπηρεσία Ασύλου υπέβαλε αίτηση στο διαγωνισμό EPSA Public Sector Award για το έτος 2017 (http://www.epsa2017.eu) στην οποία περιέγραψε πώς σχεδιάστηκε η διαδικασία της μαζικής προ-καταγραφής το καλοκαίρι του 2016, γιατί ήταν αναγκαία, ποια ήταν τα καινοτόμα στοιχεία της και ποιοι οι φορείς που συνεργάστηκαν. Παρόλο που τελικά η πρόταση δεν προτάθηκε για το βραβείο, οι αξιολογητές έκαναν ορισμένα ιδιαίτερα θετικά σχόλια[173]:

- «Πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια, μια τέτοια εκτεταμένη άσκηση που περιλαμβάνει ελληνικές αρχές, διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς και τοπικές ΜΚΟ συντονίζει τις προσπάθειές τους για την ταχεία πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου και την εγγραφή των προσφύγων».
- «Το έργο συμμετείχε σε μια λύση διαχείρισης κρίσεων. Απάντησε στην επιχειρησιακή και ανθρωπιστική επιταγή για την αντιμετώπιση του μεγάλου αριθμού προσφύγων στα σύνορα Ελλάδας/ΠΓΔΜ...».
- «Το έργο είναι άκρως σημαντικό και ανταποκρίνεται στις βασικές ανάγκες των ομάδων-στόχων. Αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Το έργο οργανώνεται με καλό τρόπο και είναι εξαιρετικό ».
- «Ο αιτών πρότεινε ποσοτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που υποδηλώνει καλή απόδοση του έργου».
- «Η άσκηση προκαταχώρισης των αιτούντων άσυλο έχει υψηλή ικανότητα εκμάθησης. Παρέχει μια σημαντική πρακτική γνώση που επιτρέπει την καλύτερη προετοιμασία και διαχείριση της κρίσης των προσφύγων, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις πτυχές της κρίσης που αφορούν την ανθρωπιστική και ανθρώπινη αξιοπρέπεια ».
- «Το έργο είναι σαφώς μεταβιβάσιμο σε άλλα επίπεδα και άλλους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, όταν πηγαίνει στη μέθοδο. Το ίδιο ισχύει και για τη δυνατότητα μεταφοράς σε άλλες χώρες όταν πρόκειται για την επίλυση του προβλήματος. Έχει πολύ υψηλό επίπεδο μαθησιακής ικανότητας ».
- «Το έργο απευθύνεται ρητά και έμμεσα σε θέματα κοινωνικής ένταξης βραχυπρόθεσμα (προκαταχώριση) καθώς και σε ευρύτερη προοπτική (αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και της αξιοπρέπειας)».
- «Το έργο έχει κάποια στοιχεία ότι έχει ληφθεί υπόψη η κοινωνική ένταξη. Υποδεικνύει επίσης ότι αυτά τα ερωτήματα αποτελούν φυσικό και ολοκληρωμένο μέρος όλων των ΠΑ».
- «Το έργο είναι μια έγκαιρη και αξιέπαινη πρωτοβουλία που σχετίζεται με τη διαχείριση της κρίσης των προσφύγων»[174].

Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης τονίζει τη σημασία της συνεργασίας – σύμπραξης όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο[175]. Πρέπει να υποστηριχθεί έντονα μια ποικιλία επιλογών περίθαλψης για ασυνόδευτα παιδιά πέραν της οικιακής περίθαλψης, η οποία θα πρέπει να είναι μόνο έσχατη λύση, και ιδιαίτερα η πιλοτική «ελεγχόμενη ημι-ανεξάρτητη διαβίωση» για τους ασυνόδευτους εφήβους που στοχεύουν στην παροχή πιο κατάλληλων και βιώσιμων λύσεων περίθαλψης.

[172] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου που διεξήχθη στις 29/11/2017.
[173] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/?p=5855
[174] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/?p=5855
[175] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

E26. Ποια είναι τα βασικά διδάγματα που αντλήθηκαν από τις βασικές εθνικές αρχές που συμμετείχαν κατά την περίοδο 2014-2016;

Παρακαλείσθε να εξηγήσετε και να προσθέσετε όσες σειρές χρειάζεστε.

Διδάγματα	**Αρμόδια αρχή/ενδιαφερόμενος φορέας**
1. Δυσκολίες ταυτοποίησης ευάλωτων προσώπων.	Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Υπουργείο Υγείας
2. Δυσκολίες στο σύστημα επιτροπείας ασυνόδευτωνΑνηλίκων.	Εισαγγελίες, Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Ελληνική Αστυνομία
3. Δυσκολίες εύρεση κατάλληλων δομώνφιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων.	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, ΥπουργείοΕργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
4. Δυσκολίεςστην αξιοπιστίαδιαδικασίας εξακρίβωσης ανηλικότητας.	Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Υπουργείο Υγείας
5. Δυσκολίες αναφορικά με τις συνθήκες διαβίωσης και στη διατήρηση της ειρηνικήςδιαβίωσης εντός των Κέντρων Υποδοχής καιΤαυτοποίησης.	Ελληνική Αστυνομία, Ελληνικός Στρατός, ΥπηρεσίαΥποδοχής και Ταυτοποίησης, Υπουργείο ΜεταναστευτικήςΠολιτικής
6. Απουσία νομικής βοήθειας κατά τις διαδικασίες ασύλου στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.	Υπηρεσία Ασύλου, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής Υπουργείο Δικαιοσύνης
7. Απουσία συστήματος ανάδοχων οικογενειών για την προστασία και ένταξη ασυνόδευτων ανηλίκων.	Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Δικαιοσύνης
8. Δυσκολίες ολοκληρωμένης ένταξης παιδιών προσφύγων και μεταναστών στην επίσημη τυπικήεκπαίδευση, και αντίστοιχη δημιουργία προ-ενταξιακώνσχολικών τάξεων, κυρίως στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.	Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Παιδείας
9. Το φαινόμενο δύναται να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά, στο πλαίσιο αλληλεγγύης και σύμπραξης, όχι μόνο σε εθνικό αλλά κυρίως σε ευρωπαϊκό επίπεδο[176].	Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου
10. Ένα κράτος βασισμένο στις δικές του δυνάμεις, και όχι σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, ως προς το μοίρασμα των ευθυνών, δεν δύναται να ανταπεξέλθει στην αντιμετώπιση πολυάριθμων προσφυγικών ροών.	
11. Η ανταπόκριση της Κοινωνίας των Πολιτών είναι υψίστης σημασίας[177].	

[176] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.
[177] Συνέντευξη με την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης που διεξήχθη στις 27/11/2017.

Ενότητα 7: Συμπεράσματα

Η Συνθετική Έκθεση θα παρουσιάσει τα βασικά ευρήματα, τις κύριες παρατηρήσεις της μελέτης, θα παρουσιάσει συμπεράσματα σχετικά με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και θα προσδιορίσει τους δείκτες πολιτικής για μελλοντικές δράσεις.Τα ειδικά συμπεράσματα του Κράτους (Μέλους) θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο TopLineFactsheet για να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών.

Σημείωση: να μην συνταχθεί από τα ΕΣΕ.

[Αφήστε κενό]

Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει δεχθεί πολυάριθμές ροές πολιτών τρίτων χωρών, τόσο από τα χερσαία (περιοχή Έβρου), όσο και από τα θαλάσσια σύνορά της (θαλάσσια ακτογραμμή Αιγαίου με Τουρκία). Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία του Frontex, 50.830 παράνομες διασχίσεις συνόρων μέσω της διαδρομής της Ανατολικής Μεσογείου έχουν καταγραφεί για το 2014, τα επόμενα έτη, ο αριθμός αυτός ανήλθε στις 885.386 παράνομες διασχίσεις συνόρων (το 2015) και 182534 (το 2016) αντίστοιχα[178]. Τα αιτήματα πολιτών τρίτων για χορήγηση ασύλου εντός της επικράτειας της Ελλάδας, έχουν υπερδιπλασιαστεί μεταξύ των ετών 2014-2017 (9.431 αιτήματα το έτος του 2014, 13.188 αιτήματα το έτος του 2015, 51.061 αιτήματα το έτος του 2016 και 58.661 αιτήματα το έτος του 2017)[179]. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει την πίεση που δέχθηκαν ο κρατικός μηχανισμός, οι αρμόδιες υπηρεσίες και η ελληνική κοινωνία, στο πλαίσιο της διαχείρισης των προαναφερθέντων ροών, ως προς την υποδοχή, ταυτοποίησης, περίθαλψη, απόδοση του προβλεπόμενου – για κάθε περίπτωση – νόμιμου καθεστώτος κ.ο.κ. Σημαντικά σημεία των νομοθετικών αλλαγών, των πολιτικών και των μέτρων που κατεγράφησαν στη παρούσα μελέτη, εντός της χρονικής περιόδου που εξετάζεται(2014-2016), για την αποτελεσματική διαχείριση των εισερχομένων πολιτών τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια, ενδεικτικά είναι τα εξής:

- ✓ Νόμος 4251/2014, «Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις»[180].
- ✓ Νόμος 4332/2015, «Τροποποίηση διατάξεων Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας−Τροποποίηση του Ν. 4521/2014 για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2011/98/ΕΕ σχετικά με την ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους πολίτες τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους−μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος−μέλος και 2014/36/ΕΕ σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών με σκοπό την εποχιακή εργασία και άλλες διατάξεις»[181].
- ✓ Νόμος 4375/2016, «Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)» (L 180/29/06/2013), διατάξεις για την εργασία δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλες διατάξεις»[182].
- ✓ Διαδικασία προ-καταγραφής των αιτημάτων ασύλου
- ✓ Η έναρξη λειτουργίας των hotspots στα ελληνικά νησιά.
- ✓ Η Κοινή Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας.
- ✓ Το Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης δικαιούχων διεθνούς προστασίας από τη χώρα πρώτης υποδοχής σε άλλο Κράτος-Μέλος.
- ✓ Το Πρόγραμμα Υποβοηθούμενης Εθελοντικής Επιστροφής και Επανένταξης στη χώρα καταγωγής πολιτών τρίτων χωρών, με τη βοήθεια του ΔΟΜ.
- ✓ Η σταθερή υποστήριξη της Ελλάδας από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Υποστήριξης για το Άσυλο μέσω των διαδοχικών σχεδίων υποστήριξης που υπογράφηκαν από το 2011 και εφεξής.
- ✓ Παρουσία FRONTEX και ΝΑΤΟ στα Σύνορα.

Μεγάλης σημασίας, για την αποτελεσματικότερη -δυνατή- επίτευξη του έργου των υπηρεσιών «πρώτης γραμμής», Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης και Υπηρεσία Ασύλου, είναι η υποστήριξη του EASO προς την Ελλάδα, την ενίσχυση του ελληνικού συστήματος ασύλου και τη διαχείριση των αυξημένων ροών πολιτών τρίτων χωρών που εισέρχονταν στο ελληνικό έδαφος. Επίσης, με συνεχείς εκπαιδεύσεις του προσωπικού αλλά και με την κάλυψη των αναγκών για ανθρώπινο δυναμικό, μέσω προσλήψεων προσωπικού ορισμένου χρόνου, αλλά και με τη βοήθεια φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών, η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής και η Ύπατη Αρμοστεία, συνέχισαν την προσπάθεια να ανταπεξέλθουν στο μεγάλο όγκο εργασιών. Όπως προκύπτει συμπερασματικά από τα στοιχεία που συλλέχθησαν στο πλαίσιο συγγραφής της παρούσας μελέτης, έχουν καταβληθεί αξιοσημείωτες προσπάθειες και έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στις διαδικασίες υποδοχής και παροχής ασύλου στην Ελλάδα. Στη βάση αυτή, η χώρα θα πρέπει να συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθειες για να εξασφαλίσει την αποτελεσματικότερη δυνατή διαχείριση των εισερχομένων ροών πολιτών τρίτων χωρών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας, που εισέρχονται στην ελληνική επικράτεια. Η εμπειρία των ετών 2014-2016 έχει συμβάλει σημαντικά στην προετοιμασία της κυβέρνησης για τυχόν μεταβολές και νέες απαιτήσεις στις εισερχόμενες ροές -μέσω τω ελληνικών συνόρων- και αιτήσεις ασύλου σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, κάθε προσπάθεια, πρέπει να πραγματοποιείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο και οι χώρες «πρώτης γραμμής» (Ελλάδα-Ιταλία), να λαμβάνουν την αμέριστη υποστήριξη όλων των Κρατών-Μελών της Ε.Ε.

[178] Διαθέσιμο στο: http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/eastern-mediterranean-route/
[179] Διαθέσιμο στο: http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2018/01/Greek_Asylum_Service_Statistical_Data_GR.pdf
[180] Διαθέσιμο στο: http://www.karagilanis.gr/images/site/1010/11616_nomos_4251.pdf
[181] Βλ.: http://www.synigoros.gr/resources/4332.pdf
[182] Διαθέσιμο στο: https://www.synigoros.gr/resources/docs/n-4375-2016.pdf